

**11-12
Ekim
2019**

Uluslararası Geçmişten Günümüze Karabük ve Çevresinde Dini, İlmî ve Kültürel Hayat Sempozyumu

ÖZET KİTAPÇIĞI

ISBN: 978-605-9554-44-2

karabuksempozyum2019.karabuk.edu.tr
karabuksempozyum2019@karabuk.edu.tr

ULUSLARARASI GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KARABÜK VE ÇEVRESİNDE
DİNÎ İLMÎ VE KÜLTÜREL HAYAT SEMPOZYUMU

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON RELIGIOUS, SCIENTIFIC AND
CULTURAL LIFE IN KARABÜK AND ITS VICINITY FROM PAST TO
PRESENT

-ÖZET KİTAPÇIĞI-

Sempozyum Dzenleme Kurulu

Dr. Öğretim Üyesi Ayhan IŞIK (Tertip Heyeti Başkanı)

Dr. Öğretim Üyesi İbrahim Hakkı İMAMOĞLU

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa YILDIZ

Dr. Öğretim Üyesi Tuğrul TEZCAN

Dr. Öğretim Üyesi Nevzat SAĞLAM

Dr. Öğretim Üyesi Şükrü MADEN

Dr. Öğretim Üyesi Tuğba AYDENİZ

Bilim Kurulu/ Hakem Kurulu

Prof. Dr. Refik POLAT

Prof. Dr. Fahrettin ATAR

Prof. Dr. Mustafa YAŞAR

Prof. Dr. Zeki TEKİN

Prof. Dr. Murat AĞARI

Prof. Dr. Hür Mahmut YÜCER

Prof. Dr. Mücahit COŞKUN

Doç. Dr. Halim GÜL

Doç. Dr. Hamdi KIZILER

Doç. Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Selim YILMAZ

Dr. Öğretim Üyesi Yakup KOÇYİĞİT

Dr. Öğretim Üyesi Ayhan IŞIK

Dr. Öğretim Üyesi İbrahim Hakkı İMAMOĞLU

Dr. Öğretim Üyesi Nevzat SAĞLAM

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa YILDIZ

Dr. Öğretim Üyesi Zeynep ÖZCAN

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa YİĞİTOĞLU

Dr. Öğretim Üyesi Ömer Faruk HABERGETİREN

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa GÖREGEN

Dr. Öğretim Üyesi Mahmut Sami ÇÖLLÜOĞLU

Dr. Öğretim Üyesi Tuğba AYDENİZ

Dr. Öğretim Üyesi Şükrü MADEN

Dr. Öğretim Üyesi Aladdin GÜLTEKİN

Prof. Dr.Jaime De Pablo VALENCIANO (Universidad De Almeida)

Prof. Dr.Jose Ramos Pires MANSO (Universidade De Beira)

Prof. Dr.Jose Luis MIRALLO (University of Zaragoza)

Prof. Dr.Georgi MARINOV (University of Economics Varna)

Prof. Dr.İ. Erkinay TOKTOGULOVA (İ. Razakov Kırgız Devlet Teknik Ünıv)

Prof. Dr.Mohammad ORAYF (King Abdulaziz University)

Prof. Dr.S. Nur KERİMKULOVIÇ (İ. Razakov Kırgız Devlet Teknik Ünıv)

Prof. Dr.Omirkhan ABDILMANULY (Al-Farabi Kazakh National University)

Prof. Dr. Aboubacar Abdullah SENGHORE

Prof. Dr. Mahamat BARKA(Çad Ndjamena Üniversitesi Rektörü)

Prof. Dr. Bahtiyor TURAEV (Semerkand Devlet Üniversitesi)

Doç. Dr. Zaylabidin ACİMAMATOV(Oş Devlet Üniversitesi)

Doç. Dr. İlhamcan BEKMIRZAYEV(Özbekistan Uluslararası İslam Akademisi)

Doç. Dr. Ali JUSUBALIEV (Oş Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Doç. Dr. Shumkar MASIRALIEV (Oş Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Assoc. Prof. Saim KAYADİBİ (International Islamic University Malaysia)

Assoc. Prof. Maciej MILCZANOWSKI (Information Technology University)

Assoc. Prof. Ihor HURAK (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University)

Dr. Shukurillo UMAROV(Özbekistan Bakanlık kurumu altındaki İmam Buhari uluslararası araştırma merkezi başkan yardımcısı)

Dr. Mayrambek TAGAEV (Oş Devlet Üniversitesi Araşan Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Fakültesi)

Dr. Atabeg GALMAMATOV (Oş Devlet Üniversitesi Araşan Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Fakültesi)

Dr. Öğr. Görevlisi Aitmamat KARIEV (Karabük Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Osama RAYIS(Africa City of Technology)

Shovosil ZIYODOV (Uluslararası İmam Buhari Araştırma Merkezi)

Sekretarya

Arş. Gör. Oğuz BOZOĞLU

Arş. Gör. Yusuf KARATAY

Arş. Gör. Ufuk DEVECİ

Arş. Gör. Mustafa ERDEMLİ

Arş. Gör. Ayşe Betül ALGÜL

Arş. Gör. İpek ŞENGÜL

Karabük Üniversitesi Yayınları

ISBN: 978-605-9554-44-2

30 Ekim 2019

KARABÜK

İçindekiler

1845 (Miladî) Yılına Ait Cizye Defterlerine Göre Safranbolu ve Bartın Kazalarında Vergi Sistemi	1
Abdulkadir ATAR	1
Safranbolu Frengi Hastanesi	3
Abdullah YAKŞI	3
Afrika'da Yükseköğretim ve Gençlik ve Toplumun Gelişimi	4
Prof. Dr. Aboubacar Abdullah SENGHORE	4
KBÜ Misafir Öğrencilerinin Memnuniyet ve Türkiye Dindarlık Algısı	5
Ahmet Canan KARAKAŞ, Mustafa ERDEMLİ	5
Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye Heyeti Azası Ahmet Hilmi Efendi	6
Ahmet ÖZDEMİR	6
Hokand Hanlığı ve Safranbolu Şer'iyeye Sicillerinin Muhtevâsı Açısından Mukayesesi (XVIII.-XIX. Asırlar)	7
Aaitmamat KARIEV	7
"Muhammed b. Pir Ali el-Birgivi'nin İzhâru'l-esrâr'ı ile Seyyid Ali Borlulu'nun "Zubdetu'l-ezhâr" Adlı Eserinin Mukayeseli İncelenmesi"	8
Aladdin GÜLTEKİN	8
Karabük İlinin İdari Coğrafyası	9
Ali ÖZÇAĞLAR	9
H. 1260-61/ M. 1844-45 Tarihli 4512 Numaralı Temettuat Defterine Göre Bulak Köyü'nün Sosyo-Ekonomik Yapısı	11
Ali BIYIK, Zeki TEKİN	11
Safranbolu Türkülerinin Makam Yönünden Tahlîli Üzerine Bir Çalışma	12
Ali Kerim ÖNER	12
Safranbolu Nâibi Mehmet Tefvik Efendi ve Kelâm Eserleri	13
Ayhan IŞIK	13
Safranbolulu Hacı Şerif Ahmed Reşid Paşa'nın Rûhu'l-Mecelle İsimli Eserinde Zarûret Prensibine Dair Yorumları	14
Ayşe Betül ALGÜL	14

Safranbolu Sicillerinde Kadınların Taraf Olduğu Miras Belgelerinin İncelenmesi (XIX. Yüzyılın Son Çeyreği)	16
Dr. Ayşe ŞİMŞEK	16
Mehmed Fehmi Ülgener'in Din Medeniyet İlişmesine İslâm Merkezli Yaklaşımı	17
Bayram DALKILIÇ	17
Özbekistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi El Yazmaları Arşivindeki Hacnâme El Yazmalarının İncelenmesi Üzerine Orta Asyalı Hacıların Hatırat Defterlerinin İncelenmesi (XIX-XX yy.)... 19	
İlhamcan BEKMIRZAYEV	19
Yenice Ormanları ve Ekonomik Yapısı	20
Berrak ÇÖREKÇİOĞLU	20
Karabük ve Çevresi Basın Yayın Hayatına Ait Bir Durum Tespiti: 1930-2009	21
Berrin SARITUNÇ	21
Safranbolu Türkülerinin Konularına Göre Tasnifi ve Günümüz Yöre İcrâcıları.....	23
Can DOĞAN	23
Safranbolu Evleri'ndeki Ahşap Süslemelerin Eşarp Desenlerine Yansıması	24
Ebru ÇATALKAYA GÖK.....	24
Temettuat Defterine Göre Safranbolu Karıt Köyünün Sosyo- Ekonomik Yapısı.....	25
Ebru SEZGİN.....	25
Sanat ve Terapî'de Renk: Hadrianoupolis Mozaikleri ve Renkleri	26
Eda ÖZ ÇELİKBAŞ	26
Paphlagonia'da Bir Piskoposluk Merkezi: Hadrianoupolis Antik Kenti	28
Ercan VERİM	28
Hadrianoupolis Kilise C Mozaikleri Konusunda Bir Ön Değerlendirme.....	30
Ersin ÇELİKBAŞ	30
Meşihat Arşivi'ndeki Karabük ile İlgili Defter ve Belgeler.....	31

Esra YILDIZ	31
2116 ve 2123 Numaralı Safranbolu Şer'iyeye Sicillerinin Yargılama Hukuku Açısından İncelenmesi	32
Fahrettin ATAR	32
Türkistan ve Anadolu'da Geyik Kültü: Safranbolu Örneği	33
Fatma AYBAK, Aslı AKDENİZ	33
Millî Mücadele Dönemi'nde Bolu İsyanı ve Safranbolu'ya Etkileri	34
Fatma ÖKSÜZ	34
Safranbolu Evlerindeki Kalemşi Süsleme Motifleri	35
Ferah ŞAVKAR, Oğuzhan KABALCI	35
Nüfus Defterlerine Göre 19. Yüzyılın Ortalarında Safranbolu (Zağferanbolu) Kazasında Yaşayan Gayrimüslimler	36
Ferdi GÖKBUĞA	36
Temettuat Defterine Göre Safranbolu Kazası, Bostanbükü Karyesi'nin Sosyo – Ekonomik Yapısı	37
Feride EKŞİ	37
İslam Mezhepleri Tarihi Dersine Yönelik Görüş ve Beklentiler (Karabük Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Örneği)	38
Fevzi RENÇBER	38
Safran Bitkisi ile Tekstil Yüzey Tasarımı	39
Gözde UZGİDİM	39
Türk Müsikisinde "Gülçin Yahya Biçim Tahlîli Yöntemi" ve Safranbolu Türkülerindeki Uygulaması	40
Gülçin YAHYA KAÇAR	40
Safranbolulu Mehmed Emin Efendi'nin Eserlerinde Evle İlgili Metaforlar	42
Gülten KÜÇÜKBASMACI	42
Meclis-i Meşâyih Defterlerinde Adı Geçen Safranbolulu Sufiler ..	44
Halim GÜL	44
Safranbolulu Bir Sûfi Olan Sadık Vicdanî'nin Şeriat - Tarikat Anlayışı	46
Hamdi KIZILER	46

Kardemir Ölçeğinde Türkiye'nin Demir-Çelik Sektörünün Rekabet Analizi.....	48
Hayrettin KESGİNGÖZ	48
Farklı Yörelere İcrâ Edilen Genç Osman Türküsünün Safranbolu Çeşitlemesi Örneği	50
Hüseyin ÖZPINAR	50
Osmanlı Son Dönemi Karabük ve Çevresi Müftü Atamaları ve Toplumsal Hayat.....	51
İbrahim Hakkı İMAMOĞLU	51
Ahmed Reşîd Paşa'nın İmâm-ı A'zam'ın Siyâsî Tercüme-i Hâli Eseri ve Değerlendirmesi	53
İsmail BİLGİLİ	53
Sikke Buluntuları Işığında Hadrianoupolis Kilise C Yapısı	54
Kasım OYARÇİN.....	54
Afrika'daki Yükseköğrenimin Günümüzdeki Durumu ve Karabük'le Mukayesesi.....	55
Mahamat BARKA	55
Safranbolulu Ali b. İbrâhim (ez-Za'ferânî) Efendi'nin Ayetü'l-Kürsî Hakkındaki Risâlesi.....	56
M. Sami ÇÖLLÜOĞLU.....	56
Üniversite Gençliği Bağlamında Sivil Toplum Kuruluşlarının Karabük Sosyo-Kültürel ve Dinî Hayatındaki Yeri ve Önemi.....	58
Mehmet DALKILIÇ.....	58
Cumhuriyet Dönemi İlk İstanbul Müftüsü Safranbolulu Mehmet Fehmi Ülgener	60
Mehmet Emin MAŞALI.....	60
Türkiye Diyanet Vakfının Tarihçesi ve Faaliyetleri.....	61
Mehmet Fatih SÖNMEZ	61
Safranbolu Türkülerinde Usûl.....	63
Mehmet GÖNÜL	63
Karabük İli Safranbolu İlçesi Perde ve Sedir Dantelleri	64
Aysen SOYSALDI, Meltem GÖKSEL	64
2018 Yılı Hadrianoupolis Güney Nekropolü Çalışmaları	66

Mevlüt ELİÜŞÜK.....	66
Osmanlı Tefsir Geleneğinde Huzur Dersleri ve Karabüklü Âlimlerin Bu Geleneğe Katkıları.....	68
Muhammet Sacit KURT	68
Anadolu'da Karabük Adını Taşıyan Yerlere Mukayeseli Bir Bakış	69
Muhittin ELİAÇIK.....	69
Safranbolulu Mehmet Emîn Halvetî'nin Mir'âtü'l-Aşıkîn'deki Manzûmelerinde ' <i>Seyr u Sülûk</i> '	70
Murat AYAR	70
Safranbolulu Hacı Reşid Paşa'nın Fıkıh Tarihine Bakışı.....	71
- <i>Rûhu'l-Mecelle</i> 'nin Mukaddimesi Özelinde-.....	71
Murat ŞİMŞEK.....	71
Safranbolu İzzet Mehmed Paşa Vakfı'na Ait Hicri 1224 (Miladi 1809 - 1810) Tarihli Muhasebe Defteri Üzerine Bir Değerlendirme	72
Mustafa CAN.....	72
Yaygın ve Yerel Basında Kardemir'in Kuruluş Süreci	73
Mustafa İNCE.....	73
Safranbolu ve Çevresinde Tarihsel Süreç İçerisinde Dinler.....	74
Mustafa YİĞİTOĞLU	74
Safranbolu'nun Yetiştirdiği Üç Mümtaz Âlim; Ahmed Rıfat, Hüseyin Fevzi ve Mehmed Kâmil Efendi	75
Nevzat SAĞLAM.....	75
Tarım Sektörünün Temel Sorunları ve İstihdam Yapısının Analizi- Karabük İli Örneği	77
Nihat ALTUNTEPE	77
Bilimsel Hesaplama: Bilimsel Araştırma İçin Yeni Bir Yaklaşım ...	78
Osama RAYIS.....	78
Safranbolu Şer'iyeye Sicilleri 2116 Numaralı Defterde Devletin Piyasalara Müdahalesi.....	79
Ömer Faruk HABERGETİREN	79
Cumhuriyet Dönemi'nde Safranbolu'da Safran Yetiştiriciliği (1923- 1990).....	80

Recep ARSLAN.....	80
Candaroglu İsmail Beyin Hulviyat İlmihalinde Cemaatle Namazın Hikmet ve Faziletler	82
Recep ÖZDİREK.....	82
Hacı Şerif Ahmed Reşid Paşa'nın (ö. 1918) Ruhu'l-Mecelle Adlı Eserinde Mecelle'nin 14 ve 39. Maddelerine Getirdiği Şerhler.....	83
Recep DEMİR.....	83
Temettuat Defterine Göre Safranbolu Arıcık Köyü'nün Sosyo- Ekonomik Yapısı (1845)	85
Rümeysa ÜZMEZ.....	85
Safranbolu'ya Yapılması Planlanan Bir İskân	87
Sami AĞAOĞLU	87
Klasik Şiirde Âşıkları Sevda Rengine Boyayan Bir Hastalık Çiçeği: "Sarı Safran"	88
Selim GÖK.....	88
XIX. Yüzyılda Safranbolu'da Para Vakıfları	89
Selma TURHAN SARIKÖSE	89
Geçmişten Günümüze Safranbolulu Milletvekilleri ve Siyasi Faaliyetleri.....	90
Serhat SİPAHİ	90
İslam Uygarlık Gelişmesinde Türk Alimleri ve Sultanlarının Büyük Hizmetleri	92
Shukurillo UMAROV	92
Tarihte İnsan-Mekan Etkileşiminin Safranbolu Kentleşme Kültürüne Etkisi.....	93
Sinan DOĞAN	93
Osmanlı Taşra Medreseleri: Safranbolu Örneği	95
Sümeysa TURAN, Nuran ÇINAR.....	95
Karabük'ün Manevî Kurucusu Ârif Sultan	97
Şenol SUSOY.....	97
Safranbolulu Divan Şairleri	99
Şerife AĞARI	99

Hadisleri Açısından Safranbolulu Mehmed Emin Efendi'nin <i>Mir'ât</i> ve <i>Mîzân</i> 'ı.....	100
Taha ÇELİK.....	100
Osmanlı Devleti'nin Son Dönemlerinde Safranbolu'ya Yapılan Sürgünler.....	101
Tahir BİLİRLİ.....	101
Bir Sûre Üzerinden Kur'ân'ı Tefsir Etmek: Safranbolu Kadı Vekili, Müftî Adalı Hoca ve Vakıa Süresi Tefsiri	102
Tuğrul TEZCAN.....	102
Güney Paphlagonia Bölgesi Mezar Tipolojisi ve Terminolojisi ...	104
Tuna AKÇAY.....	104
Safranbolu Kentinin Yerel Kalkınma Üzerindeki Etkisi.....	105
Ümmügülsüm ŞAHİN.....	105
Safranbolu Türkülerinin Makam Unsurları Bakımından Tahlili.	106
Vasfi HATİPOĞLU.....	106
Safranbolulu Mehmed Emin Şükrü Efendi'nin <i>Mir'atü'l-Aşikîn</i> İsimli Eserinde Zikrettiği Hadislerin Tahlili	107
Yakup KOÇYİĞİT.....	107
Türkiye Diyanet Vakfı –Oş Devlet Üniversitesi/Kırgızistan İşbirliği Çerçevesinde Gerçekleştirilen Faaliyetler Üzerine Bir Değerlendirme.....	109
Zaylabidin ACİMAMATOV.....	109
Çeşmelerde Maşallah'ın Yeri: Safranbolu Örneği	111
Zeliha Mahinur AYDINLATAN, Zeynep Mehlika ULUÇAM KIRBAĞ.....	111
Safranbolu Mimarisine Yansıyan İnanç.....	113
Tuzcupınar Çeşmesi.....	113
Zeynep Mehlika ULUÇAM KIRBAĞ.....	113

1845 (Miladî) Yılına Ait Cizye Defterlerine Göre Safranbolu ve Bartın Kazalarında Vergi Sistemi

Abdulkadir ATAR

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

abdulkadiratar@karabuk.edu.tr

Özet

Osmanlı Devleti, kendisinden önceki Türk ve Müslüman devlet yapılarından tevâris ettiği üzere siyasî, hukukî, iktisadî ve mâlî konularda İslam hukuku prensiplerine göre yönetilmiş bir devlettir. Vergi hukuku da yine aynı yapıya uygun olarak İslam hukukuna göre düzenlenmiş ve uygulanmıştır. Temel itibarıyla Osmanlı vergi sistemi şer'î ve örfî vergiler olmak üzere iki temel üzerinde inşâ olunmuş, bunlar da tebaanın dinî âdiyetinin Müslüman ya da gayr-i müslim olmalarına göre kendi içerisinde ayrılmıştır. Klasik fıkıh kitapları içinde yer alan ve devlet müdahalesi olmaksızın fakihlerin içtihatlarıyla oluşan hukuka şer'î hukuk, padişahların emir ve fermanlarıyla oluşan hukuka da örfî hukuk adı verilmiştir. Şer'î vergiler zekât, öşür, harâc, ticaret ve gümrükten alınan vergiler, vakıf topraklardan alınan vergiler ve cizyeden ibarettir. Örfî vergiler ise rüsum-ı örfiyye ve tekâlif-i divâniyye olarak ikiye ayrılmaktadır. Çalışmaya konu olan cizye vergisi zikredildiği gibi bir şer'î vergi olup İslâmî literatürde cizye, tebaadan olan gayri Müslimlerin, Müslümanlarla savaş halindeki gayr-i Müslimlerden (harbî) ayrı tutulmalarına, can ve mal güvenliğine kavuşturulmalarına karşılık olarak devlet tarafından alınan bir vergi olarak ifade edilmektedir.

Hicrî 1262-1263 (miladî 1845-1846) yıllarına ait Safranbolu ve Bartın kazalarını içeren cizye defterleri ile gayr-i müslim tebaanın isimleri, ödedikleri vergiler ortaya çıkartılacak, aynı tarihte Safranbolu'da kaydı tutulan temettüat defterleri ile mukayesesi yapılarak bölgedeki Müslüman ve gayr-i müslim tebaanın gelir ve buna bağlı olarak ödedikleri vergi miktarları itibarıyla durumları ortaya çıkartılacaktır. Bu çalışma, bir Osmanlı taşrasında Müslim ve gayr-i müslim tebaanın ödedikleri vergiler itibarıyla ticaret ve gelir yönünden aralarında bir farklılaşma olup olmadığını inceleyerek literatüre mütevazi bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu Cizye Defterleri, Bartın Cizye Defterleri, Osmanlı Vergi Sistemi

Tax System in Safranbolu and Bartın Townships According to Jizya Registers of the Year 1845

Abstract

The Ottoman Empire is a state governed in accordance with the principles of Islamic law in political, legal, economic and financial matters, as it depicts the previous Turkish and Muslim state structures. The tax law was also regulated and applied according to Islamic law in accordance with the same structure. In essence, the Ottoman tax system was built on two bases: sharia and customary taxes, which were separated within themselves according to whether the religious affiliation of the subjects was Muslim or non-Muslim. The jurisprudence developed by

Islamic scholars without the intervention of the state, which is included in the classical fiqh books, is called as sharia law; religious taxes which are based sharia law are zakat, tithe (öşür), harac, the taxes taking from trade and customs, taxes taking from waqf lands and jizya. The taxes which are called "örfî vergi" (civil taxes) divided into two as rüsum-ı öfiyye and tekâlif-i divâniyye. The jizya tax, which is the subject of the study, is a religious tax as mentioned, and it

is expressed in the Islamic literature as a tax taken by the state to separate non-Muslims citizens from non-Muslims who are at war with Muslims. It is also explained that jizya tax is taken to keep the non-muslim citizen's lives and properties secure.

By the examining of jizya registers of Safranbolu and Bartın districts dated the year 1845 containing the of the names of the non-muslim citizens and jizya amounts that were paid by them the taxes, it will be possible to compare the tax burdens of Muslim ,which we know their tax burdens from the temettuat registers dated the year 1840, and non-muslim citizens who lived in Safranbolu and Bartın. This study aims to make a modest contribution to the literature by examining whether there is a differentiation in terms of trade and income in terms of taxes paid by Muslim and non-Muslim subjects in the Ottoman countryside.

Keywords: Safranbolu Jizya Books, Bartın Jizya Books, Ottoman Tax System

Safranbolu Frengi Hastanesi

Abdullah YAKŞI

Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi

abdullahyaksi@karabuk.edu.tr

Özet

19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Osmanlı devletinin toplumsal ve askeri yapısı üzerinde derin etkilere yol açan frengi hastalığı özellikle batı Karadeniz bölgesinde yoğun olarak görülmeye başlamıştır. Sultan II. Abdülhamid tarafından salgın hastalığa karşı alınan önlemler içerisinde hastalığın yaygın olarak görüldüğü bölgelerde frengi hastalığına yakalananların tedavisi için ilk etapta seyyar gezen doktor ve eczacılar görevlendirilmiştir. Ancak alınan bu önlem hastalığın tedavi sürecinde yetersiz kalmıştır. Bu nedenle Kastamonu, Bolu, Sinop, İnebolu ve Safranbolu'da frengi hastaneleri kurulmuştur. Bu çalışmada Safranbolu kazasında kurulan frengi hastanesinin kuruluşu ve faaliyetleri hakkında bilgiler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Frengi, salgın, Safranbolu, hastane.

Safranbolu Syphilis Hospital

Abstract

From the second half of 19.th century causing an profound impact on the social and military structure of the Ottoman Empire, syphilis arose intensively especially in the Western Black Sea Region. Within the precautions for the epidemic taken by Sultan II. Abdülhamit, firstly traveling doctors and nurses were taken into service for the treatment of people with syphilis over the regions where the number of people with syphilis were extremely high. However this precaution remained incapable for the treatment of disease. Thus, syphilis hospitals were founded in Kastamonu, Bolu, Sinop and Safranbolu. This study gives an outline of the foundation and operations of the syphilis hospital founded in Safranbolu.

Keywords: Syphilis, epidemic, Safranbolu, hospital.

Afrika'da Yükseköğretim ve Gençlik ve Toplumun Gelişimi

Prof. Dr. Aboubacar Abdullah SENGHORE

Higher Education and Development of Youths and Society in Africa

Higher Education and Development in Africa

Abstract

Higher education is another phrase for Tertiary education which refers to all post-secondary education including but not limited to universities. Notwithstanding that universities are, by definition, the foundation and backbone of all tertiary education systems the world over, in recent years all countries have experienced a diverse and growing set of public and private higher education institutions of deferent specializations. Such tertiary institutions are called deferent names such as colleges, technical training institutes, community colleges, nursing or graduate schools, research centers, research laboratories, centers of excellence, distance learning centers, polytechnics and more.

Despite being called deferent names, these tertiary institutions constitute a large network of higher education providers that achieve the common goal of preparing students for both dissemination and application of the knowledge transferred at an advanced level. These networks of tertiary education institutions are critical for economic growth and poverty reduction in the communities they serve as they help raise, strengthen and enhance capacities of their products and therefore significantly improve delivery and performance of staff in their respective fields of work.

In this paper, as the current circumstances regarding the main obstacles that the education in Africa faces today will be examined, some crucial topics about the development in the education system such as the strategic approach to the education in Africa, the need for systems reform and diversifying options and the need for institutional reform will be discussed.

Keywords: Higher education, Africa.

KBÜ Misafir Öğrencilerinin Memnuniyet ve Türkiye Dindarlık Algısı

Ahmet Canan KARAKAŞ, Mustafa ERDEMLİ

Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi

Arş. Gör., Karabük Üniversitesi

mustafaerdemli@karabuk.edu.tr

Özet

Karabük Üniversitesinde eğitim gören uluslararası öğrencilerini kapsayan ve 25 maddeden oluşan bir memnuniyet anketi uygulanarak Karabük'teki din algısı üzerinde durmaya çalışıldı. Anket sonucuna göre ülkemizde eğitim görmeyi tercih edenler arasında Afrika kıtasında bulunan ülkeler ilk sırada yer almaktadır. Eğitim için Türkiye'yi tercih etme sebepleri ise daha çok müslüman bir ülke olmasından kaynaklanmaktadır ve Karabük'te de eğitim almaktan memnun olduklarını görmekteyiz. Eğitimi kendi ülkeleriyle kıyasladıklarında ise Karabük Üniversitesindeki eğitimin daha iyi bir seviyede olduğunu dile getirmektedirler. Karabük'te yaşamının dini kimliklerine katkısı üzerinde durduğumuzda ise herhangi bir değişiklik yapmadığını gözlemlemekteyiz. Buradaki Müslüman toplumu değerlendirmeleri hususunda kendi ülkelerindeki toplumla dini açıdan benzer olduğunun sonucuna varıldı. Camilerdeki cemaat üzerine yapılan araştırmada ise kendi ülkelerine nazaran daha az sayıda kişinin camiye katılımının olduğu gözlemlenmiştir. Türkiye'de din eğitimi hakkındaki görüşlerinde ise daha çok fikirlerinin olmadıkları yönünde değerlendirilmiştir.

Genel itibariyle uluslararası öğrencilerin genelde Türkiye, özelde Karabük ilinde "Din Algısı" üzerinde durulmaya çalışıldı.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Öğrenci, Din, Karabük

Satisfaction and Perception of Religiosity Turkey of Foreign Students of Karabuk University

Abstract

A satisfaction survey consisting of 25 items covering international students studying at Karabük University was applied to emphasize the perception of religion in Karabük. According to the results of the survey, the countries on the African continent rank first among those who prefer to study in our country. The selection of Turkey for education is because it is a Muslim country. They seem to be pleased to study in Karabük. Compared to their home countries, they state that the education at Karabük University is at a better level. It is observed that living in Karabük does not contribute to their religious identity. Reached the conclusion that; Muslim community in Turkey and their own community religiously similar. However, compared to their home countries in Turkey it has reached the conclusion that fewer people come to the mosque. If their views on religious education in Turkey is assessed that they are not of much ideas.

Keywords: International Student, Religion, Karabuk.

Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye Heyeti Azası Ahmet Hilmi Efendi

Ahmet ÖZDEMİR

Doç. Dr. Kastamonu Üniversitesi

aozdemir@kastamonu.edu.tr

Özet

Ahmet Hilmi Efendi, Osmanlı Devletinin son döneminde yaşamış önemli fıkıh âlimlerindedir. Ahmet Hilmi Efendi'nin çocukluk ve gençlik dönemine ait bilgiler hâlihazırda oldukça sınırlıdır. Kastamonuludur. Mesleki hayatında muallimlik, Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye âzalığı, Mahkeme-i Temyîz reisliği, Anadolu kazaskerliği gibi birçok önemli görevler üstlenmiş ve payeler elde etmiştir. Ahmet Hilmi Efendi özellikle de fıkıh ilmindeki derin ilmiyle tanınmıştır. Fıkıh tarihinde çok önemli yeri bulunan Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye'nin hazırlanmasına iştirak etmiştir. Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye hazırlama heyeti başkanı olan Ahmet Cevdet Paşa, Ahmet Hilmi Efendi'nin fıkıh bilgisini her zaman takdir etmiştir. Toplam on altı bölüm (kitap) olarak hazırlanan Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye'nin bütün bölümlerinin telifinde Ahmet Hilmi Efendi yer almıştır. Fıkıh ilmindeki ihtisası sebebiyle Mecelle'nin tedvininde Ahmet Cevdet Paşa'nun en çok iştirake ettiği kimse Ahmet Hilmi Efendi olmuştur. Yanya Valiliđine atandığında heyet ile irtibatını Ahmet Hilmi Efendi ile mektuplaşarak devam ettirmiştir. Ahmet Hilmi Efendi 6 Zilhicce 1305 (miladi: 1888) tarihinde vefat etmiş ve İstanbul'da Fâtih Camii hazîresine defnedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fıkıh, Ahmet Hilmi Efendi, Mecelle.

Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye Delegation Member Ahmet Hilmi Efendi

Abstract

Ahmet Hilmi Efendi is one of the most important scholars in the last period of the Ottoman Empire. Ahmet Hilmi Efendi's knowledge of his childhood and youth is already very limited. He is from Kastamonu. In his professional life, he undertook many important duties such as muallimlik, Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye, Kazaskerlik, the head of the Court of Appeal. Ahmet Hilmi Efendi is especially known for his deep knowledge in fiqh. He participated in the preparation of Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye. Ahmet Cevdet

Pasha, the head of the committee preparing Mecelle, appreciated Ahmet Hilmi Efendi's knowledge of fiqh. He has contributed to the whole of Mecelle. Ahmet Hilmi Efendi contributed to all of Mecelle. Because of his expertise in fiqh, Ahmet Hilmi Efendi was the one whom Cevdet Pasha consulted the most in the struggle of Mecelle. During the governorship of Yanya, he continued his contacts with the delegation in a letter with Ahmet Hilmi Efendi. Ahmet Hilmi Efendi passed away on 6 Zilhicce 1305 (1888). He was buried in the cemetery next to the Fatih Mosque in Istanbul.

Keywords: Fiqh, Ahmet Hilmi Efendi, Mecelle.

Hokand Hanlığı ve Safranbolu Şer'iyye Sicillerinin Muhtevâsı Açısından Mukayesesi (XVIII.-XIX. Asırlar)

Aiitmammat KARIEV

Dr. Öğr. Gör. Karabük Üniversitesi

k.aytmamat@gmail.com

Özet

Şer'iyye sicilleri, herhangi bir devletin hukuksal yapısını, aynı şekilde o dönemin toplumsal yapısını iyi bir şekilde anlamada, aslında birinci elden sayılan en önemli kaynaklardır. Bu bildirimizde, Osmanlı İmparatorluğu ve Orta Asya Ülkelerinin hukuksal ve toplumsal yapısının birbirine benzeşen, özellikle de birbirinden ayrışan noktalarını tespit etmeye çalıştık. Örneklilik bazında, Safranbolu ve Hokand Hanlığı şer'iyye sicillerini ele aldık. Özetle, bildirimizde "Hokand Hanlığı Tarihçesi ve Osmanlı İmparatorluğu ile Olan Münasebetleri", "Osmanlı Devleti ve Hokand Hanlığının Hukuksal Yapısı", "Safranbolu ve Hokand Hanlığı Şer'iyye Sicillerinin Kısaca Tanıtımı", "Şer'i Mahkemelerin Yapısı ve İşleyişi Açısından Mukayese Edilişi", "Sicillerin Karakteristik Özellikleri", en sonunda da, "Sicillerde Kaydedilen Davaların ve Verilen Cezaların Türleri Açısından Mukayese Edilişi" konuları üzerine durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, Hokand Hanlığı, Dava, Şer'iyye Sicilleri, Mahkeme.

A Comparison of the Sharia Records of Hokand Khanate and Safranbolu in terms of content (XVIII.-XIX. Centuries)

Abstract

Sharia records are the most important sources that are considered firsthand in understanding the legal structure of any state as well as the social structure of that period. In this paper, we tried to identify the similar and especially diverging points of the legal and social structure of the Ottoman Empire and Central Asian states. As examples, the sharia records of Safranbolu and Hokand Khanate. In brief, in our paper, the History of Hokand Khanate and its Relations with the Ottoman Empire, the Legal Structure of the Ottoman State and Hokand Khanate, a Brief Presentation of Safranbolu and Hokand Khanate, the Characteristics of the Records" and finally, a Comparison of the Cases recorded in the Court Records and the Punishments in terms of their Types".

Keywords: Safranbolu, Hokand Khanate, Case, Sharia Records, Court.

“Muhammed b. Pir Ali el-Birgivî'nin İzhâru'l-esrâr'ı ile Seyyid Ali Borlulu'nun “Zubdetu'l-ezhâr” Adlı Eserinin Mukayeseli İncelenmesi”

Aladdin GÜLTEKİN

Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi

aladdingultekin@karabuk.edu.tr

Özet

Arapça'nın Anadolu'da gerek gerek öğreniminde gerekse öğretiminde oldukça önemli bir geçmişi vardır. Bu ecdadımızın İslam'ı din olarak kabul etmeleri ile başlamış günümüzde de devam etmektedir. Günümüzde yapılan çalışmalar daha çok eski eserlerin yeniden ele alınıp incelenmesi ya da sunumu şeklinde olmaktadır. Arapçanın öğrenilmesinde büyük öneme sahip gramer kurallarının öğrenimi ve öğretiminde günümüze kadar en etkin ve en güzel yöntemini bulmak için çalışmışlardır. Bu çalışmalarda esas hedefe konan en iyi yöntemi bulma arayışı, özellikle daha önce telif edilmiş eserlerin şerh edilmesi ya da telhis yapılması suretiyle gerçekleşmiştir. Bu çalışmalardan biri de İmam Birgivî'nin İzhâru'l-esrâr adlı eserinin Seyyid Ali Borlulu tarafından yazılan Zubdetu'l-ezhâr Şerhu İzhâr adı ile şerh edilmesi örnek verilebilir. Her iki alimin yaşadığı asırlarda yapılmış olan şerh ve telhisler, dil öğretimini çok daha bilimsel zemine oturmuş, eşsiz eserleri ile Arapça öğrenme-öğretmeye katkıda bulunmuşlardır.

Bu çalışma, “Muhammed b. Pir Ali el-Birgivî'nin İzhâru'l-esrâr'ı ile Seyyid Ali Borlulu'nun “Zubdetu'l-ezhâr” Adlı Eserinin Mukayeseli İncelenmesi” başlığı altında iki eserin mukayesesi yapılarak, yöntemleri ve yaklaşımları ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Muhammed Birgivî, Seyyid Ali Borlulu, İzhâru'l-Esrâr, Zubdetu'l-ezhâr, Nahiv.

Comparative Examination of “İzhâru'l-esrâr of Muhammed b. Pir Ali el-Birgivî and “Zubdetu'l-ezhâr” of Seyyid Ali Borlulu”

Abstract

Arabic language has a significant past in Anatolia on the matters of both learning and teaching, began when our ancestors have embraced Islam as religion and all the way through to present day. Today, most of the studies on Arabic are about reviewing old works and representations of them. Studies include finding the most effective and pleasant way of learning and teaching of grammar today, which has significant importance when learning Arabic. Finding the best method to put into main target in these studies happened particularly by interpretation or epitomizing of previously compiled works. İzhâru'l-esrâr of Imam Birgivî and its interpretation as Zubdetu'l-ezhâr Şerhu İzhâr of Seyyid Ali Borlulu are examples of the mentioned studies. Interpretation and epitomizing works made inside the century where both scholars have lived, put language learning in a more scientific ground and contributed to learning-teaching of Arabic with unmatched pieces.

This study focuses on methods and approaches of both works by making comparative examinations under the title of “Comparative Examination of “İzhâru'l-esrâr of Muhammed b. Pir Ali el-Birgivî and “Zubdetu'l-ezhâr” of Seyyid Ali Borlulu”

Keywords: Muhammed Birgivî, Seyyid Ali Borlulu, İzhâru'l-Esrâr, Zubdetu'l-ezhâr, Syntax.

Karabük İlinin İdari Coğrafyası

Ali ÖZÇAĞLAR

Prof. Dr. Karabük Üniversitesi

ozcaglar@karabuk.edu.tr

Özet

Batı Karadeniz bölgesinin orta bölümünde yer alan Karabük ilinin idari alanı, Küre Dağlarının güney kesimleri ile Köroğlu Dağları arasında uzanmaktadır. Ilgaz Dağlarının batıya uzanan kesimleri, Araç ve Soğanlı çayları ile Filyos ırmağı ilin idari sınırları içinde kalmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2018 yılı nüfus verilerine göre ilin ilçeleriyle birlikte toplam nüfusu 248014, yüzölçümü 4142 km², nüfus yoğunluğu ise 60 kişi/ km²'dir. Karabük ili Merkez ilçesiyle birlikte beş ilçeden (Merkez ilçe, Eflani, Eskipazar, Ovacık, Safranbolu, Yenice) oluşmaktadır. Merkez ilçe ve Safranbolu ilçesi diğer ilçelere göre hem nüfus miktarı hem de yüzölçümü bakımından büyüktür. İlin en fazla olan köye sahip olan ilçesi Safranbolu (60 köy), en az köyü bulunan ise Yenice ilçesidir (34 köy). Osmanlı döneminde Safranbolu kazasına bağlı bir köy olan Karabük, Cumhuriyet döneminde ilçe olduğu 1953 yılına kadar bu özelliğini korumuştur. 1927-1994 döneminde Zonguldak iline bağlı olan Safranbolu ilçesi 1995 yılında yeni kurulan Karabük iline bağlanmıştır. Safranbolu ilçesinin bünyesinde doğup gelişen Karabük'ün il merkezi olması ve Safranbolu'nun buraya bağlanması idari coğrafya yönünden çok ilginç bir gelişmedir. Günümüzdeki Karabük şehrinin nüvesini 16. Yüzyıl tahrir defterlerinde kayıtlı olan Karabük köyü oluşturmuştur. Söz konusu köy, Soğanlı çayının Araç Çayı ile birleşmeden önce oluşturduğu büküm (bük) içinde yer almaktaydı. Bu alanda yöresel adı "karaçalı" olan bitkinin yaygın olmasından dolayı bu mevkiye "Karabük" adı verilmiş, dolayısıyla buradaki köye de "Karabük" denilmiştir. Karabük köyü sonradan oluşan Öğlebeli köyüne bağlanarak mahalle statüsünde bir kırsal yerleşme olmuştur. 1937 yılında kurulan Demir Çelik Fabrikası sayesinde nüfus çekerek önce kasabaya, ileriki yıllarda şehre dönüşen Karabük, 1995 yılında oluşturulan Karabük ilinin yönetim merkezi yani il merkezi olmuştur. Karabük ili, 06 Haziran 1995 tarihinde kabul edilen 550 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Çankırı ilinden Ovacık ve Eskipazar ilçelerinin; Zonguldak ilinden, Eflani, Safranbolu ve Yenice ilçelerinin alınmasıyla oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Karabük, idari coğrafya, il, ilçe, idari alan.

Administrative Geography of Karabük Province

Abstract

The administrative area of Karabük, located in the central part of the Western Black Sea region, lies between the southern parts of the Küre Mountains and the Köroğlu Mountains. The western parts of Ilgaz Mountains, Araç and Soğanlı streams and Filyos River are within the administrative borders of the province. Turkey Statistical Institute (TÜİK), according to the 2018 census data, the total population of the province with district 248014, an area of 4142 km², population density is 60 people/ km². Karabük province consists of five districts (Central district, Eflani, Eskipazar, Ovacık, Safranbolu, Yenice) along with the central district. The central district and Safranbolu district are both large in terms of population and surface area compared to other districts. Safranbolu (60 villages) has the highest number of villages and Yenice (34 villages) has the least number of villages. Karabük, a village connected to the Safranbolu accident during the Ottoman period, maintained this feature until 1953 when it was a district during the Republican period. Safranbolu, which was connected to Zonguldak during 1927-1994, was connected to Karabük province which was established in 1995. The fact that Karabük was born and developed within the district of Safranbolu and that Safranbolu was

connected to it is an interesting development in terms of administrative geography. The core of the city of Karabük was Karabük village, which was recorded in the 16th century. The village was located at the junction of Soğanlı Creek with Araç Creek. Due to the widespread nature of the plant, the local name of which is "karaçalı" in this area, this location was called "Karabük, and therefore the village here was called" Karabük. The village of Karabük was connected to the later village of Öğlebeli and became a rural settlement with the status of neighborhood. Thanks to the Iron and Steel Factory, which was established in 1937, Karabük turned into a town first and then into a city in the following years. In 1995, Karabük became the administrative center of the province. Karabük province, on June 06, 1995 with the Decree-Law No. 550, Ovacık and Eskipazar districts of Çankırı province; From the province of Zonguldak; Eflani, Safranbolu and Yenice district was formed by taking

Keywords: Karabük, administrative geography, province, district, administrative area.

H. 1260-61/ M. 1844-45 Tarihli 4512 Numaralı Temettuat Defterine Göre Bulak Köyü'nün Sosyo-Ekonomik Yapısı

Ali BIYIK, Zeki TEKİN

Doktora Öğrencisi, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

alibiyik983@gmail.com

Prof. Dr., Karabük Üniversitesi

zekitekin@karabuk.edu.tr

Özet

Osmanlı Devleti'nin sosyo-ekonomik tarihi araştırmalarında Tapu Tahrir Defterleri, Mühimme Defterleri ve Temettuat Defterleri önemli bir yere sahiptir. Bunların arasında Temettuat Defterleri, özellikle 19. yüzyıl ortalarında küçük yerleşim birimlerinin bile, sosyo-ekonomik yapısını ortaya koymak için çok değerli kaynaklar arasındadır. Bu çalışmada, 1844-1845 yılında Bolu Eyaleti Viranşehir Sancağı Safranbolu Kazası'na bağlı bir köy olan Bulak'ın 04512 numaralı Temettuat Defterinde yer alan kayıtlardan hareketle, köyün 19. yüzyıl ortalarında sosyal ve ekonomik yapısının ortaya konulması amaçlanmıştır. Defterden yola çıkılarak, köy ahalisinin bu yıllarda geçimini tarım ve hayvancılıktan sağladığını söylemek mümkündür. Tarımsal ürünler olarak, buğday, arpa ön plana çıkarken, büyükbaş olarak kara sığır öküzü, manda öküzü yetiştirildiği görülmektedir. İncelenen dönemde, Bulak Köyü'nde küçükbaş hayvancılık yapıldığı hususunda bilgi elde edilmiştir. Köydeki meslekler de tarım ve hayvancılığa paralellik arz etmekte olup, erbâb-ı ziraat, dülger ve amele görülen mesleklerden bazılarıdır. Köylülerin "Vergi-i Mahsusa"nın yanında ödedikleri vergilerin başında da Öşür gelmektedir. Bu çalışmada günümüzde Karabük ilinin merkez ilçesine bağlı olan Bulak Köyü'nün 19. yüzyıldaki sosyo-ekonomik yapısı değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Karabük, Safranbolu, Bulak, Temettuat, Sosyo-Ekonomik Yapı.

The Social and Economic Structure of Bulak Village According to Temettuat Record No. 04512, Dated 1260-61 Hijri / 1844-45 A.D

Abstract

Tapu Tahrir Records, Mühimme Records and Temettuat Records have an important place in the socio-economic history researches of the Ottoman Empire. Among them, the Temettuat Records are the most estimable resources to reveal the socio-economic structure of even small settlements, especially in the mid-19th century. In this study, it is aimed to show that the social and economic structure of Bulak village of Safranbolu Town in Viranşehir Sanjak of Bolu Province in the middle of 19th century, based on Temettuat records numbered 4512 in 1844-1845. Based on the record, it is possible to say that the inhabitants of the village earned their livelihood from agriculture and livestock in those years. While wheat and barley were remained in the forefront agricultural crops, cow and buffalo raising as bovine animal were common. In the period examined, information of breeding sheep and goat farming in Bulak Village was obtained. The occupations in the village are parallel to agriculture and erbâb-ı ziraat, dülger and amele are some of the occupations. In addition to 'Vergi-i Mahsusa', Öşür is the most important taxpay. In this study, the socio-economic structure of the Bulak village of Karabük Province in the 19th century will be evaluated

Keywords: Karabük, Safranbolu, Bulak, Temettuat, Socio-Economic Structure.

Safranbolu Türkülerinin Makam Yönünden Tahlîli Üzerine Bir Çalışma

Ali Kerim ÖNER

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

udialikerim@hotmail.com

Özet

Bu çalışma Safranbolu türkülerinin makam tahlilini ortaya çıkarabilmek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla; Safranbolu ilçesine ait türkülerin notaları açık kaynak erişimlerinden ve kitaplardan toplanmış ve türkülerin makam tahlili gerçekleştirilmiştir. Toplam 20 adet türkünün makam tahlili yapılmıştır. Makam tahlili gerçekleştirilirken makam dizisinin yanı sıra seyir özellikleri, ses alanı ve perde kullanımları da tahlile dâhil edilmiştir.

Araştırmanın evrenini Türk halk mûsikîsindeki türküler, örneklemini ise Safranbolu türküleri oluşturmaktadır.

Verilerin toplanması aşamasında betimsel araştırma yöntemlerinden “tarama tekniği” kullanılmış; toplanan verilerin analizi ise içerik analizi tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Bulgular tablolar eşliğinde sunulmuş ve böylece Türk Mûsikîsine ait makamlar ortaya çıkarılmıştır.

Araştırma sonucunda makamların işlenişi ve kullanımı yönünden günümüzde de revaçta olan makamların kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Bu araştırmanın yapılacak olan diğer araştırmalara ışık tutacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu Türküleri, Makam Analizi.

A Study of Safranbolu Folk Songs in Terms of Maqam Analysis

Abstract

This study was conducted in order to reveal the maqam analysis of Safranbolu folk songs. For this purpose; The notes of the folk songs of Safranbolu district were collected from open source accesses and books and the maqam analysis of the songs was performed. A total of 20 folk songs were analyzed. During the analysis of the maqam, along with the maqam series, navigation features, sound region and note use were also included in the analysis.

The population of the study consists of folk songs in Turkish folk music and the sample of Safranbolu folk songs.

In the data collection stage, descriptive research methods “scanning technique” was used; The analysis of the collected data was carried out with the content analysis technique. The findings were interpreted by presenting the tables and thus, the makams belonging to the Turkish Music were revealed.

As a result of the study, it is concluded that the most popular maqams are still used in terms of processing. It is envisaged that this research will shed light on other researches.

Key Words: Safranbolu Folk Songs, Maqam Analysis.

Safranbolu Nâibi Mehmet Tevfik Efendi ve Kelâm Eserleri

Ayhan IŞIK

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

ayhanisik@karabuk.edu.tr

Özet

Dinî ve ilmî hayatı inşa eden manevi mimarlar sayesinde ilim ve irfan, gelecek nesillere aktarılmaktadır. Osmanlı devletinde ilmin inkişafına katkı sağlamış, Safranbolu'da naiplik yapmış, Osmanlı ulemasını ilmî ve fikrî yönden derinden etkilemiş, Kelâmî ve tasavvufî görüşleriyle temâyüz etmiş âlimlerden birisi de Mehmet Tevfik Efendi'dir.

Mehmet Tevfik Efendi, Osmanlı Devleti'nde "Çerkeşizâde"ler adıyla bilinen meşhur bir ulemâ ailesine ve Hz. Peygamber'in nesebine mensup olup 1826/1827 yılında Ankara'da dünyaya gelmiştir. İstanbul-Beşiktaş, Kayseri, Çankırı, Bursa, Safranbolu, Balıkesir nâibliği, Kastamonu Müfettişi Hükkâmlığı, İstanbul Kadılığı, Meclis-i Tedkikât-ı Şer'iyeye azalığı, Rumeli kazaskeri muâvinliği ve Meclis-i Meşâyih nâzırlığı görevlerinde bulunmuştur. Başta İstanbul, Ankara, Kayseri ve Çankırı olmak üzere Osmanlı coğrafyasının birçok yerinde hizmet etmiş, kelâm, akâid, belagat, mantık, tasavvuf gibi muhtelif alanlarda ilim dünyasına çok kıymetli eserler kazandırmıştır.

Tebliğimiz, "Mehmet Tevfik Efendi'nin Biyografisi", "İlim Dünyasına Katkıları" ve "Kelâm Eserleri" olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çerkeşizade Mehmet Tevfik Efendi, Safranbolu, Kelâm.

Safranbolu Delegate Mehmet Tevfik Efendi and Kalam Works

Abstract

Thanks to the spiritual architects who built religious and scientific life, knowledge and wisdom are transferred to future generations. Mehmet Tevfik Efendi was one of the scholars who contributed to the development of science in the Ottoman state, acted as regent in Safranbolu, profoundly influenced the scientific and intellectual aspects of the Ottoman ulama, and made theological and mystical views. Mehmet Tevfik Efendi, in the Ottoman Empire, who is a member of a family of scholars known as Cherkeshizades, and a descendant of Prophet Muhammad, was born in Ankara in 1826/1827. He served as Istanbul-Besiktas, Kayseri, Cankiri, Bursa, Safranbolu, Balikesir Registrar, Kastamonu Inspector's Office, Istanbul Kadi, Parliament-i Tedkikât-i Şer'iyeye Azeri, Rumeli Kazaskeri Governor and Parliament-i Meşâyih. He served in many parts of the Ottoman geography, especially in Istanbul, Ankara, Kayseri, and Çankırı.

Our paper consists of three chapters: "The Biography of Mehmet Tevfik Efendi", "His Contributions to the World of Science" and "His Kalam Works".

Key Words: Cherkesh Sheyhizâde Mehmet Tevfik Efendi, Safranbolu, Kalam.

Safranbolulu Hacı Şerif Ahmed Reşid Paşa'nın Rûhu'l-Mecelle İsimli Eserinde Zarûret Prensibine Dair Yorumları

Ayşe Betül ALGÜL

Arş. Gör. Karabük Üniversitesi

aysebetulalgul@hotmail.com

Özet

Zaruret; korunması gereken beş temel haktan en az birinin kısmen veya tamamen ortadan kalkmasının kuvvetle muhtemel olduğu durumlarda, mükellefe haramı işleme ve/veya vacibi terk etme ruhsatı veren mazerettir. İçinde bulunduğu halden ancak dinin birtakım emirlerini terk etmek suretiyle kurtulabileceği bu zaruret durumlarında, birey mazur sayılır. Ayet ve hadislere bakıldığında kolaylık üzerine vurgu yapıldığı görülür. Allah'ın kulları için zorluk değil kolaylık istediğini belirtmesi, Hz. Peygamber'in kolay olanı tercih ve teşvik etmesi bu bağlamda zikredilebilir. Dolayısıyla dini emirlerin amacının bireylerin sıkıntıya girmeleri veya meşakkat çekmeleri olmadığı söylenebilir. Bu nedenle kulların zorlanacakları durumlarda ruhsatlar tanınır.

Usul alimleri zaruret konusunu detaylı bir şekilde incelemişlerdir. Bu bağlamda ayet ve hadislerden hareketle zarûrat-ı hamse denilen, zarar görmemeleri için dini emirlerin ihlal edilebileceği beş temel hakkı (canın, dinin, malın, aklın, neslin korunması) belirlemişler, bu hakların muhafazası için hangi emirlerin ne dereceye kadar terk edilebileceği, terk etmenin hükmü gibi hususları tartışmışlar, ilgili naslara dayanarak genel ilkeler tespit etmişlerdir. Bahsi geçen ilkeler Mecelle'nin külli kaideleri arasında da yer almakta, dolayısıyla Mecelle üzerine araştırma yapan alimlerin incelemeleri kapsamına girmektedir. Bu alimlerden biri de Rûhu'l-Mecelle isimli sekiz ciltlik bir şerh telif eden Safranbolulu Hacı Şerif Ahmed Reşid Paşa'dır (1858-1918).

Çalışmamızda, bahsi geçen şerhin zaruret prensibine dayalı külli kaidelere dair açıklamaları ele alınacaktır. Bu bağlamda öncelikle usûl eserlerinde yer alan bilgiler doğrultusunda zarûret konusu incelenecek, ardından Rûhu'l-Mecelle isimli şerhte konuya ilişkin yapılan inceleme ve tahliller okuyucunun istifadesine sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Zarûret, Ruhsat, Rûhu'l-Mecelle, Hacı Şerif Ahmed Reşid Paşa.

Interpretations of Hadji Sharif Ahmed Reshid Pasha From Safranbolu on The Principle of Zarûret in His Book Named Rouh al-Medjelle

Abstract

State of necessity; it is an excuse that gives the person the permit to commit the forbidden and / or to disobey wajibs where it is highly probable that at least one of the five basic rights that must be protected is partially or completely eliminated. The person is deemed to be excused in such situations where he can be saved only by abandoning certain orders of religion. When the verses and hadiths are examined, it is seen that emphasis is placed on convenience. It can be mentioned in this context that Allah states that He wants convenience rather than difficulty for His servants, and that the Prophet prefers and encourages the easy. Therefore, it can be said that the purpose of religious orders is not for humans to get into trouble or suffer. Therefore, in cases where the servants are forced, permissions are granted.

The scholars have elaborated about necessity. In this context, they set out five fundamental

rights called *zarurat-i hamse* (protection of life, religion, property, mind, generation) based on verses and hadiths, in which religious orders can be violated so as not to be harmed, they have discussed issues such as which orders can be abandoned for the protection of these rights, and the provision of the cancellation and have determined general principles based on relevant verses and hadiths. The said principles are also among the general principles of *al-Medjelle*, and thus fall within the scope of the examinations of scholars who research on *al-Medjelle*. One of these scholars is Hadji Sharif Ahmed Reshid Pasha (1858-1918) from Safranbolu who wrote an eight-volume commentary named *Rouh al-Medjelle*.

In this study, the explanations of the said commentary on the general principles based on the necessity principle will be discussed. In this context, firstly the subject of necessity (*darura*) will be examined and then analysis will be presented in the exegesis named *Rouh al-Medjelle* on necessity.

Keywords: The necessities, *darura*, permission, *Rouh al-Medjelle*, Hadji Sharif Ahmed Reshid Pasha.

Safranbolu Sicillerinde Kadınların Taraf Olduğu Miras Belgelerinin İncelenmesi (XIX. Yüzyılın Son Çeyreği)

Dr. Ayşe ŞİMŞEK

ayselalesimsek@hotmail.com

Özet

Tarih boyunca tüm uygarlıklarda kadınların miras yoluyla mülk edinme meselesi tartışılmıştır. Bu konu temelde hukuk sistemlerindeki tercihlere göre şekillenmiştir. Kadının miras hakkı, hukuki haklarının kanuni düzenlemelerde var olabilmesi yanında bu kanunların toplumda işlerlik kazanıp kazanmaması ve toplumun adalet erdeminin gelişmişlik seviyesi ile ilgilidir. Bu konudaki uygulamalar aynı zamanda insanların aile ve toplum içerisinde kadına biçtikleri rollerle yakından ilgilidir. Şer'iyeye sicilleri Osmanlı döneminde kadının miras hakları konusunda malumat elde edebildiğimiz nadir kaynaklardandır. Safranbolu Sicillerinde yer alan miras belgelerinin inceleneceği bu bildiri de kadınların miras belgelerinde yer alma nedenleri araştırılacaktır. Osmanlı toplumunda kadınların miras konusunda yaşadıkları sorunlar miras belgeleri ışığında incelenecektir. Böylece kadınların miras konusunda ne tür problemlerle karşılaştıkları, haklarını tam bir şekilde alıp alamadıklarının tespiti hedeflenmektedir. Bu amaçla on dokuzuncu yüzyılın son çeyreğinde kaydedilmiş Osmanlı son dönemi Safranbolu şer'iyeye sicilleri taranarak konu hakkındaki bilimsel veriler yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu Şer'iyeye Sicili, Miras, Kadın, Hibe, Sulh ve tehârûc, Mehir.

Examination of the Heritage Documents of Women in Safranbolu court records (Last Quarter of the XIXth Century)

Abstract

Throughout history, the issue of property of women by inheritance has been discussed in all civilizations. This issue is basically shaped according to the preferences in legal systems. The right to inheritance of women is based on the existence of legal rights in legal regulations also it is relates to whether these laws are effective in society and the level of development of the justice virtue of the society. Practices on this issue are also closely related to the roles that people have assigned to women in the family and society. Ottoman Qadi registers are one of the rare sources from which we can obtain information about the inheritance rights of women during the Ottoman period. In this declaration women's inheritance problems will be examined in the light of inheritance documents in the Ottoman society. Thus, it is aimed to determine what kinds of problems women face in issue of inheritance and whether they can fully acquire their inheritance rights. For this purpose, Ottoman Safranbolu court records will be scanned in the last quarter of the nineteenth century and the scientific data on the subject will be interpreted.

Keywords: Safranbolu court records, inheritance, women, grant (gift), sulh, tehârûc, mehr.

Mehmed Fehmi Ülgener'in Din Medeniyet İlişkisine İslâm Merkezli Yaklaşımı

Bayram DALKILIÇ

Prof. Dr. Necmettin Erbakan Üniversitesi

baydal@hotmail.com

Özet

Mehmed Fehmi (1864-1943), Safranbolu'da doğmuş olup, İsmail Necati'nin oğludur. Mehmed Fehmi, eğitimini babasının görevi nedeniyle gitmiş olduğu İstanbul'da tamamlamıştır. O, daha sonra Bâyezid, Bursa ve Süleymaniye medreselerinde müderris olarak görev yapmıştır. M. Fehmi, medreselerde, Arapça, Fıkıh dersleri vermiştir. Huzur dersleri mukarriri olarak da görev yapan Mehmed Fehmi, bir süre medreseler genel müfettişliği görevine atanmıştır. O, İrşad Medresesi'nde kelim dersleri okutmuş, Meşihat makamının ve medreselerin ortadan kaldırılması (ilgası kanunu) sonrasında, Cumhuriyet döneminde seçim sonrası ilk İstanbul Müftüsü olarak seçilmiştir. M. Fehmi, Soyadı kanunu ile Ülgener soyadını almıştır.

Mehmed Fehmi, İslâm medeniyeti ve İslâm Hukuk Felsefesi konusunda yazılar yazmıştır. O, öncelikli olarak eserlerini İslâm fıkıhına ve düşüncesine tahsis etmiştir. Babasının dergadaki görevi nedeniyle, tasavvuf terbiyesinin, kendisi ve oğlu Sabri F. Ülgener'in şahsiyetleri ve eserleri üzerinde görüldüğü; hareketlerine, anlayışlarına yansdığı kanaatindeyiz.

Mehmed Fehmi, sade ve sakin kişiliği, eserlerinin konuları ve başlıkları ile dikkatimizi çekmiştir. Bu yüzden onun, İslâm merkezli bir anlayışla din medeniyet ilişkisini ortaya koyduğu eserini ve çalışmasını temel alarak görüşlerini değerlendirmekteyiz. Onun, "Hikmet-i Hukûk-ı İslâmiyye" adlı eserinden başka eserinin olmadığı düşünce ve bilgilerinin söz konusu olması dolayısıyla, onun, "Medeniyet" konulu eserini esas alarak din medeniyet ilişkisine yaklaşımını tanıtmayı amaçladık. İleri aşamada ve bu bildiri vesilesiyle bu eseri günümüz alfabesine ve diline nakletmeyi ve neşretmeyi gerçekleştirmek düşüncesindeyiz.

İlim dünyasına ve Karabük ve Çevresi ilim insanlarının katkısına bir örnek olması açısından bu konu ve bildirinin önemli olduğunu düşünüyoruz. Zira başta babası İsmail Necâti olmak üzere Mehmed Fehmi Ülgener, oğlu Sabri F. Ülgener ve kendi adını taşıyan torunu Mehmed Fehmi Ülgener, dört nesil olarak ilim hayatına önemli, nadir konu ve çalışmalarıyla özel ve özgün katkı yaptıklarını düşündüğümüz Safranbolulu bir ailenin fertleridir.

Bildirimizde, Mehmed Fehmi'nin, Din Medeniyet İlişkisine İslâm Merkezli Yaklaşımı", onun "Medeniyet İslâmiyyet'le Olur" ve "Din-i İslâm'ın Esasları İnsanların Refah ve Saâdetleridir" başlıklı eserleri temelinde ve sınırlılığında, yeri geldikçe ve gereklikçe "Hikmet-i Hukûk-ı İslâmiyye" adlı eserine de müracaat edilerek ortaya konulmaktadır. Dinî ve Felsefî bakış açıları çerçevesinde akli, kapsamlı, tutarlı ve tarafsız bir biçimde çalışma ortaya konulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mehmed Fehmi Ülgener, İslâm, din, medeniyet, Safranbolu, Karabük.

Mehmed Fehmi Ülgener's Islamic Centered Approach to The Relationship of Religion and Civilization

Abstract

Mehmed Fehmi (1864-1943) was born in Safranbolu and was the son of İsmail Necati. Mehmed Fehmi completed his education in Istanbul, where his father arrived because of his duties. Later, he worked as a professor in Bâyezid, Bursa and Süleymaniye madrasahs. M. Fehmi taught Arabic and Fiqh in madrasahs. Mehmed Fehmi, who also served as a teacher of "Huzur (Before the Sultan) Lessons", was appointed as the inspector general of madrasahs for a while. He taught Kalam lessons in Irshad Madrasah and was elected as the first Mufti of the post-election period in the Republican Era following the abolition of the Meşihat makam and madrasahs. M. Fehmi took the surname Ülgener with the surname law.

Mehmed Fehmi wrote articles on Islamic civilization and Islamic philosophy of law. He primarily devoted his works to Islamic jurisprudence and thought. Because of his father's duty in the dervish, lodge, Sufi manners were seen on the personalities and works of him and his son Sabri F Ülgener; in addition to their World views and acts.

Mehmed Fehmi is important person with his simple and calm personality, subjects and titles of his works. Therefore, we evaluate his views on the basis of his books and studies in which he put forward the relationship between religion and civilization with an Islamic centered understanding. Because of general knowledge that he has no work other than his "Hikmet-i Hukûk-ı İslâmiyye", we aimed to introduce his approach to the relationship between religion and civilization based on his work on "Civilization". Then, on the occasion of this declaration, we intend to transfer and publish this work into the alphabet and language of today.

We think that this subject and this study is important in terms of being an example to the scientific world and the contribution of the scholars of Karabük and its neighborhood. Because his father, İsmail Necâti, Mehmed Fehmi Ülgener, his son Sabri F Ülgener and his grandson bearing his name, Mehmed Fehmi Ülgener are members of a family of Safranbolu who we believe have made a special and original contribution to science life with their important, exceptional subjects and studies.

In our paper, Mehmed Fehmi's Islamic Centered Approach to the Relationship of Religion and Civilization is evaluated on the basis of his works "Civilization Occurs with Islam", "The Principles of Islam, provide People's Welfare and Happiness" and "The Philosophy of Islamic Law-Hikmet-i Hukûk-ı İslâmiyye". The study is presented in a rational, comprehensive, consistent and objective manner within the framework of religious and philosophical perspectives.

Keywords: Mehmed Fehmi Ülgener, Islam, religion, civilization, Safranbolu, Karabük.

**Özbekistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi El Yazmaları
Arşivindeki Hacnâme El Yazmalarının İncelenmesi Üzerine
Orta Asyalı Hacıların Hatırat Defterlerinin İncelenmesi (XIX-
XX yy.)**

İlhamcan BEKMIRZAYEV

**Doç. Dr. Özbekistan Uluslararası İslam Akademisi Öğretim Üyesi
ilhomorien@gmail.com**

Özet

Orta Asya'daki sosyolojik, kültürel, dinî vb. alandaki genel porte XIX.-XX. asırlarda pek iç açıcı değildi. Hacc yolcularının not aldığı Hacnâmeler, işte bu dönemde o bilgilerin toplumsal, kültürel, dinî, vb. konulardaki kırılma döneminde, Orta Asya Müslüman toplumları için önemli birer kaynak olmuşlardır. Çünkü Hacnâmelerde yer alan diğer Müslüman toplumlara ait her türlü bilgiler, Orta Asya Müslümanlarının da hayat tarzını yeniden gözden geçirerek ictimai, kültürel, dinî, vb. birçok alanda yenilenmesine sebep olmuştur. Bu bildirimizde, günümüz Özbekistan Bilimler Akademisi Şarkiyat Araştırmaları Enstitüsü El yazmaları Koleksiyonunda muhafaza edilmekte olan, dönemin bazı Hakim Han Töre, Abdurrahman es-Semerkindî, Kâri Rahmetullah Vazeh, İshanhan Töre İbrat, Muhammed Salih Ahund gibi tarihçileri tarafından kaleme alınan beş adet Hacnâme eserini araştırma konusu edindik.

Anahtar Kelimeler: Özbekistan, Hacname

**Examination of the Memoirs of Central Asian Pilgrims on the
Analysis of Hacnâme Manuscripts in the Archive of the
Manuscripts of the Academy of Sciences of the Republic of
Uzbekistan (XIX-XX century.)**

Abstract

The public portrait in the sociological, cultural, religious fields in Central Asia wasn't very pleasing in XIX-XX centuries. Hacnâmes that were noted by the pilgrims, were important sources for the Muslim societies of Central Asia during the break up in social, cultural, religious etc. aspects. Because all kinds of information belonging to other Muslim societies in Hacnâme caused Central Asian Muslims to review their lifestyle in many areas like ictimai, cultural, religious aspects. In this paper, We examined five Hacnâme works written by historians such as Hakim Han Töre, Abdurrahman es-Semerkindî, Kâri Rahmetullah Vazeh, İshanhan Töre İbrat and Muhammed Salih Ahund are kept in the collection of manuscripts of the Oriental Studies Institute of the Academy of Sciences of Uzbekistan.

Keywords: Uzbekistan, Hacname

Yenice Ormanları ve Ekonomik Yapısı

Berrak ÇÖREKÇİOĞLU

Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

berrakcorekcioglu@hotmail.com

Özet

Yenice, Karabük il sınırları içinde yer almaktadır. Genel olarak Karadeniz iklimine sahip olan ilçenin çok yağışlı olması ve suyunun bolluğu özgün bitki örtüsünün çeşitlenmesine sebep olmuştur. Yenice ormanları; dünyanın ender bölgelerinde görülebilecek anıt ağaçları, yaban hayatı, derin vadileri ve akarsu ekosistemleri ile biyoçeşitlik açısından ülkemizin en değerli ormanlık alanları arasında yer alıyor. Bütünlüğü bozulmamış yapısı aynı zamanda memeli türleri (bozayı, vaşak, kurt vb) için bir yaşam alanı oluşturuyor. Yenice ormanları 1999 yılında Dünya Doğayı Koruma Vakfı tarafından Avrupa ormanlarının Acil Olarak Korunması Gereken 100 Sıcak Noktasından biridir. İlçenin %90'ı ormanlık alanlarla kaplı olmasından dolayı ormancılık yenice köylülerinin en önemli geçim kaynaklarından biridir. Bölge halkı mobilya sanayi başta olmak üzere ormancılık (kesim, sürtme, nakliye) ile uğraşmaktadır. Bu durum bölge ekonomisine katkı sağlamaktadır. İlçe Merkezinde ve köylerde Tarımsal Kalkındırma Kooperatifleri bulunmakta, köylüler bu kooperatifler vasıtasıyla orman işinde çalışmaktadır. Orman ürünleri sebebiyle ticarete etkin bir yere sahip olan Yenice hem ilçe hem de yurt ekonomisine katkılarından dolayı oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Karabük, Yenice, Orman, Ormancılık.

Yenice Forests and Economic Structure

Abstract

Yenice is located in Karabük province. The region, which has a Black Sea climate in general, is very rainy and the abundance of water has caused the diversity of the original vegetation. Yenice forests; With its monumental trees, wildlife, deep valleys and river ecosystems that can be seen in rare regions of the world, it is among the most valuable forest areas of our country in terms of biodiversity. Its unspoilt structure is also a habitat for mammal species (brown bear, lynx, wolf, etc.). The Yenice forests are one of the 100 hot spots in Europe that need to be urgently protected by the World Wildlife Fund in 1999. As 90% of the district is covered with forested areas, forestry is one of the most important livelihoods of the villagers. The people of the region are engaged in forestry (cutting, rubbing, transportation), especially in the furniture industry. This situation contributes to the regional economy. There are Agricultural Development Cooperatives in the District Center and in the villages and the villagers work in the forest business through these cooperatives. Yenice, which has an effective place in trade due to forest products, is very important due to its contribution to both district and domestic economy..

Keywords: Karabük, Yenice, Forest, Forestry.

Karabük ve Çevresi Basın Yayın Hayatına Ait Bir Durum Tespiti: 1930-2009

Berrin SARITUNÇ

Öğr. Gör. Uludağ Üniversitesi

bsaritunc@uludag.edu.tr

Özet

Geçmiş milattan önceki yıllara dayanan Safranbolu, bünyesinde pek çok medeniyet ve bu medeniyetlerin kültürel zenginliğini barındırmaktadır. Örf, âdet ve günlük yaşam bakımından Anadolu'nun pek çok yeriyle benzerlik gösteren yöre, UNESCO'nun dünya miras listesine alıp korunması ve tanıtılmasıyla yerli yabancı pek çok turist için kültürel gezisine tanıklık etmiştir.

Ancak bilim ve teknolojinin her alanda olduğu gibi kültürel öğeler üzerindeki etkisi, yörenin halk inanışları ve halk edebiyatı üzerinde de kendisini göstermiştir.

Çalışmamızda bölgede çıkan gazeteler kitaplar dergiler dışında bölge ile ilgili yapılan akademik çalışmalar taranarak 1930-2009 yılları arasında Safranbolu ve çevresindeki basın yayın hayatı incelenmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma için verilerin büyük bir kısmı Milli Kütüphane arşivinden elde edilmiştir.

"Makale, bildiri, kitap, kitap bölümü, tez" kapsamındaki çalışmalar kronolojik sıralama esas alınarak kısa kısa tanıtılmaya çalışılmış, doğrudan görülemeyen bazı çalışmaların da sadece künyelerine yer verilmeyle yetinilmiştir.

Çalışmamız, bölgedeki basın-yayın hayatıyla ilgili tarama ve tasnif çalışmasını içermektedir. Bu kapsamda Halk Bilgisi Haberleri, Karabük Dergisi, Bartın Gazetesi, Bizim Safranbolu Dergisi, Türk Folklor Araştırmaları, Türk Folklor Derneği, Müze kent: Safranbolu Gazetesi gibi yayınlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, Karabük, Folklor, Basın, Yayın.

Abstract

Safranbolu, which dates back to the years before Christ, contains many civilizations and the cultural richness of these civilizations. The region, which is similar to many parts of Anatolia in terms of customs, customs and daily life, has witnessed the cultural visits of many local and foreign tourists with the protection and promotion of the UNESCO World Heritage List.

However, the influence of science and technology on cultural elements, as in all other fields, has been reflected in the folk beliefs and folk literature of the region.

In our study, the newspapers published in the region, books and journals were searched in the academic studies carried out about the region and the press life between Safranbolu and the surrounding area between 1930-2019 was examined.

Most of the data for this study was obtained from the National Library archive.

The studies within the scope of "articles, papers, books, book chapters, thesis ilmiş were tried to be introduced briefly on the basis of chronological order.

Our study includes the screening and classification studies related to the press and media life in the region. In this context, Public Information News, Karabük Magazine, Bartın Newspaper, Bizim Safranbolu Magazine, Turkish Folklore Research, Turkish Folklore Association, Kastamonu Açksöz Newspaper, Zonguldak Karaelmas Magazine, Bartın Newspaper, Museum

City: Safranbolu Newspaper, Yörem Magazine.

As a result of our research, it is possible to say that the media life in the region is quite rich and appealing to all segments.

Keywords: Safranbolu, Karabük, Folklore, Press, Publication.

Safranbolu Türkülerinin Konularına Göre Tasnifi ve Günümüz Yöre İcrâcıları

Can DOĞAN

Öğr. Gör. Karabük Üniversitesi

candogan@karabuk.edu.tr

Özet

Unesco kültür mirası olarak kabul edilen Safranbolu, Orta Anadolu ve Karadeniz'e yakın olmasından dolayı kültürel kodları üzerinde taşıyan kadim bir kenttir. Kültürel ve estetik dokusu bozulmadan günümüze ulaşan bu kentin maddi ve manevi ürünleri de açık bir şekilde görülebilecek ve hissedilebilecek niteliktedir. Toplumların ve bireylerin ürettikleri ürünleri üzerinde taşıyan bu kentte en önemli kültür aktarıcılardan biri müzik dili yani yöreye ait türküleridir. Bu çalışma ile Safranbolu yöresi türkü konularının tasnifinin yapılması ve bu türkülerin içerik muhtevasının ortaya konması amaçlanmıştır. Safranbolu halkının duygularını ele alan aşk, askerlik, eğlence (oyun türküleri), inanış vb. konuların derinlemesine sınıflandırılması bu türkülerde bahse konu olmuştur. Bu bağlamda yörede en son bulunan ve bu kültürü aktaran yöreye ait mahalli sanatçılar hakkında da bilgiler verilmiştir. Çalışma neticesinde 56 Safranbolu türküsü ele alınmış, verilerin elde edilmesinde kaynak tarama, doküman inceleme, arşiv tarama, mülakat teknikleri yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmanın verilerinin elde edilmesi aşamasında kaynak kişi görüşme formu kullanılmış ve elde edilen veriler ses kayıt cihazları ile kayıt altına alınmıştır. Ortaya çıkan bulgular doğrultusunda günümüzdeki türkü sınıflandırmalarının dışında farklı konular tespit edilmiştir. Sonuç olarak çalışmada yöre türkülerini konularına göre tasnif edilerek en fazla işlenen konular sayısal veriler ile ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkü, Safranbolu, Türkü Konuları, Müzikoloji, Halk Müziği.

The Classification of Safranbolu Folk Songs According to The Issues and The Performance

Abstract

Safranbolu, which is accepted as a UNESCO cultural heritage, is an ancient city which carries cultural codes on it because it is close to Central Anatolia and Black Sea. The material and spiritual products of this city, which has survived to the present day without deteriorating its cultural and aesthetic texture, can be clearly seen and felt. One of the most important cultural transmitters in this city, which carries the products produced by societies and individuals, is the language of music. With this study, it is aimed to classify the folk songs of Safranbolu region and to reveal the content of these folk songs. Safranbolu love, military, entertainment (play songs), belief and so on. The in-depth classification of subjects has been mentioned in these songs. In this context, information about the local artists who were present in the region and transferred this culture were also given. As a result of the study, 56 Safranbolu ballads were handled and source scanning, document review, archive scanning and interview techniques were used to obtain the data. In the stage of obtaining the data of the study, the source person interview form was used and the data obtained were recorded with voice recorders. In the light of the findings, different subjects have been identified in addition to the current folk songs classifications. As a result, in the study, the most frequently studied subjects were classified according to the local folk songs.

Keywords: Folk Songs, Safranbolu, Folk Songs, Musicology, Folk Music.

Safranbolu Evleri'ndeki Ahşap Süslemelerin Eşarp Desenlerine Yansıması

Ebru ÇATALKAYA GÖK

Arş. Gör. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

catalkayaebru@gmail.com

Özet

Bir milletin kültür, sanat anlayışını ve tarzını gösteren unsurların en başında süsleme sanatları yer almaktadır. Türk süsleme sanatları da en olgun ve seçkin örneklerini Osmanlı döneminde vermiştir. Çini, ahşap, taş, kumaş, minyatür, hat, tezhip, halı, cam, maden ve bir çok sanat alanında eşsiz süslemeler görmek mümkündür. Geleneksel evleri ile bilinen Safranbolu ahşap yapı kültürünü sivil mimariye taşımış güzel örnekler barındırmaktadır. Evlerin iç süslemelerinden, dış süslemelerine kadar eşsiz güzel motifler ahşap sanatı ile bezenmiştir.

Bu çalışmanın amacı Safranbolu evlerinin ahşap tavanlarında yer alan süslemelerden yola çıkarak kültür tabanlı eşarp tasarım koleksiyonu oluşturmaktır. Kaymakamlar evinin ahşap tavanında taklit künde-kârî ile kullanılan motiflerin genel karakterlerini bozmadan altı adet özgün tasarım yapılmıştır. Bunun gibi farklı tasarımların turizme kazandırılarak yerel kalkınmaya katkıda bulunabileceği düşünülmektedir. Safranbolu'nun kentsel kimliği ile kültür turizmi içerisinde önemli bir yere sahip olduğu göze alındığında, turistik eşya olarak bunun gibi yeni tasarımlar piyasaya sürülmelidir.

Anahtar Kelimeler: Türk Süsleme Sanatı, Ahşap Süsleme, Yazma kumaş, Eşarp, Turizm.

Wooden Ornaments In Safranbolu Houses and Its Reflection to Scarf

Abstract

One of the elements that show the culture and art understanding and style of a nation is decorative arts. Turkish decorative arts gave the most unique and distinguished examples in the Ottoman period. Tile, wood, stone, fabric, miniature, calligraphy, illumination, carpet, glass, metal and many art fields can be seen in unique decorations. Safranbolu, known for its traditional houses, contains beautiful examples that have carried the wooden building culture to the civil architecture. From the interior decorations of the houses to the exterior decorations, unique beautiful motifs are adorned with wood art.

The aim of this study is to create a culture based scarf design collection based on the decorations on the wooden ceilings of Safranbolu houses. The aim of this study is to create a culture based scarf design collection based on the decorations on the wooden ceilings of Safranbolu houses. Six designs were made on the wooden ceiling of the Kaymakamlar house without disturbing the general characteristics of the motifs used with imitation künde-kârî technique. It is thought that such different designs can contribute to local development by providing tourism. Considering that Safranbolu has an important place in the cultural tourism with its urban identity, new designs like this should be introduced as a touristic item.

Keywords: Turkish Decorative Art, Wooden Ornament, Writing Fabric, Scarf, Tourism.

Temettuat Defterine Göre Safranbolu Karıt Köyünün Sosyo- Ekonomik Yapısı

Ebru SEZGİN

Yüksek Lisans Öğrencisi Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
ebrumsezgin@gmail.com

Özet

Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyıldan sonra ekonomi alanında köklü değişimler yaşanmıştır. Bu değişimlerde Tanzimat Dönemi'nin etkisi çok büyüktür. Tanzimat dönemi ile başlayan yenileşme süreci her alanda hissedilmeye başlanmıştır. Özellikle ekonomi alanında yaşanan yeniliklerden en önemlisi vergi alanında yapılan değişikliklerdir. 19. yüzyıl ortalarına kadar kayıt altında tutulmayan vergiler bu tarihten itibaren Temettuat adı verilen defterlerde kayıt altına alınmaya başlanmıştır. Temettuat defterleri günümüzde gelir – gider defterleri olarak tanımlanmıştır. Temettuat defterlerinde bölgenin ekonomik faaliyetleri, bölge halkının kullanmış olduğu lakaplar, mal varlıkları ve meslekleri hakkında bilgiler yer almıştır. Temettuat defterleri dönemin sosyo-ekonomik hayatı, nüfusu ve tarımsal hayatı değerlendirmemiz açısından bize kapsamlı bilgiler sunmuştur. Bu çalışmada ise Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan 29 Aralık 1845 tarihli ve ML.VRD.TMT 4549 kodlu Safranbolu'nun Karıt Karyesi'ne ait Temettuat Defteri incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda Karıt Karyesi'nde 55 adet hane tespit edilmiştir. Bu hanelerin mülkiyetleri, ödemesi gereken vergi miktarları ve hane sahipleri hakkında bilgiler edinilerek gerekli değerlendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, Karıt, Temettuat.

According to Temettuat Socio – Economic Structure of Safranbolu Karıt Village

Abstract

Radical changes took place in the field of economy after the 19th century in the Ottoman Empire. The effect of the Tanzimat era is very large in these changes. The reform process that started with the Tanzimat era began to be felt in all areas. Especially the most important innovations in the field of economy are the changes made in the tax field. Taxes, which were not recorded until mid 19th century, started to be recorded in the so called Temettuat. Temettuat are defined as income and expense book today. Information on the economic activities of the region, nicknames used by the people of the region, assets and professions are included in the Temettuat. The Temettuat, provided us with comprehensive information about our socio - economic life, population and agricultural life. In the study, the Prime Ministry of the Ottoman Archives dated December 29, 1845 and ML. VRD. TMT. withcode 4549. The Temettuat belonging to Karıt village of Safranbolu was examined. As a result of these investigations 55 households were identified in Karıt village. The necessary assessments were made by obtaining information about the ownership of these household, the amount of tax to be paid and the household owners.

Keywords: Safranbolu, Karıt, Temettuat.

Sanat ve Terapi’de Renk: Hadrianoupolis Mozaikleri ve Renkleri

Eda ÖZ ÇELİKBAŞ

Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi

ozedaoz@gmail.com

Özet

Sanat Terapisi, Sanatla Terapi, Sanat ve Terapi diye adlandırabileceğimiz alan Uluslararası alanda 1940’lı yıllarda; Ulusal alanda da 2000’li yıllarda ortaya çıkmıştır. 2012 yılında ilk kez Türkiye’ de dernek ve akademik çalışmalara başlanmıştır. Sanat ve Terapi’ de çok çeşitli uygulama alanları mevcuttur. Bu uygulama alanlarından Renk Terapisi kapsamındaki çalışmalar da oldukça kıymetlidir. Uzakdoğu’ da Feng Shui, Zen ve Budizm felsefelerinde oldukça sık karşılaştığımız renklerle tedavi, iyileşme aynı zamanda Şamanik ve ilkel toplumlarda, halk inanışlarında ve günümüz entelektüel hayatında oldukça sık kullanılmaktadır. Bu bağlamda mozaiklerle yapılan grup ve bireysel sanat uygulamaları çok önemlidir. Antik kentlerde ortaya çıkarılan mozaik ve fresklerde kültürel verilerin dışında toplumun estetik zevkleri ve ilgileri hakkında da bilgi sahibi olabiliriz. Tüm bu mozaik ve freskler sanat terapisinde alternatif uygulama örnekleri oluşturabilir. Çünkü mozaikler tıpkı zihnimizde çözümlenmeye çalıştığımız alanlar gibi sıralı ve karmaşık düzende seyredir. Mozaikle uğraşırken farkında olmadan terapötik bir süreç yaşarız.

Bu çalışmada Karabük ili Eskipazar ilçesi Hadrianoupolis Antik kenti kazısında ortaya çıkarılan mozaiklerden elde edilen veriler ışığında bir çalıştay yapılarak Sanatla Terapi uygulamasıyla bölgede sosyal alanda sıkıntı yaşayan çocuklar ve yetişkinlerle terapötik süreçle bir sağaltım sağlanan grup çalışmasına yer verilmiştir. Sanat Terapisine alternatif uygulama atölyelerine örnek oluşturmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanat ve Terapi, Renk Terapisi, Antik Kent, Hadrianoupolis, Mozaik, Terapötik, Sağaltım.

Color in Art and Therapy: Mosaics and Colors of Hadrianoupolis

Abstract

Art Therapy, Art Therapy and Paly Therapy, Art and Therapy in the field of what we can call internationally in the 1940s; It has emerged in the 2000s in the national field. In 2012, for the first time in Turkey It has been begun to associations and academic studies. Art and Therapy have a wide range of applications. One of these areas of application in the scope of color therapy is very valuable work. In the Far East, treatment and healing with the colors that we often encounter in Feng Shui, Zen and Buddhism philosophies are also frequently used in shamanic and primitive societies, folk beliefs and today’s intellectual life. In this context, group and individual art practices with mosaics are very important. In addition to cultural data in mosaics and frescoes uncovered in ancient cities, we can also learn about the aesthetic tastes and interests of society. All of these mosaics and frescoes can serve as alternative examples of art therapy. Because mosaics, in the same way as the fields we are trying to analyze in our minds, follow the order and complex order. In dealing with the mosaic, we experience a therapeutic process without realizing it.

In this study, in the light of the data obtained from the mosaics uncovered in the excavation of Hadrianoupolis ancient city of Eskipazar district of Karabük, a workshop was carried out with a therapeutic process with children and adults who experienced social problems in the region with the Therapy with Art application. It is aimed to set an example for alternative practice

workshops for Art Therapy.

Keywords: Art and Therapy, Color Therapy, Ancient City, Hadrianoupolis, Mosaic, Therapeutic, Treatment.

Paphlagonia'da Bir Piskoposluk Merkezi: Hadrianoupolis Antik Kenti

Ercan VERİM

Arş. Gör. Süleyman Demirel Üniversitesi

ercanverim@sdu.edu.tr

Özet

Karabük'ün Eskipazar ilçesi sınırlarında yer alan, Roma ve Bizans dönemindeki adıyla Hadrianoupolis Antik Kenti'nin tanıtıldığı bu çalışmanın amacı, kentin Bizans dönemi ile kilise tarihini açıklamak ve yine bu döneme tarihlenen yapı kalıntılarını sanat tarihi açısından değerlendirmektir. Antik Çağ'da Galatia ve Paphlagonia eyaletlerine bağlı olan kentin bilinen ilk adı Kaisareis Proseilemmeneitai olup daha sonra şehre Kaisareis Hadrianopoleitai adı verilmiştir. Roma ve Bizans döneminde ise Hadrianoupolis adını almıştır. Geç Antik Çağ'da ilk olarak Paphlagonia eyaletine bağlı olan kent, İmparator I. Theodosius (m.s. 379-395) döneminde, yeni kurulan Honorias eyaleti sınırlarına katılmıştır. İmparator Justinianus (m.s. 527-565) döneminde, 535 yılında yapılan yeni düzenlemeler ile tekrardan Paphlagonia sınırlarına dahil edilmiş, ancak Hadrianoupolis Piskoposluğu Honorias Kilisesi yönetiminde kalmıştır. Hadrianoupolis Piskoposluğu, Bizans döneminde, kilise hiyerarşisine göre Gangra metropolisine bağlı kalmıştır. I. Nicea Konsili (325), Chalcedon Konsili (451), Constantinapolis Sinod'u (518), III. Constantinapolis Konsili (680-681) ve son olarak II. Nicea Konsili'ne (787) Hadrianoupolis kentinden farklı görevlerdeki din adamları katılmıştır. Daha sonraki tarihlerde ise kentin adı Bizans kaynaklarında geçmemektedir. Kilise tarihi açısından, Aziz Alypius Stylites'in (m.s. 522-640), (Ἀλύπιος ὁ Στυλίτης) bu kentte doğması ve hayatının önemli kısmını burada geçirmiş olması oldukça önemlidir. Aziz'in Hadrianoupolis şehrindeki bir sütun üzerinde yaklaşık 50 yıl yaşadığı ileri sürülmektedir. Bizans döneminde Hadrianoupolis Piskoposluğu sınırlarında çok sayıda kilise inşa edilmiş, ancak bunlardan sadece üç tanesi temel seviyesinde günümüze ulaşmıştır. Ayrıca kentte yapılan jeoradar çalışmaları sonucunda bazilikal planlı bir kilise ile haç planlı bir martyriumun varlığı tespit edilmiştir. Bu çalışma kapsamında kentin özellikle kilise tarihi incelenecek, dini yapı kalıntılarının mimari-süsleme özellikleri değerlendirilecek ve Hadrianoupolis Antik Kenti'nin Bizans dönemindeki önemi ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eskipazar, Hadrianoupolis Antik Kenti, Paphlagonia, Honorias, Aziz Alypius Stylites.

An Bishop Centre in Paphlagonia: Hadrianoupolis Ancient City

Abstract

In this study, Hadrianoupolis Ancient City in Eskipazar district of Karabük is described with the purpose of explaining the Byzantine and Church History and evaluate ruins of this period in terms of art history. The city's first name was the Kaisareis Proseilemmeneitai in ancient era which was border of the Galatia and Paphlagonia and later the city was called Kaisareis Hadrianopoleitai. The city called as Hadrianoupolis in the Roman and Byzantine period. The city was part of the Paphlagonia in beginning of the Late Antiquity and later made part of new province called as Honorias during the reign of Emperor Theodosius I (379-395 AD). Hadrianoupolis was reintroduced to the borders of Paphlagonia during the reign of Emperor Justinianus (527-565 AD) with the new arrangements made in 535, but the Bishop of Hadrianoupolis remained under the rule of the Honorias Church. According to the church

hierarchy, The Bishop of Hadrianoupolis remained under the control of The Metropolis of Gangra in Byzantine period. Clergyman of different positions from the Hadrianoupolis participated in The Council of Nicea (325), The Council of Chalcedon (451), Synod of Constantinapolis (518), The Third Council of Constantinapolis (680-681), and finally The Second Council of Nicea (787). The city is not mentioned later byzantine sources. Saint Alypius Stylites (522-640 AD), (Αλύπιος ὁ Στυλίτης) who was born in this city and spent most of his life here is very important in terms of Church History. It's suggested that St. Alypius lived on a column in the city for about 50 years. Many churches were built on the borders of the Bishop of Hadrianoupolis during the Byzantine period, but only three of them were reach to the present day at basic level. In addition, as a result of the georadar studies carried out in the city, a basilical form church and cross planned martyrrium were detected. Within the scope of this study, especially the Church History will be examined, the architectural and embellishment characteristics of the ruins of religious buildings will be evaluated and the importance of the Hadrianoupolis within Byzantine history will be adressed.

Keywords: Eskipazar, Hadrianoupolis Ancient City, Paphlagonia, Honorias, Saint Alypius Stylites

Hadrianoupolis Kilise C Mozaikleri Konusunda Bir Ön Değerlendirme

Ersin ÇELİKBAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

ersincelikbas@gmail.com

Özet

Kilise C, Karabük ili, Eskipazar ilçesinin 3.5 km batısında yer alan, Hadrianoupolis Antik Kenti sınırları içinde, "Hamam B" olarak adlandırılan yapının 15-20 m kuzeyinde yer almaktadır. Kilise C'de ilk kazı çalışması 2007 yılında gerçekleştirilmiştir. 2007 yılında yol çalışması esnasında ortaya çıkan yapı kalıntısının sadece apsis bölümü ortaya çıkmış, bu nedenle yapının işlevi tespit edilememiştir. Bu nedenle yapı kalıntısı "Apsisli Yapı" olarak adlandırılmıştır. 2012 yılında yapı kalıntısının açıkta olan kısmında restorasyon ve konservasyon çalışması yapılmıştır. 2017 yılında yapının doğu ve kuzeydoğu yönlerinde kazı çalışması yapılmış ve yapının Erken Bizans Dönemi'ne (MS 330-565) tarihlenen bir kilise olduğu anlaşılmıştır. Yapılan çalışmalarda bema ve apsis içerisinde zeminin mozaiklerle süsleniği tespit edilmiştir. Mozaiklerde aslan, boğa ve tavuskuşları resmedilmiştir. 2018 yılı kazı çalışmalarından elde edilen bulgular sonucunda, mimari ve süsleme özelliklerinden de yola çıkılarak kilisenin ilk olarak MS 4. yüzyıl sonu ile MS 5. yüzyıl arasındaki bir tarihte inşa edildiği anlaşılmıştır. Daha sonra bölgede veya yakın coğrafya da meydana gelen bir deprem sonucunda kilisenin yıkılmış, MS 5. yüzyıl sonu ile MS 6. yüzyıl arasındaki bir tarihte yeniden inşa edilmiştir. Bu çalışmada kazısına devam edilen Kilise C'nin bema ve apsis bölümünde ortaya çıkarılan mozaiklerin ikonografik açıdan bir ön değerlendirilmesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Paphlagonia, Hadrianoupolis, Roma, Mozaik, İkonografi.

A Preliminary Evaluation On Ahadrianoupolis Church C Mosaics

Abstract

Church C is located 15-20 m north of the structure called "Turkish Bath B" within the borders of Hadrianoupolis, 3.5 km west of Eskipazar district of Karabük province. The first excavation in Church C was started in 2007. In 2007, only the apse part of the building remains was discovered during the road works and therefore the function of the building could not be determined. Therefore, the building remains were named as "The Building with Apse". In 2012, restoration and conservation work was started on the exposed part of the building remains. In 2017, the east and northeast sides of the building were excavated and it was found that the building was a church dating to the Early Byzantine Period (330-565 AD). During the works, it was found that the floor was decorated with mosaics in the bema and apse. In the mosaics, lion, bull and peacocks were portrayed. As a result of the finds obtained from the excavations in 2018, starting from the architectural and decoration characteristics, it was understood that the church was first built on a date between the end of the 4th century AD and the 5th century AD. Later, as a result of an earthquake that occurred in the region or nearby geography, the church was destroyed and reconstructed on a date between the end of 5th century AD and 6th century AD. In this study, a preliminary evaluation of the mosaics unearthed in the bema and apsis section of the Church C, which is still being excavated, will be made in terms of iconography.

Keywords: Paphlagonia, Hadrianoupolis, Roman, Mosaic, Iconography.

Meşihat Arşivi'ndeki Karabük ile İlgili Defter ve Belgeler

Esra YILDIZ

İstanbul Müftülüğü Meşihat Arşivi Uzmanı

esra_yildiz_87@hotmail.com

Özet

Arşivler ve kütüphaneler, bir milletin siyasî, ictimai, iktisadî ve sosyo-kültürel hayatını ortaya koyan en önemli hazineler olmasının yanı sıra maddi-manevi kültür varlıklarını ihtiva eden birinci el kaynaklardır. Bu sebeple Osmanlı Devleti, tesis ettiği arşiv binalarına "Hazine-i Evrak" yani "Belge Hazinesi/Evrak Hazinesi" ismini vermiştir. Osmanlı Devleti'ndeki en önemli arşivlerden bir tanesi de İstanbul Müftülüğü bünyesindeki Meşihat Arşivi'dir.

Tebliğimiz, "Meşihat Arşivi'nin Tarihçesi", "Meşihat Arşivi'nin İçeriği" ve "Meşihat Arşivi'ndeki Karabük ile ilgili belgeler ve bu belgelerin değerlendirilmesi" olmak üzere üç bölümde ele alınacaktır. Meşihat Arşivi'ni diğer arşivlerden ayıran özellikler izah edilecek, arşivdeki defter ve belge serilerinin ilim ve kültür tarihi açısından önemi belirtilecek ve defterlerin muhtevası hakkında bilgiler sunulacaktır. Ayrıca son bölümde Karabük ile ilgili arşivdeki belgeler izah edilecek ve bu konuda araştırma yapmak isteyenlere yol gösterici bilgiler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: İstanbul Müftülüğü, Meşihat Arşivi, Şeyhülislamlık, İlmiye Teşkilatı, Karabük.

Books and Documents About Karabük in Meşihat Archive

Abstract

Archives and libraries are the most important treasures revealing the political, economic, economic and socio-cultural life of a nation, besides this, they are first-hand resources containing material-spiritual cultural assets. For this reason, the Ottoman Empire has given the name "Hazine-i Document" in other words Haz Document Treasure / Document Treasure " to the archive buildings it has established. One of the most important archives in the Ottoman Empire is the Meşihat Archive within the Istanbul Mufti's Office.

Our Communiqué will be discussed in three sections: "The History of Meşihat Archive ", "Content of Meşihat Archive", and "Documents and Evaluation of Karabük in Meşihat Archive ". The features that distinguish the Meşihat Archive from other archives will be explained, the importance of the series of books and documents in the archive in terms of scientific and cultural history will be indicated and information about the contents of the books will be presented. In the last section, the documents in the archive about Karabük will be explained and guidance information will be provided to those who want to do research on this subject.

Keywords: İstanbul Mufti Office, Meşihat Archive, shaykh al-islam, İlmiye Organization, Karabük.

2116 ve 2123 Numaralı Safranbolu Şer'iyye Sicillerinin Yargılama Hukuku Açısından İncelenmesi

Fahrettin ATAR

Prof. Dr. Karabük Üniversitesi

fahrettinatar@karabuk.edu.tr

Özet

Şer'iyye Sicilleri Osmanlı toplumunun, hukuki, siyasi, ekonomik, askerî ve kültürel yapısının ortaya konmasında önemli bir kaynaktır. Safranbolu'ya ait şer'iyye sicilleri temel kaynak olarak kullanılarak özellikle bu kentin ekonomik, kültür, sosyal yönü üzerine pekçok makale ve kitap yazılmıştır. Bununla birlikte Safranbolu Şer'iyye Sicilleri İslam yargılama hukuku açısından incelenmemiştir. Bilindiği gibi fıkıh ve fetva kitapları İslam yargılama hukukunun bilgi kaynaklarının başında yer aldığı gibi Şer'iyye Sicilleri de yargılama hukukunun en önemli bilgi kaynaklarının birini teşkil etmektedir. Bu tebliğde, Şer'iyye Sicilleri dikkate alınarak müslüman ve gayrimüslimlerin Safranbolu mahkemesinde açtıkları davalar ve bunlara ilişkin kadılar tarafından verilen kararlar incelenip Safranbolu Şer'iyye Sicillerinde yargılama hukukunun mahiyeti, kaynakları ve benzeri hususlar ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sicil, mahdar, kadı, dava.

Investigation of Safranbolu Şer'iyye Registers No 2116 and 2123 in Terms of Jurisdiction

Abstract

The Sharia Registers are important resources in revealing the legal, political, economic, military and cultural structure of Ottoman society. Many articles and books have been written about the economic, cultural and social aspects of this city, using the sharia registers of Safranbolu as the main source. However, the Safranbolu Sharia Registers were not examined in terms of Islamic jurisdiction. As it is known, fiqh and fatwa books are among the most important sources of information of Islamic judicial law and Sharia Registers are one of the most important sources of information of judicial law. In this communiqué, the lawsuits filed by the Muslims and non-Muslims in the Safranbolu court and judges' decisions on them will be examined by taking into consideration the Sharia Registers. In Safranbolu Sharia Registrations, the nature of the trial law, its sources and similar issues will be put forward.

Keywords: Register, mahdar, Qadi, Lawsuit

Türkistan ve Anadolu'da Geyik Kültü: Safranbolu Örneği

Fatma AYBAK, Aslı AKDENİZ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
ftma_aybk@hotmail.com

Yüksek Lisans Öğrencisi, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özet

İslamiyet'ten önce Türkler bazı hayvanları kutsal saymıştı ve bunların başında geyik gelmektedir. Türklerde var olan geyik kültürü, anayurt olarak bildiğimiz Türkistan topraklarından Anadolu'ya gelen kültürel bir mirastır. Mitolojik unsurlardan olan geyik, sosyal hayatı da etkileyen önemli değerlerden biri haline gelmiştir. Eski Türk inancına göre geyik, yaratılış hikâyesi içerisinde yer almışken daha sonra Türklerin İslamiyet'i kabul etmeleriyle eski önemini kaybetse de dini inanışın değişmesiyle halk arasında önemini koruyarak yeni bir anlam taşımaya başlamış ve evliya kültürü içerisinde yerini almıştır. Bu destanlara hemen hemen Anadolu'nun her yerinde bilinen Alageyik efsanesini örnek verebiliriz. Sadece sanatsal bir motif olarak değil, ilk çağlardan itibaren doğa ile iç içe olan Türkler arasında geyik avlarında hikâyeleşmiş ve belki de geyiğin et, boynuz ve derisinden yararlanılması bu hayvanın Türk kültüründeki yerini kendiliğinden oluşturmuştur. Kültürümüzde yer alan geyik aynı zamanda kötü enerjiden yani halk arasında bilinen ismiyle nazardan korunmak, uğur getirmesi ve evde avcı olduğuna dair dışarıdan gelene gözdağı verebilmek için evlerin duvarlarına, kapılarının üstlerine asılmaktadır. Bunun bir örneği de günümüzde Karabük ilinin Safranbolu ilçesine bağlı köylerde görmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Geyik, Mitoloji, Nazar, Uğur, Safranbolu.

Deer Culture In Turkistan and Anatolia: Safranbolu Example

Abstract

Pre- Islamic Turks regarded some animals as sacred, and the deer came first among them. The deer cult that exist in Turks is a cultural heritage from our homeland Turkistan to Anatolia. The deer, one of the mythological elements, has become one of the important values that affect social life. According to the old Turkish belief, the deer, while taking place in creation story and even lost its importance with acceptance of Islam by Turks, started to have a new meaning while maintaining its importance in public by changing religious belief and took place in the saint cult. Fallow deer myth that known almost everywhere in Anatolia can be example of these epics. The deer was not just an artistic symbol, but also deer hunts had story among Turks living in nature from early ages, and maybe using deer's meat, horn and hide has automatically formed the place of this animal in Turkish culture. Placing in our culture, the deer s also hanging on the walls of the houses or the doors in order to protect evil energy, knowing as 'nazar' in public, for luck and intimidate outside that there is a hunter at home. An example of this can be seen today in the villages of Safranbolu district of Karabük province

Keywords: Deer, Mythology, Evil Eye, Luck, Safranbolu.

Millî Mücadele Dönemi'nde Bolu İsyanı ve Safranbolu'ya Etkileri

Fatma ÖKSÜZ

Arş. Gör. Karabük Üniversitesi

fatmaoksuz@karabuk.edu.tr

Özet

Osmanlı Devleti'nin son dönemini yaşadığı XX. yüzyıl başlarında Anadolu'nun diğer bölgelerinde olduğu gibi Safranbolu'da da Birinci Dünya Savaşı'nın izleri ve etkisi sürmekteydi. Millî mücadele dönemine gelindiğinde Bolu, Adapazarı, Düzce ve çevresi hem İtilaf Devletleri hem de İstanbul Hükümeti için stratejik açıdan oldukça önemli bölgelerdi.

İngilizlerin 28 Ekim 1919 tarihinde İstanbul-Eskişehir demiryolu hattını kontrol altına almasıyla birlikte bu bölgede Millî mücadeleye karşı faaliyetler başlamıştı. Bolu, Hendek, Adapazarı ve Safranbolu bölgelerindeki Rum ve Ermeni toplulukların yanında az sayıda Müslümanın da katıldığı bu isyanlarla İtilaf Devletleri'nin hedefi, etrafını işgal ettikleri Bolu üzerinden Ankara'ya ulaşmaktı. 13 Nisan 1920 tarihinde Düzce'de meydana gelen ayaklanma hızlı bir şekilde çevre bölgelere yayılmıştı. Öyle ki kısa süre içinde Hendek, Adapazarı, Bolu'daki isyanlara Safranbolu'da yaşayan bir grup insan da katıldı. Bundan sonra Bolu isyanının Safranbolu'daki etkileri görülmeye başlamıştı.

Bolu'da zuhur eden isyanın Safranbolu'ya sirayet etmesi üzerine sıkıyönetim ilan edilerek kara kuvvetleri kumandanlığının emriyle Safranbolu'daki isyancılar muhtelif cezalara çarptırıldı. Bu cezalar isyanın Safranbolu'daki ilk etkileri idi.

Anahtar Kelimeler: Kuvâ-yı Milliye, Millî Mücadele, Bolu-Düzce İsyanı, Safranbolu.

Rebellion of Bolu And Its Effects On Safranbolu In The National Struggle Period

Abstract

In early of 19th century when Ottoman Empire lived its last periods, the traces and effects of First World War was continuing in Safranbolu, as in other parts of Anatolia. When it came to the National Struggle Period, Bolu, Adapazarı, Düzce and its surroundings were strategically important regions for both the Allied Powers and the Istanbul Government.

Along with the British took control of the Istanbul-Eskişehir railway line on October 28th, 1919, activities against the National Struggle had begun in this region. With these rebellions which a small number of Müslims participated as well as Greek and Armenian communities in Bolu, Hendek, Adapazarı and Safranbolu, aim of the Allied Powers was to reach Ankara crossing Bolu which their occupied its surround. The rebellion that took places in Düzce on April 13th, 1920 was spread quickly to surrounding areas. Such that, soon people who live in Safranbolu participated in rebellions at Hendek, Adapazarı, Bolu. After that, the effects of the Bolu rebellion in Safranbolu began to appear. Above the rebellion, arise in Bolu, enure to Safranbolu, rebeldom in Safranbolu were fined to various penalties with command of the army forces by declaring martial law. These penalties were the first effects of the rebellion in Safranbolu.

Keywords: Nationalist Forces, National Struggle, Rebellion of Bolu-Düzce, Safranbolu.

Safranbolu Evlerindeki Kalemışı Süsleme Motifleri

Ferah ŞAVKAR, Oğuzhan KABALCI

Öğr. Gör. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

ferahsavkar@hotmail.com

Sanatta Yeterlik Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

oguzhankabalc@gmail.com

Özet

Safranbolu; evleri, kültürel değerlerine bağlı dokusu ve doğası ile uyum oluşturan kentlerimizden biridir. Yaşama biçimi, mimarisi, ev tasarımı, iç ve dış mekân süslemeleriyle, inceliklerini sanatsal yönlerini yansıtan; coğrafi ve doğal koşullara uyumlu mimarisiyle tarihi müze kent olma özelliğine sahip bir ilçedir. Ev işlev olarak insanlar tarafından bir barınak olarak düşünülmektedir. Aslında ev içerisinde yaşayan toplumun kültürünü, beğenisini, yaşantısını ve birçok faktörü fark ettirmeden günümüze ulaştıran bir ortamdır. Toplumumuza bu ortamı sağlayan yapı geleneksel Türk evidir. Bu evler içerisinde kültürümüzü yansıtan çeşitli bezemeler yer almaktadır. Genellikle duvarlara sıva üzerine fırça ile işlenen renkli desenler olan Kalemışı nadiren ahşap üzerine de yapılmaktadır. Araştırmaya konu olan konadaki kalemışı süslemeler çoğunlukla sıva üzerinedir.

Araştırmada; Karabük ili Safranbolu ilçesi Yörük Köyünde yer alan Sipahioğlu Konağının süslemelerinde kullanılan kalemışı motiflerinin bezeme özelliklerinin incelenip kataloglanması ve bu motifler kullanılarak geleneksel yazmacılık ile özgün baskıların oluşturulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, Kalemışı, Yazmacılık.

Hand Drawn Ornament Motifs in Safranbolu House

Abstract

Safranbolu; is one of the cities that create harmony with the nature and texture of the houses. Living style, architecture, home design, interior and exterior decorations, reflecting the artistic aspects of subtleties; Geographical and natural conditions in harmony with the architecture of the city is a district of the historic museum. The house is considered as a shelter by people as a function. In fact, it is an environment that conveys the culture, appreciation, life and many factors of the society living in the home to the present day. The structure that provides this environment to our society is the traditional Turkish house. There are various decorations reflecting our culture in these houses. Painted decoration, which is usually colored with brushed patterns on the walls, is rarely made on wood. Hand drawn, which is the subject of the research, is on ornamental plaster.

In the study; It is aimed to examine and catalog the ornamental features of the hand drawn used in the decorations of Sipahioğlu Mansion located in Yörük Village of Safranbolu district of Karabük province and to create original prints with traditional block printing by using these motifs.

Keywords: Safranbolu, Hand-Drawn, Block Printing.

Nüfus Defterlerine Göre 19. Yüzyılın Ortalarında Safranbolu (Zağferanbolu) Kazasında Yaşayan Gayrimüslimler

Ferdi GÖKBUĞA

Arş. Gör. Karabük Üniversitesi

ferdigokbuga@karabuk.edu.tr

Özet

Nüfus Defterleri, Osmanlı Devleti'nin iktisadi ve sosyal tarihiyle ilgili yapılan araştırmalarda faydalanılan en önemli arşiv kaynaklardan birisidir. Bu defterler sayımı yapılan bölgedeki insanların sayısını, isimlerini vermekle birlikte, onların ödeyecekleri vergilerden uğraştıkları mesleklere, çocuk sayılarından yaşlarına ve sağlık durumlarına kadar birçok hususla ilgili bilgileri ihtiva etmektedir. Safranbolu (Zağferanbolu) 19. yüzyılda sahip olduğu gayri müslim nüfus potansiyeli ile dikkat çeken Anadolu kentlerinden birisidir. Burada ikamet eden gayri müslimlerin, yaşam koşulları, iskân durumları ve bazı kültürel özellikleri hakkındaki bilgileri Safranbolu gayr-i müslim nüfus defterlerinde bulabilmekteyiz.

Bu çalışmada, 19. Yüzyılın ortalarında Hicri 1258 (Miladi 1842/1843) yılına ait nüfus defterlerine göre Safranbolu Kazasında yaşayan gayrimüslimlerin başta demografik durumu olmak üzere, ödedikleri cizye vergi oranlarına göre ekonomik durumlarını ve ikamet ettikleri bölgelerdeki uğraşı alanları ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, Nüfus, Cizye, Müslim, Gayrimüslim.

Non-Muslims Living in the Safranbolu (Zağferanbolu) District in the Mid-19th Century According to the Population Registers

Abstract

The Population Registers are one of the most important archival sources used in researches on the economic and social history of the Ottoman Empire. These books give the names of the people in the counted region, but they include information about the taxes they will pay, the occupations they have, the number of children they have, their ages and health status. Safranbolu

(Zağferanbolu) is one of the Anatolian cities that attract attention with its non-Muslim population potential in the 19th century. We can find information about the living conditions, settlement conditions and some cultural characteristics of the non-Muslims residing in the Safranbolu non-Muslim population registers.

In this study, according to the population registers of the Hijri 1258 (Gregorian 1842/1843) in the middle of the 19th century, the economic status of the non-Muslims living in Safranbolu District and their occupation areas in the regions they reside will be discussed.

Keywords: Safranbolu, Population, Jizya, Muslim, Non-Muslim.

Temettuat Defterine Göre Safranbolu Kazası, Bostanbükü Karyesi'nin Sosyo – Ekonomik Yapısı

Feride EKŞİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
feride-eksi@hotmail.com

Özet

Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyıldan sonra idarî, siyasî, sosyal, iktisadî, askerî ve kültürel alanlarda köklü değişimler yaşanmıştır. Bu değişimlerde Tanzimat Fermanı'nın etkisi oldukça büyüktür. Bu ferman ile birlikte Osmanlı Devleti birçok müessesinde yeniden yapılanma sürecine girmiştir. Tanzimat Fermanı'nın mihenk taşı iktisadî alandaki değişimler olmuştur. Bu değişimin temelinde "herkesin gelirine göre adil bir vergi" sistemi kabul edilmiştir.

Uygulamaya koyulan yeni vergi sistemiyle birlikte vergiler Temettuat defterlerinde kaydedilmeye başlamıştır. Temettu Arapça bir kelime olup, kazanç, kar elde etme, fayda görme anlamlarına gelmektedir. Temettuat vergisi ise sayıma dayalı olarak öğrenilen yıllık kazançların üzerinden alınan bir vergidir. Temettuat defterleri vergi tespitinin öğrenilmesi için oldukça önemlidir. Bu defterler bize sayımın yapıldığı taşraların demografik ve ekonomik yapısı ile tarım, hayvancılık, ticaret ve meslek grupları gibi birçok bilgi vermektedir. Bu çalışmamızda ise Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan 29 Aralık 1845 tarihli ve ML.VRD.TMT 4519 kodlu Safranbolu kazası, Bostabükü Karyesi Temettuat Defteri incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda 35 hane tespit edilmiştir. Bu hanelerin mal varlıkları, ödemesi gereken vergiler, vergi miktarları ve hane sahiplerinin hakkında bilgiler edinilerek detaylıca değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tanzimat, Temettuat Defterleri, Bostanbükü, Sosyo-Ekonomik Yapı, Vergi.

Safranbolu District According To The Book of Dividends, Bostanbükü Village's Socio-Economic Structure

Abstract

After the century XIX. in the Ottoman Empire, there have been drastic changes in the administrative, political, social, economic, and cultural areas. The influence of the Tanzimat edict on these changes is quite large. With this edict, the Ottoman Empire entered the process of restructuring in many institutions. Touchstone area of Tanzimat Edict has been the changes on economical areas. On the basis of this change the "a fair tax relative to everyone's income" system has been adopted.

With the new tax system implemented, taxes have been started to be recorded in dividend books? Temettu is an Arabic word, meaning gain, profit, benefit. The dividend tax is a tax levied on the annual earnings learned on the basis of counting. Dividend books are very important for learning tax determination. These ledgers give us many information about the demographic and economic structures, agriculture, farming, trade and professional groups of the provinces.

In this study, Bostanbükü village dividend book, which is found in the Ottoman archive of the Prime Ministry dated 29 December 1845 and coded as ML.VRD.TMT 4519 Safranbolu district, was examined. As a result of this review 35 households have been identified. The assets of these households, the taxes they must pay, the amounts of taxes and the household information about the owners was obtained and a detailed evaluation was made.

Keywords: Tanzimat, Dividend Books, Bostanbükü, Socio-Economic Structure, Tax

İslam Mezhepleri Tarihi Dersine Yönelik Görüş ve Beklentiler (Karabük Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Örneği)

Fevzi RENÇBER

Doç. Dr. Şırnak Üniversitesi

fevzirencber@gmail.com

Özet

Osmanlıdan günümüze medreselerde ve İlahiyat Fakültelerinde İslam Mezhepleri Tarihi dersi geçmişe, günümüze ve geleceğe bakan yönleriyle ilahiyat eğitim ve öğretim geleneği içinde olmazsa olmazlar içinde yer almaktadır. Çalışmamızda İlahiyat Fakültelerinde İslam Mezhepleri Tarihi Anabilim Dalında okutulan Çağdaş İslam Akımları ve Türkiye’de Alevilik-Bektaşılık derslerinin anlam ve önemini konunun muhatapları öğrencilerden topladığımız veriler ışığında incelemeyi ve ulaşılabilecek bulguları tartışmaya açmayı hedeflemekteyiz. Bu kapsamda çalışmamızda ilk olarak İslam Mezhepleri Tarihi dersinin medrese geleneğinden İlahiyat Fakültelerine kadar kısa tarihçesi ele alınacak, daha sonra Karabük Üniversitesi İlahiyat Fakültesindeki öğrencilerin tutumları üzerinden İslam Mezhepleri Tarihi eğitiminin dün, bugün ve geleceği üzerine tespit ve önerilerde bulunulacaktır. Çalışmamızda cinsiyet ve yaş farkı gözetilmeksizin İslam Mezhepleri Tarihi dersi alan toplamda 100 öğrenci üzerinde anket çalışması uygulanacak ve sonuçlar değerlendirilecektir. Bunun yanında İslam Mezhepleri Tarihi dersinin teorik yönünün pratik hayattaki tesiri, yani birlikte yaşamaya katkısı değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: İslam Mezhepleri Tarihi, Bilgi, Hoşgörü, İlahiyat, Karabük.

Views and Expectations for the Lesson of History of Islamic Sects (The Case of Karabük University Faculty of Theology)

Abstract

The lesson of the history of Islamic Sects has an important place in the madrasas and theology faculties since Ottoman times. We aim Islamic Sects Department taught in Contemporary Islamic Movements and Turkey, Alevi-Bektashi course of meaning and in light of the data we collect from students addressed topics the importance of inspection and the findings will be reached to open the discussion in our study Theology. In this context, first of all, the short history of Islamic Sects History from the madrasah tradition to the Faculties of Theology will be discussed. Then Through the attitudes of the students of the Faculty of Theology of Karabuk University, the determinations and suggestions will be made on the past, present and future of Islamic Sects History education. In our study, a survey will be conducted on 100 students who take Islamic Sects History course regardless of gender and age and the results will be evaluated. In addition, the impact of the theoretical aspect of Islamic Sects History on practical life, that is, its contribution to living together will be evaluated.

Keywords: Islamic Sects History, Knowledge, Tolerance, Theology, Karabuk.

Safran Bitkisi ile Tekstil Yüzey Tasarımı

Gözde UZGİDİM

Arş. Gör. Dr. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

gozdeuzunca@gmail.com

Özet

Tarih boyunca insanlar boya ve süslemeye karşı her zaman ilgi duymuşlardır. Kendilerine ait giyim eşyasının yanı sıra, etraflarında bulunan çeşitli objeleri ve yaşadıkları yaşam alanlarını süsleme ihtiyacı hissetmişlerdir. 19.yüzyıla kadar özellikle tekstil anlamında boyama işlemi doğal boyamacılık yöntemi ile sürdürülmüştür. Genellikle etraflarında bulunan bitkiler ki bitkilerin çeşitli bölgelerinden elde ettikleri ile boyama işlemi yapılmıştır. Bitkilerin kök, gövde, yaprak, dal, toprak altı vb. yerlerinden boyarmadde elde edip halı, kilim, yer yaygısı, dokuma, kumaş, iplik gibi tekstil alanına ait yüzeyler boyanmıştır ve boyanmaya devam etmektedir.

Karabük ili Safranbolu ilçesinde yetiştirilen safran bitkisi, doğal boyamacılık alanında önemli bir yere sahiptir. Safran bitkisi ile tekstil alanının çeşitli gruplarında kullanılmak üzere boyama işlemleri yapılmaktadır. Bu çalışmada safran bitkisi incelenecek ve doğal boyamacılıkta ki kullanımının nasıl olduğu anlatılacaktır. Ayrıca safran bitkisi ile farklı kumaşlarda çeşitli boyama uygulamaları yapıp, o aşamalar görseller de eklenerek açıklanacaktır. Farklı mordanlar ile boyanacak kumaşlardan elde edilen renkler ve uygulamalara yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Karabük, Safran, tekstil, boyama.

Abstract

Throughout history, people have always been interested in painting and decorating. In addition to their own clothing, they felt the need to decorate the various objects around them and their living spaces. Until the 19th century, dyeing process was continued with natural dyeing method, especially in the sense of textile. The process of painting was usually done with the plants around them and obtained from various regions of the plants. Root, trunk, leaf, branch, subsoil parts of the plants obtained from the dyestuffs and the surfaces belonging to the textile field such as carpet, rug, floor spread, weaving, fabric and yarn have been painted with this the dyestuff and continue to be painted.

Saffron plant grown in Safranbolu district of Karabük province has an important place in natural dyeing field. Saffron plant used dyeing processes in various groups of textile field. In this study, saffron plant will be examined and its use in natural dyeing will be explained. In addition, various dyeing applications will be made with saffron plant in different fabrics and those stages will be explained by adding visuals. Fabrics to be dyed with different mordants and obtained colors and applications will be included.

Keywords: Karabük, saffron, textile, dyeing

Türk Mûsikîsinde “Gülçin Yahya Biçim Tahlîli Yöntemi” ve Safranbolu Türkülerindeki Uygulaması

Gülçin YAHYA KAÇAR

Prof. Dr. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

gulcinyahyakacar@gmail.com

Özet

Safranbolu mûsikî kültüründe yer alan türkû, oyun havaları, düğün havaları, çocuk tekerlemeleri, ramazan mûsikîsi, dînî mûsikîde hatta peşrevlerinde klasik mûsikînin özellikleri görülmektedir. Ayrıca makam ve usûl özelliklerinin yanı sıra formlara âit biçim özelliklerinde de önemli ayrıntılar bulunmaktadır.

Bu çalışmada: Safranbolu Türküleri biçim özellikleri açısından incelenmiştir. Yöreyle ait 3 adet sözlü eser örneklem grubu olarak seçilmiş ve tahlil edilmiştir. Türkü formuna yönelik **eser kurgusu** oluşturulmuştur. Eserlerin biçim yönünden **iç ve dış dinamikleri** yeni, kolay ve anlaşılır bir biçim tahlîli gösterimiyle ilk defa ifâde edilmiştir. Türkü formuna ait **Eser Kurgusu** ve **İcrâ Akışı** oluşturulmuştur. Tahlil Yöntemi olarak “Gülçin Yahya Biçim Tahlîli Yöntemi” kullanılmıştır. Çalışmada bahsedilen tahlil yöntemi hakkında bilgi verilmiştir.

Çalışmanın amacı: Hem bahsedilen tahlil yöntemini anlatmak ve tanıtmak hem de Safranbolu Türkülerinin farklı çeşitlerini biçim açısından ortaya koymaktır. Cümle ve bölümlere ait dış çerçeve, ezgi, makam seyri, usûl, bağlantı nağmeleri, söz unsurları ile iç çerçevesini belirleyerek yapı özelliklerini tahlil etmektir. Eser Kurgusu ve İcrâ Akışına ait anahtar ve şifreleri kolay anlaşılabilen yeni sembol ve işaretlerle göstermektir.

İncelenen türkülerde bölüm sayıları az olmakla birlikte cümle sayılarının daha fazla olduğu görülmüştür.

Güfte-usûl ilişkisi ve usûl-motif, cümle ve bölüm ilişkisi göz önünde bulundurularak türkû notalarının yeniden yazılması gerektiğine vurgu yapılmıştır. Bir medeniyetin mûsikî zarâfetini ortaya koyan kültür mîrâsı eserler olması bakımından ezgi ve icrâdaki asliyetine bağlı kalarak yeni teknolojik imkânlarla kayıt altına alınması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eser Tahlîli, Gülçin Yahya, Analiz, Adnan Ataman, Biçim, Türkü.

“Gülçin Yahya Form Analysis Method” in Turkish Music and Application in Safranbolu Folk Songs

Abstract

In Safranbolu music; Classical Turkish Music is seen at local dance music, wedding musics, children's nursery rhymes, Ramadan music, religious music even at their Peşrev's it's seen. In addition, there are important details about the form features of forms as well as maqams and rhythmic features.

In this study: Safranbolu folk songs is examined in terms of form features. 3 verbal, folk songs artifacts belonging to Safranbolu region were selected and analyzed. Safranbolu Folk songs was created for the composition of the fiction. The internal and external dynamics of the composition in terms of form were expressed for the first time in a new, easy and understandable form analysis. Fiction and Execution Flow of folk songs form was created. “Gülçin Yahya Form Analysis Method” was used as the analysis method. Information is given about the essay method mentioned in the study.

The aim of the study is to explain and introduce the mentioned method of analysis and to reveal different types of folk songs form in terms of form. The external frame of the sentences and chapters, melody, maqam, usûl, connection melody, to determine the elements of the internal frame by determining the features of the structure. It is to show the keys and passwords of the Fiction and Execution Flow with new symbols and signs that are easy to understand.

Although the number of chapters was less in the examined folk songs, it was observed that the number of sentences was higher.

It is emphasized that the notes of folk songs should be rewritten by taking into consideration the relationship between the lyrics and the Usûl, the relationship between the figure, sentence and chapter. In terms of being the cultural heritage of a civilization, it has been suggested that it should be recorded with new technological possibilities by adhering to its originality in melody and performance.

Keywords: Composition Analysis, Gülçin Yahya, Analysis, Adnan Ataman, Form, Folk Song.

Safranbolulu Mehmed Emin Efendi'nin Eserlerinde Evle İlgili Metaforlar

Gülten KÜÇÜKBASMACI

Dr. Öğr. Üyesi Kastamonu Üniversitesi

gkucukbasmaci@kastamonu.edu.tr

Özet

Tasavvuf "bir yaşama ve düşünce şekli, bir hâl"dir. Mutasavvıflar yaşanan hâli ve manayı anlatmak için kelimelere yeni anlamlar vermişlerdir. Dolayısıyla tasavvufî metinleri anlamak için, gelenekte "mânâ dili, kuş dili, işâret dili, remzî dil" denilen ve en önemli özelliği metaforik anlatım olan bu dili bilmek gerekir. Mutasavvıflar soyut kavramları somutlaştırmak, anlatımı zenginleştirmek için metaforlara müracaat etmişlerdir. Metaforlar geleneksel ve kültürel olmakla birlikte yazara/şaire has kullanımlardır. Tasavvufî metni doğru anlamak, en azından yanlış anlamamak için metaforların tespiti önemlidir.

Bir sanatçı genellikle yetiştiği kültürde üretilen metaforları kullanır. Ahmed Yesevi ile başlayan Türk tasavvuf edebiyatı Anadolu sahasında Yunus Emre ile birlikte kendi dilini kurmuş ve ardından yetişen mutasavvıf şahsiyetlerce zirveye taşınmıştır. Metaforların toplumların kültürel, tarihi ve coğrafi birikimleri üzerine inşa edildiği ve insanla ilgili tüm alanların metaforlarla kavramsallaştırıldığı kabul edildiğinde tasavvufî metinlerdeki metaforların tespiti bu metinlerle ortaya konulan fikirlerin anlaşılmasında yol gösterecektir.

Mehmet Emin Efendi, Safranbolu Yazıköy' de doğmuş, Geredeli Halil Efendi tarafından icazet verilerek Safranbolu' da görevlendirilmiştir. 1867 vefat eden Mehmet Emin Efendi'nin "Mir'atü'l-Âşıkîn" ve "Mizanü'l-Âşıkîn" adlı iki risalesi bulunmaktadır. Bildiride bu eserlerdeki "ev"le ilgili metaforlar tespit edilmiştir. Mehmet Emin Efendi bir yapı olarak "ev" in unsurlarından "kapı", "pencere" ve bunlarla ilgili "kilit", "anahtar", "perde" gibi kelimelere yeni anlamlar yükleyerek bu kelimeleri metaforik olarak kullanmıştır. En çok kullanılan ise perde metaforudur.

Anahtar Kelimeler: Mehmet Emin Efendi, metafor, ev, kapı, perde.

Metaphors Related to House In The Works of Mehmed Emin Efendi From Safranbolu

Abstract

Sufism is a living and thinking way and a state. Sufis have given new meaning to words in order to explain the state and meaning. So in order to understand Sufi texts, it is necessary to know this language called "mânâ dili, kuş dili, işâret dili, remzî dil" in the culture and and its most important feature is metaphoric expression. Sufis used metaphors to embody abstract concepts and enrich expression. Metaphors are specific to the author/poet, although the traditional and cultural use. To understand a sufi text correctly, at least not to misunderstand, it is important to identify metaphors.

An artist often uses metaphors produced in his own culture. Turkish sufism literature, which started with Ahmed Yesevi, established his own language with Yunus Emre in the field of Anatolia. Later, this literature was brought to the summit by sufi personalities who grew up following Yunus Emre. When it is accepted that metaphors are built on the cultural, historical and geographical accretion of societies and all human areas are contextualize with metaphors, the determination of metaphors in sufi texts will lead off the understanding of the thought reveal with these texts.

Mehmet Emin Efendi was born in Yazıköy in Safranbolu. He was given a permission by Geredeli Halil Efendi and assigned to Safranbolu. Mehmet Emin Efendi, who deceased in 1867, has two booklet named "Mir'atü'l-Âşıkîn" and "Mizanü'l-Âşıkîn ". In this paper, metaphors related to the house in these works were established. Mehmet Emin Efendi used these words metaphorically by adding new meanings to the words "door", "window", "lock", "key" and "curtain" that the elements of the house as a structure. The most widely used is the curtain metaphor.

Keywords: Mehmet Emin Efendi, metaphor, house, door, curtain.

Meclis-i Meşâyih Defterlerinde Adı Geçen Safranbolulu Sufiler

Halim GÜL

Doç. Dr. Karabük Üniversitesi

halimgul@karabuk.edu.tr

Özet

On dokuzuncu asra gelinceye kadar Osmanlı Devleti tekke ve tarikatlara doğrudan müdahale etmemiştir. Fakat bazı zamanlarda tarikatlarla irtibatı olan kişi ve guruplar takibata alınmış ise de bunun münferit ve harici birtakım sebeplerden kaynaklandığı kanaatindeyiz.

Devletin tekkeleri denetleme işlemine 1793 tarihinde bir grup şeyh efendinin müracaatı sonucunda çıkan fermanda şeyhlerden bir meclis oluşturularak başlandığı görülmektedir. Bu meclise, şeyh ve müritlerden itikadı bozuk olanların tespit edilerek saraya bildirilmesi, kendi başına tekke açanların menedilmesi gibi görevler verilmiştir. Yine bu fermana göre Eyüp, Galat ve Üsküdar'da tekke açmak ve zikir yaptırmak isteyen şeyhler, o bölgelerde sahih itikada sahip ve kabul görmüş şeyhlerin izin ve bilgisi dâhilinde bunları yapabilecekleri ifade edilmiştir.

Aslında devletin tekke ve tarikatları denetlemek için çıkardığı ilk remi ferman 1227/1812 tarihlidir. Bu fermanda, meşihati boşalan tekkelere şeyh tayin etme işlemi, merkez tekkede görev yapan şeyhin diğer şeyhlerle görüşmesi sonucunda seçilen kişi hakkında şeyhülislamlığın görüşünün alınması şeklinde olacağı belirtilmiştir. Hâlbuki daha önce tekke geleneğinde o tekkenin şeyhi, vefat etmeden önce yerine geçecek şeyhi belirlerdi. Bu fermanla gelenek bozulmuş, bu görev merkez tekke postnişinine ve Şeyhülislamlığ'a tevdi edilmiş oluyordu. Bu fermanla içişlerindeki bağımsızlıklarını kaybeden tekkeler, diğer yandan, 1241/1826 yılında kurulan Evkaf-ı Hümayun Nezaret'ine de vakıfları bağlanıp nezaretin kontrolüne girerek iktisadi bağımsızlıklarını da kaybetmiş, maddi yönden devlete bağımlı hale gelmişler, böylece şeyhlerde devletten maaş alan bir memur haline getirilmişlerdir.

Bu iki fermanla tekkelere müdahale edildiği ve bunun sonucunda birtakım problemlerin çıktığı 1252/1836 yılında yayınlanan ferman ortaya koymaktadır. Söz konusu fermanda, şeyhlik makamı boşalan tekkelere, hâkimler tarafından tarikata mensubiyeti ve tasavvufî eğitimi alıp almadığı meçhul olan şahısların tevcih edilmesi için i'lâm hazırlandığı ve bunun da tekkelerde bir takım sıkıntılara neden olduğu belirtilmektedir. Aynı tarihte II. Mahmut, tarikat ve tasavvuf mensuplarının uyması gereken bazı kuralları içeren bir ferman yayınlamıştır. Aslında bu fermanla Meclis-i Meşâyih'a giden yolda önemli bir adım atılmış oluyordu.

Bu tebliğimizde, Meclis-i Meşâyih'in kısaca tarihçesinden bahsettikten sonra, İstanbul Müftülüğü Meşihat Arşivi'nde "Meclis-i Meşâyih Defterleri" başlığında bulunan kırk dokuz defter taranıp, tespit edilen Safranbolulu sufiler incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meclis-i Meşâyih Defterleri, Safranbolu, Tekke, Şeyh, Tarikat.

Sufis With Safranbolu Named in Meclis-i Meşâyih Records

Abstract

Ottoman Empire until the nineteenth century did not directly intervene in the dervish lodges and sects. However sometimes the person who has contact with the orders and although the groups were followed, we believe that this was due to individual and external reasons.

It is seen that the state's control of the dervish lodges began in 1793 by the order of a group of sheikh lords and a council was formed from the sheikhs. This council, the sheik and the

disciples of the alleged deterioration of the palace identified and reported, assign tasks such as the prohibition of those who open the lodge on their own. Again, according to this decree, the sheikhs who wanted to open dervish lodges and dhikr in Eyüp, Galata and Üsküdar were stated that they could do these within the permits and knowledge of the sheikhs who had true faith in those regions.

In fact, the first official edict issued by the state to control the dervish lodges and sects was dated 1227/1812. In this ferment, the process of assigning sheikh to the dervish lodges, it is stated that the sheikh who works in the central lodge will take the opinion of the sheikh al-Islam about the chosen person as a result of the meeting with the other sheikhs. However, in the tradition of the lodge before, the sheikh of that lodge was determined to replace the sheikh before he passed away. With this decree, the tradition was broken and this duty was entrusted to the central dervish lodge postnash and SheikhuIslamism. On the other hand, the dervish lodges that lost their independence in this decree, founded in 1241/1826 Evkafi Humayun Nezaret also connected to the control of the economic independence, lost their independence, they became financially dependent on the state, so that the sheikhs were turned into a civil servant salarymen.

The edict issued in 1252/1836 reveals that these two edicts intervened in the dervish lodges and caused some problems. In the said ferment, it was stated that the sheikh's office was prepared for the unauthorized individuals to be vacated by the judges, whether they belonged to the sect by the judges and whether they received mystical education or not, and that this caused some problems in the

dervish lodges. On the same date II. Mahmut issued a decree containing certain rules that members of the Order and Sufism should follow. In fact, with this decree, an important step was taken on the way to the Parliament.

In this communiqué, after briefly speaking about the history of Meclis-i Meşayih, forty-nine notebooks in the title of "Meclisi Mesayih Records in the Istanbul Mufti's Archive of Mesihat were scanned and the Sufis identified with Safranbolu were examined.

Keywords: Meclisi Mesayih Records, Safranbolu, Dervish Lodge, Sheikh, Sect.

Safranbolulu Bir Sûfî Olan Sadık Vicdanî'nin Şeriat - Tarikat Anlayışı

Hamdi KIZILER

Doç. Dr. Karabük Üniversitesi

hamdikiziler@karabuk.edu.tr

Özet

İslam dini, Yüce Allah tarafından gönderilmiş son ilahi dindir. Şüphesiz bütün ilahi dinlerin hem maddi hem de manevi/ahlaki kuralları vardır. İslam'ın maddi yani hukuki normlarına genel anlamda şeriat denilmiştir. Şeriat, dinin sınırlarının naslarla belirlenen ve görünür olan temel normlarını ifade eder. Ancak dinin görünen veya başka bir ifadeyle maddi yönünün dışında görünmeyen, deruni, içe dönük manevi bir yönünün olduğu da bir gerçektir. İşte tasavvuf, İslam'ın görünmeyen, takva, ihsan, huşu, ahlak gibi içe dönük manevi yönünü yaşamayı ve mümkünse bu yaşantıyı bir hayat anlayışı haline getirmeyi hedefleyen bir düşüncedir. Bu düşüncenin zaman içinde disipline edilmiş ve kurumsallaşmış haline de tarikat denilmiştir. Buradan hareketle İslam düşünce tarihi boyunca şeriat – tarikat ikilemi üzerine bir kısım ilim ve irfan sahibi Müslümanlar bu konuda görüş ve fikirlerini kaleme alarak eserler vermişlerdir.

Safranbolulu bir sûfî olan ve 1939 yılında vefat eden Sadık Vicdanî de şeriat – tarikat konusunda düşüncelerini yazıya döken önemli âlimlerimizden biridir. Tarikatlar, silsileleri ve şubeleri hakkında önemli eseri olan Tomar-ı Turuk-ı Aliyye'de şeriat – tarikat hakkında görüşlerini daha kitabının başında zikretmiştir. Ona göre şeriat; "Cenab-ı Hak tarafından Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (sav) Efendimiz vasıtasıyla bizlere tebliğ buyrulan ilahi hükümleri ihtiva eden, mukaddes ilahi kanundur." Tarikat ise; "O mukaddes ilahi kanuna tam bir bağlılıkla, sınırsız sarılan iman ve yakın sahiplerinin Allah'ın zikrine devam etmeleriyle, açılması mümkün olan Allah'a vuslat ve O'nun canib-i izzetine kavuşmanın en büyük yoludur."

Bu çalışmamızda bölgemizin önemli müelliflerinden ve sûfî kimliğiyle de tanınan Safranbolulu Sadık Vicdanî'nin şeriat – tarikat hakkındaki görüşlerini incelemeye çalışacağız. Bunu yaparken mümkün oldukça tasavvuf düşüncesinde önemli etkileri olan ve özellikle ilk dönem mutasavvıfların görüş ve düşünceleriyle de mukayeseler yapmayı hedefliyoruz.

Anahtar Kelimeler: Sadık Vicdanî, Safranbolu, Tasavvuf, Tarikat, Şeriat.

A Sufi From Safranbolu, Sadık Vicdanî's Idea of Sharia – Order

Abstract

Islam religion is the final divine religion sent by Almighty Allah. It is of no doubt that; all religions have both material and spiritual/moral rules. Material –juridical- norms of Islam are generally called Sharia. Sharia states the revealed and visible norms of religion's boundaries. Although, besides visible or in other words, material sides of religion, there is also invisible, inner, self-enclosed spiritual side of it also exists. Thus, Sufism is an idea that focuses on living, even so, making, the Islam's spiritual sides such as the hiddenness, devotion, goodness, reverence or morality as a perspective of life. By time disciplined and institutionalized aspect of Islam is called Order. From this point, throughout the Islam thought history, certain Muslims who have knowledge and experience on the subject, created works about their thoughts and comments related to Sharia – Order conundrum.

Sadık Vicdanî of Safranbolu, who was a Sufi and passed away at 1939, is one of our outstanding scholars that also wrote about the Sharia – Order subject. He mentioned his thoughts on Sharia – Order just at the beginning of his book, *Tomar-ı Turuk-ı Aliyye*, which was an important work about order, series and sections. According to him, sharia is “A sacred law involves divine provisions announced to us via His Holiness Muhammed Mustafa from Almighty Allah.” While Order is “the greatest way one who has belief and perception and one who devoted the self to these laws can reunion with Allah and Allah’s excellence.”

This study reviews the thoughts of Sadık Vicdanî’s on sharia – order, an important author in our region from Safranbolu and is known by his Sufi personality. Along with comparative examination of other ideas that had significant effect on Sufism thought, especially with the ideas of first era Sufis.

Keywords: Sadık Vicdanî, Safranbolu, Sufism, Order, Sharia.

Kardemir Ölçeğinde Türkiye'nin Demir-Çelik Sektörünün Rekabet Analizi

Hayrettin KESGİNGÖZ

Doç. Dr. Karabük Üniversitesi

hayrettinkesgingoz@karabuk.edu.tr

Özet

Demir çelik sektörü ülke ekonomisi ve sanayileşmesinde lokomotif sektör olma özelliğine sahiptir. Demir çelik sanayisinde gözlenen gelişmeler ile kalkınma süreci arasındaki ilişki incelendiğinde ekonominin demir çelikle ilgili alt sektörlerinin gelişiminde demir çelik ürünleri önemli bir rol oynamaktadır. Bu sektörün önemi en başta tüm endüstriyel dallara girdi vermesinden kaynaklanmaktadır. Demir çelik sektörünün başta inşaat malzemeleri olmak üzere otomotiv, gemi, uçak, demiryolu ve vagon gibi tüm taşıt araçları ve akla gelebilecek tüm makine, cihaz ve eşya üretimine katkısı vardır. Demir çelik sektörünün inşaattan otomotive, savunmadan elektroniğe kadar birçok sektörün üretiminin bağlılığı nedeniyle lokomotif sektör olması ve ülke ekonomisinin sanayileşmesi üzerindeki etkisi çok büyüktür. Bu çalışmada Türkiye'nin demir çelik sektörünün dünyadaki yeri ve önemini, bu sektördeki üç büyük kuruluş olan Kardemir, Erdemir ve İsdemir'in fasıllarının rekabet güçleri analiz edilmiş ve Kardemir özelinde ayrıntılı sonuçlar elde edilmiştir. Çalışmada Açıklanmış Simetrik Karşılaştırmalı Üstünlükler (ASKÜ), Ticaret Dengesi İndeksinden (TDİ) yararlanılmış ve Türkiye'nin -Erdemir-Kardemir-İsdemir'in ürün haritası oluşturulmuştur. Analizde kullanılan veriler 2002-2018 dönemine ait Uluslararası Ticaret Merkezi'nden (INTRACEN) ve Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TUİK) sağlanmıştır. Hesaplanan ASKÜ ortalamasına göre Türkiye fasıl gruplarında karşılaştırmalı avantaja sahipken, Erdemir Kardemir ve İsdemir'in rekabet gücü için karşılaştırmalı dezavantaj durumu vardır. TDİ ortalamalarında ise Türkiye, Erdemir Kardemir ve İsdemir ise 72 ve 72-73 fasıllarında net ithalatçıyken, 73 fasıl grubunda net ihracatçı konumundadır. 72 ve 72-73 fasıllarının ürün haritasına göre Türkiye karşılaştırmalı üstünlüğe sahipken, Erdemir Kardemir ve İsdemir'de dalgalı bir seyir izlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Demir-Çelik Sektörü, Kardemir, Erdemir, İsdemir, Rekabet, AKÜ.

Competitive Analysis of Turkey's Iron & Steel Sector The Scale of Kardemir

Abstract

Iron and steel sectors are the locomotive sector in the country's economy and industrialization. When the relationship between the developments observed in the iron and steel industry. The development process is examined iron and steel products play an important role in the development of the iron and steel sub-sectors of the economy. The importance of this sector is primarily the input to all industrial branches. The iron and steel sectors contribute to the production of all kinds of vehicles, such as construction materials, automotive, ships, aircraft, railways and wagons and all imaginable machinery, devices and goods. The fact that iron and steel sectors are the locomotive sector due to the commitment of the production of many sectors from construction to automotive and from defense to electronics has a great impact on the industrialization of the country's economy. In this study, Turkey's iron and steel industries position in the world and the importance Kardemir has three large organizations in this sector, Erdemir and İsdemir, they analyzed competitiveness and Kardemir has been gathered detailed results in private. Symmetric Revealed Comparative Advantage (ASKU), the Trade Balance of the Index (TDI) used in the study, and Kardemir's-Erdemir's-İsdemir's product map was

created. The data used in the analysis for the period 2002-2018 from the International Trade Center (INTRACEN) and the Turkey Statistical Institute (TSI). According to calculated ASKU index average while comparative advantage in Turkey chapters group Erdemir and Kardemir has a comparative disadvantage for İsdemir state's competitiveness. The average TDI of Erdemir- Kardemir- İsdemir the net ithalatçiyk chapters 72 and 72-73, in 73 chapters is a net exporter group. According to the map of chapters 72 and 72-73 products while Kardemir and Erdemir have comparative advantage, , İsdemir is monitored fluctuated.

Keywords: Iron Sector, Steel Sector, Kardemir, Erdemir, İsdemir, Competition, ASKU, TD.

Farklı Yörelerde İcrâ Edilen Genç Osman Türküsünün Safranbolu Çeşitlemesi Örneği

Hüseyin ÖZPINAR

Öğr. Gör. Karabük Üniversitesi

huseyinozpinar@karabuk.edu.tr

Özet

Bir toplumun kültürünün aktarılmasında ve yaşatılmasında en önemli değerlerden olan türkülerimiz, halkın duygu ve düşüncelerini anlatan birçok konuyu değişik tarzlarda işlemektedir. “Kahramanlık-yiğitlik” konusunu işleyen “Genç Osman” destanı, ülkemizde en çok bilinen, anlatılan, aynı zamanda ezgisel olarak icra edilen destanlarımızdan bir tanesi olarak yaşatılmaktadır. Yaygın olarak hemen hemen her yörede bilinen “Genç Osman” destanı, araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Yiğitlik üzerine yazılan bu destan, sadece şiir olarak okunmayıp, yazıldığı XVII. yy’dan günümüze kadar çeşitli yörelerde ana teması ve sözlerine çoğunlukla bağlı kalınarak çeşitli makam ve usullerde icra edilmiştir. Bazı yörelerde halk oyunu eşliğine de rastlanılan türkünün, Safranbolu çeşitlemesi bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

Ülkemizin değişik yörelerinde farklı çeşitlemeleri tespit edilen “Genç Osman” destanının, Safranbolu yöresine ait iki adet söz ve ezgi çeşitlemesi tespit edilmiştir. Verilerin elde edilme sürecinde kaynak tarama ve mülakat yöntemi uygulanmıştır. Günümüzde halen yöresel olarak kendine has çalma ve söyleme şekli ile icra edilen türkünün Safranbolu çeşitlemesi bu çalışmanın temel konusunu oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, Genç Osman Destanı, Türkü, Çeşitleme.

The Example of Safranbolu Diversification of Young Osman Folk Song Which is Performed in Different Regions

Abstract

Our folk songs, which are one of the most important values in transferring and conserving the culture of a society, deal with many subjects that express the feelings and thoughts of the people in different styles. The epic of “Young Osman” with the subject of heroism is one of the most well-known, narrated and melodic epics in our country. The epic of “Young Osman”, which is widely known in almost every region, constitutes the aim of the research. This epic, written on heroism, is not only read as poetry but also it has been performed in various tones and rhythms in various regions with the main theme on the words since the XVIIth century, The folk song which is accompanied with folk dance in some regions has also a Safranbolu variation. This variation constitutes the universe of the study.

“Young Osman” epic has different variations in different regions of our country, two lyrics and melody variations of the epic which belong to Safranbolu have been identified. In the process of obtaining data, source scanning and interview method were applied. The Safranbolu variation of the folk song, which is still performed locally with its unique playing and singing style, will constitute the main subject of this study

Keywords: Safranbolu, Young Osman Epic, Folk Song, Variation.

Osmanlı Son Dönemi Karabük ve Çevresi Müftü Atamaları ve Toplumsal Hayat

İbrahim Hakkı İMAMOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

ibrahimimamoglu@karabuk.edu.tr

Özet

Müftü kavramı olarak fetva veren, dine dair meseleleri çeşitli seviyelerde çözen kimse demektir. Müftü kavramının -semantik analizinde- köküne baktığımızda fetva kavramından gelmektedir. Fetva kavramı da fetâ fiil kökünden mastardır. Fetâ fiil anlamı olarak gençleştirmek, dini konuları güncellemek anlamına gelmektedir. Başka bir ifadeyle müftü -Elmalılı Hamdi Yazır'ın ifadesiyle- dine güç veren, dine dair olanı gençleştiren güncelleyen kişidir. Fetva Hz. peygamberin yaptığı bir iş ve ondan alınan yetkiyle gerçekleştirilen bir amelîyedir. İslam tarihi boyunca mülkî/idari yapıda ve toplumsal hayatta müftülük makamı var olmuş ve Müslümanların kendi tarihselliklerinde dini güncelleyen yetki(nlik) sahibi kimseler olmuştur. Bir başka boyutuyla müftü dine dair olan kurullarla güncel hayat arasındaki bağı kuran kimsedir.

Din- siyaset ilişkisi tarih boyunca kırılğan bir zeminde yürümüştür. Siyasetin oluşturduğu erki paylaşmama isteği, dinin kural koyucu olması bu ilişkinin zorluklarıdır. Müftülük kurumu bu iki alanın ortasında yer almaktadır. Osmanlı dönemi müftülük müessesesi baskıdan kurtulmak ve bir baskı unsuru olmamak adına devlet içinde işleyişi hiyerarşisi ve ataması özertir.

Müftülük dini hayatın yaşanmasında merkezi bir değere sahiptir. Osmanlı döneminde şeyhülislamlık bünyesinde yer alan üçlü dini bürokrasinin bir tarafıdır. Devletin yönetim hiyerarşisinde bir devlet kademesidir. Bu yönüyle sivil hayatın içinde dini yaşamın en önemli unsuru olduğu kadar devlete karşı da yükümlülükleri vardır. Bunun karşılığı olarak da -eğer başka mezhebin coğrafyasına gitmemiş ise- gittiği yerde "mezheb-i hanefiyyede" fetva verebileceğine dair bir "menşur" verilmektedir. Bu yetkilendirme müftünün devlete karşı görevini ifade etmektedir. Tebliğimizde bu bağlamda bilgilere ulaşılabacaktır.

Osmanlı son döneminde Safranbolu ve çevresi mülki haritanın bir parçasıdır. Meşihat arşiv kayıtlarında bu bölgede müftülük yapmış altı dosyaya ulaşılmıştır. Bu isimlerden dördü Safranbolu ve çevresinden müftülük yapmış, diğer ikisi Safranbolu doğumlu olup Safranbolu dışında görev almışlardır. Safranbolu müftüsü Reiszade Rifat Efendi, Safranbolu müftüsü Müftüzade Saadettin Efendi, Safranbolu Kazası Eflani Nahiyesi müftüsü Yakup oğullarından Osman Nuri Efendi, Safranbolu Kazası Ovacık Nahiyesi müftüsü Mehmet Tahir Efendi Safranbolu ve çevresi müftüleridir. Safranbolu Kavak doğumlu olan Muhammed oğlu Mustafa Asım Efendi ve Hacı Mehmet oğlu Mehmet Şükrü Efendi de Kırklareli Vize, Halep vilayetinde Lazkiye gibi yerlerde görev almışlardır. Bu dosyalardaki belgeler incelenerek Safranbolu özelinde Karabük ve çevresinde görev yapan müftüler hakkında bilgi verilecektir. Arşiv dosyalarından elde edilen biyografi ve atama bilgilerinden dolayı olarak Safranbolu özelinde bölgedeki dini hayata ulaşılabacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Son Dönemi, Meşihat Arşivi, Safranbolu, Karabük ve Çevresi, Müftüler.

Ottoman Last Term Karabuk and Environment Mufti Assignment and Social Life

Abstract

As a concept, the mufti is a person who gives fatwa and who solves the issues of religion at various levels. Fatwa prophet is a work performed and performed by the authority received from him. Throughout Islamic history, the office of mufti existed in administrative structure and social life. In another dimension, the mufti is the one who establishes the connection between the rules of religion and current life.

The relationship between religion and politics has been on a fragile ground throughout history. The difficulties of this relationship are the desire not to share the power formed by politics and the fact that religion is the rule-maker. The Mufti's Office is located in the middle of these two areas. In order to get rid of oppression and not to be an element of oppression, the institution of the mufti of the Ottoman period was autonomous in its hierarchy and appointment.

In the Ottoman period, the mufti had a central value in the religious life. It is a part of the triple religious bureaucracy within the sheikhulislam. It is a state level in the government hierarchy. In this respect, as well as being the most important element of religious life in civil life, it has obligations towards the state. In return, a certificate of authority is given where he can issue a fatwa in the hanafi sect. Its name is menşur. This authorization refers to the duty of the mufti about the state. Safranbolu and its surroundings during the last period of the Ottoman Empire are part of the civil and political map. In the archive records, the files of 6 people who have worked as mufti in this region were reached. Four of these names served as mufti from Safranbolu and the surrounding area, the other two were born in Safranbolu and served outside Safranbolu. Reiszade Rifat Efendi, Safranbolu's mufti Müftüzade Saadettin Efendi, Safranbolu town Eflani township's mufti son Yakup Osman Efendi, Safranbolu town Ovacık township mufti Mehmet Tahir Efendi worked as mufti. Although he had not duty in Safranbolu and he was born in Kavak -it's place part of Safranbolu- son of Muhammed Mustafa Asım Efendi and Mehmet Şükrü Efendi worked as mufti outside Safranbolu. The documents in these files will be examined and information will be given about the muftis who work in Karabük and Safranbolu.

Keywords: Ottoman's last era, the archive Meshihat documents, Muftis', Karabuk and Environment.

Ahmed Reşîd Paşa'nın İmâm-ı A'zam'ın Siyâsî Tercüme-i Hâli Eseri ve Değerlendirmesi

İsmail BİLGİLİ

Doç. Dr. Necmettin Erbakan Üniversitesi

bilgiliismail@hotmail.com

Özet

Safranbolulu Hacı Şerif Ahmed Reşid Paşa (1858-1918) Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde Musul ve Hicaz valiliği yapmış, İslam hukuku, tarih ve edebiyat alanında değerli eserler vermiş önemli bir şahsiyettir. 1858 yılında İstanbul'da dünyaya gelip yine İstanbul'da 1918 yılında vefat eden Ahmed Reşid Paşa'nın bıraktığı on iki kadar eserinden biri de İmam Azam'ın siyasi hayatını kısaca ele aldığı Hazret-i İmâm-ı A'zam'ın Siyâsî Tercüme-i Hâli risalesidir.

Ebû Hanîfe'yi (ö. 150/767) İmam Azam yapan yönlerine değinen risale, İslamî ilimlerin tarihi sürecine ışık tutan önemli bilgileri de içermektedir. Risalede İmam Azam'ın ilmi kapasitesi ve sonraki dönemlerde yapılan çalışmalara etkisi izah edilirken onun hem fıkıh ilminin hem de kalam ilminin kurucusu, önderi olduğu ifade edilmekte, her iki ilmin de İmam Azam'ı olduğu vurgusu "Ebû Hanîfe hazretleri ilm-i kelâmda dahi İmâm-ı A'zam'dır" cümlesiyle yapılmaktadır. Eserde Ebu Hanife'nin ilmî, ahlakî, içtimâî ve siyâsî yönü hakkında değerli bilgiler de sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İmam Azam, Ahmed Reşid Paşa, Fıkıh İlmi, İslami İlimler, İslam Hukuku.

Ahmed Reşid Paşa's Work And Evaluation on Imam-i Azam's Political Biography

Abstract

Hacı Şerif Ahmed Rashid Pasha, originally from Safranbolu, was born in Istanbul in 1858 and passed away in 1918. He was the governor of Mosul and Hejaz in the last period of the Ottoman Empire and was an important figure in Islamic law, history and literature; he created one of the twelve works of Imam Azam. i State is his treatise.

The treatise, which touches on the aspects of Abu Hanifa as Imam Azam, contains important information that sheds light on the historical process of Islamic sciences. In the treatise, while explaining the scientific capacity of Imam Azam and its effect on the studies carried out in the following periods, it is stated that he is the founder and the leader of both the science of fiqh and theology of kalam. It is emphasized that he is the Imam-ı Azam both in fiqh and theology of kalam in various sources. The book also presents valuable information about the scientific, moral, social and political aspects of Abu Hanifa.

Keywords: Imam Azam, Ahmed Rashid Pasha, Fiqh Science, Islamic Sciences, Islamic Law.

Sikke Buluntuları Işığında Hadrianoupolis Kilise C Yapısı

Kasım OYARÇİN

Dr. Öğr. Üyesi Ondokuz Mayıs Üniversitesi

kasimoyarcin@gmail.com

Özet

Paphlagonia Hadrianoupolis'i olarak adlandırılan antik kent günümüz Karabük ili, Eskipazar ilçesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Çalışma konusunu oluşturan, Hadrianoupolis antik kentinin şu ana kadar tanımlanmış 3 kilisesinden biri olan Kilise C olarak adlandırılan yapıda ilk kazı çalışmaları 2007 yılında gerçekleştirilmiştir. Başlangıçta yapının sadece apsis kısmı ortaya çıkarılmış, işlevinin kesin olarak belirlenememesi nedeniyle de "Apsisli Yapı" olarak adlandırılmıştır. 2017 ve 2018 yıllarında, yapının doğu ve kuzeydoğu yönlerinde kazı çalışması yapılmış ve yapının Erken Bizans Dönemi'ne tarihlenen bir kilise olduğu anlaşılmıştır. Kilise C'deki kazı çalışmaları sonucunda elde edilen kalıntılar ve buluntulardan yola çıkılarak kilisenin ilk olarak MS 5.-6. yüzyıllar arasında inşa edildiği düşünülmektedir. Arkeolojik verilerden yola çıkılarak bölgede veya yakın coğrafya da meydana gelen bir deprem veya istila nedeniyle yapının büyük tahribat gördüğü ve yeniden inşa edildiğine dair arkeolojik verilere de ulaşılmıştır. Bu arkeolojik verilerden önemli bir grubu da kazı çalışmaları sırasında ele geçen sikkeler oluşturmaktadır. En erkeni II. Constantius Dönemi'ne (MS 332-335) tarihlenen sikke buluntularının, Heraclius Dönemi'nde (MS 610-641) yoğunluk göstermesi yapının olasılıkla MS 7. yüzyılın ilk yarısının sonlarında büyük bir tahribat geçirdiğini düşündürmektedir. Çalışma kapsamında Hadrianoupolis Kilise C yapısı sikke buluntuları hakkında bilgi verilerek yapının tahribat evreleri hakkında diğer arkeolojik kalıntı ve buluntulardan da yararlanarak yeni öneri ve görüşler ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Paphlagonia, Hadrianoupolis, Erken Bizans, Kilise, Sikke.

The Structure Of Hadrianoupolis Church C in The Light Of Coin Finds

Abstract

The ancient city called Paphlagonia Hadrianoupolis is located within the borders of Eskipazar district of present-day Karabük province. The first excavations were carried out in 2007 in the structure called Church C, which is one of the 3 churches of Hadrianoupolis, which is the subject of the study. Initially, only the apsis part of the structure was exposed, and it was called Yapı Structure with Apsis because of its inability to determine its function. In 2017 and 2018, the east and northeast sides of the building were excavated and it was discovered that the building was dated to the Early Byzantine Period. Based on the remains and finds obtained as a result of the excavations in Church C, the church was originally built in the 5th-6th centuries AD. thought to have been built between the centuries. Based on archaeological data, archaeological data suggesting that the building was damaged and rebuilt due to an earthquake or invasion in the region or nearby geography has been obtained. An important group of these archaeological data is the coins recovered during the excavations. The earliest coin finds dating to the earliest Constantius II Period (332-335 AD) during the Heraclius Period (610-641 AD) suggest that the building probably suffered a major destruction at the end of the first half of the 7th century AD. Within the scope of the study, information on the coins finds of the Church C structure of Hadrianoupolis will be presented and new suggestions and opinions will be put forward by making use of other archaeological remains and finds about the destruction phases of the structure.

Keywords: Paphlagonia, Hadrianoupolis, Early Byzantine, Church, Coin.

Afrika'daki Yükseköğrenimin Günümüzdeki Durumu ve Karabük'le Mukayesesi

Mahamat BARKA

Prof. Dr. Çad Ndjamena Üniversitesi Rektörü

mahamat.barka@gmail.com

Özet

NDjamena ve Karabük Üniversiteleri bilimsel ve akademik iş birliği anlaşmasıyla bağlıdır. Bu anlaşma, NDjamena Üniversitesi tarafından, kuruluşundan bu yana imzalanan en umut verici anlaşmadır. Üç yıl boyunca Çad, bazıları burslu olmak üzere fakülte mezunlarına yönelik 1.500 çalışma teklifinden faydalandı. NDjamena Üniversitesi bu iş birliğini devam ettirmek ve sürdürülebilirliğini güçlendirmek böylece Türk ve Çad vatandaşlarının kardeşliklerini pekiştirmek niyetindedir.

Anahtar Kelimeler: İş birliği anlaşması, burs, kardeşlik.

Scientific and Academic Cooperation Between the University of Karabük and the University of Ndjamena

Abstract

The University of NDjamena and the University of Karabük are linked by a scientific and academic cooperation agreement. This agreement is the most promising ever signed by the University of NDjamena since its inception. In the space of three years, Chad has benefited from about 1,500 study offers for its baccalaureate holders, some of whom are scholarship holders. The University of NDjamena intends to continue this cooperation and to ensure its sustainability so that the Turkish and Chadian peoples can consolidate their secular fraternity.

Keywords: Cooperation agreement, scholarship, secular fraternity.

Safranbolulu Ali b. İbrâhim (ez-Za'ferânî) Efendi'nin Ayetü'l-Kürsî Hakkındaki Risâlesi

M. Sami ÇÖLLÜOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

mscolluoglu@karabuk.edu.tr

Özet

Köklü bir mazisi olan Safranbolu, geçmişten günümüze ilim ve kültür alanında pek çok değerli alim yetiştirmiş ve onların farklı alanlarda nadide eserler vermesine imkan sağlamış bir şehir olarak anılagelmiştir. Şehrin yetiştirdiği bu değerli kişiler ve onların eserleri hakkında yapılacak araştırmalar, geçmişin mirasının gün yüzüne çıkarılarak geleceğe aktarılmasında önemli katkılar sağlayacaktır.

Bu çalışmada XVIII. yüzyılda yaşadığı tahmin edilen ve kaynaklarda hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan Ali b. İbrâhim ez-Za'ferânî Efendi'nin "Zübdetü'l Fevâid" isimli yazma risâlesi incelenmiştir. Kullandığı ez-Za'ferânî nisbesinden Safranbolulu olduğu anlaşılan müellif, eserini o dönemde namazlardan sonra Ayetü'l-Kürsî'nin okunmasına ilişkin halk ve ilmiye sınıfı arasında ortaya çıkan ihtilaflara çözüm sunmak amacıyla kaleme almıştır. Risâlede Âyetü'l-Kürsî'nin okunmasındaki faydaların özüne temas edilmiştir. Bu çerçevede Kur'ân-ı Kerim'in mutlak anlamda okunması ve dinlenmesinin bağlayıcılığı üzerinde durulmuş, Âyetü'l-Kürsî'nin okunmasına ilişkin zikredilen hadis-i şeriflere yer verilmiş ve kaynaklarda geçen bilgiler ışığında çeşitli tespitlerde bulunulmuştur. Eserde Ayetü'l-Kürsî okunurken yapılan hata ve yanlışlara da değinilirken bunları aşabilme noktasında bazı önerilere yer verilmiştir.

Risâlenin tek nüshası Ankara Milli Kütüphane'de Yazmalar Koleksiyonu bölümünde 06 Mil Yz A 1569/3 numara kaydıyla bir mecmua içersinde 41b-44a varaklar arasında yer almaktadır. Yapılan araştırmada eser üzerinde daha önce herhangi bir çalışmanın yapılmamış olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, Ali b. İbrâhim ez-Za'ferânî Efendi, Âyetü'l-Kürsî, Zübdetü'l- Fevâid, Kırâat

Ali b. Ibrahim al-Za'farani (from Safranbolu) Effendi's Treatise on Ayatul Kursi

Abstract

Safranbolu, which has a long history, has raised many valuable scholars in the field of science and culture from the past to the present day and has enabled them to create rare works in different fields. The researchs about these important people and their studies will contribute to reveal heritage of the city and carry this heritage to future.

In this study, Ali b. Ibrahim al-Za'farani Effendi's writing treatise that called "Zubdet al Fevaid" is examined. There is no information about his life in the sources. It may be assumed that Ali b. Ibrahim al-Za'farani Effendi lived in 18th century. Given that the author used the nisba of al-Za'farani, it is understood that he was from Safranbolu. The author has written his study in order to provide a solution for the reading of Ayatul Kursi after the prays which caused the conflicts between public and the scientific class. In the treatise, the core of benefits of reading Ayatul Kursi was touched and the binding nature of reading and listening of the Holy Quran in this context was emphasized. The hadiths mentioned about the reading of Ayatul Kursi and various determinations have been made in the light of the information mentioned in the sources. In the work, the errors and mistakes made during the reading of Ayatul Kursi are

mentioned and some recommendations are made to overcome them.

The only copy of the treatise is in the Manuscript Collection section of the National Library of Ankara with the number 06 Mil Yz A 1569/3. In the researches, it has been determined that no previous studies have been conducted on the treatise.

Keywords: Safranbolu, Ali b. Ibrahim al-Za'farani Effendi, Ayatul Kursi, Zubdet al Fevaid, Reading

Üniversite Gençliği Bağlamında Sivil Toplum Kuruluşlarının Karabük Sosyo-Kültürel ve Dinî Hayatındaki Yeri ve Önemi

Mehmet DALKILIÇ

Prof. Dr. İstanbul Üniversitesi

dalkilic@istanbul.edu.tr

Özet

Tebliğ, biri tarih diğeri günümüzü ilgilendiren iki temel konu üzerine inşa edilmiştir. Bunlardan birincisi Müslüman ilim adamlarının Karabük şehir kimliğine etkisi ikincisi ise üniversite gençliği ve bu gençliğe sosyo-kültürel ve dini görgüyü esas alan sivil toplum kuruluşlarının (STK) faaliyetleridir. Sanayi kentinden üniversite kentine dönüşürken Karabük'te sosyo-kültürel ve dini hayatın durumunu tespit etmek oldukça önemlidir. İslam medeniyeti gönüllülük esasına dayalı bir vakıf medeniyetidir. İyi, doğru ve güzel olan yönlerinin ön plana çıkartılıp diğerlerine örnek olması, kötü, yanlış veya iyi gitmeyen tarafların da tespit edilerek sorunlara çözüm önerileri geliştirilmesi her zaman toplumun lehine olmuştur. Zira ölçülemeyen bir husus hakkında kesin karar vermek veya doğru sonuca ulaşmak mümkün değildir. Bu yüzden öncelikle tarihten günümüze Karabüklü bilginlerin sosyo-kültürel ve dini hayattaki rolü ile birlikte günümüzde STK'ların durumu ortaya çıkartılmalıdır. Bu çerçevede çok kısa bir süre önce kurulmasına rağmen çok sayıda öğrencinin tercih ettiği ve kendi kategorisinde en başarılılar arasında yer alan Karabük Üniversitesi öğrencilerine yönelik imkânlar sunma çabasında olan STK'lar önemlidir. Karabük Üniversitesi'nin gençlerin eğitimine yönelik faaliyet ve uygulamalarını basın yayın ve sosyal medyadan takdirle takip ediyoruz. Ancak hemen dünyanın her yerinde eğitim-öğretim özellikle de yükseköğretim birçok kurumun birlikte hareket etmesiyle başarıya ulaşabilmektedir. Özellikle de imkânlarının sınırlı olduğu ülkelerde öğrencilere daha iyi yetişmeleri konusunda imkânlar hazırlayan gönüllü teşkilatlar daha da önem arz etmektedir. Bu bağlamda üniversiteli öğrencilere barınmanın ötesinde sosyo-kültürel ve dinî hayat konusunda hizmet götürmeye çalışan STK'ların önemi tartışılmaz.

Karabük tarihten günümüze birçok devreler veya gelişim süreçleri geçirmiş ve elbette toplumsal yapı, sosyo-kültürel ve dini hayat da buna göre değişmiştir. Mahalle, köy, kasaba, sanayi kenti ve son olarak modern bir üniversite kenti olmayı başarmıştır. Osmanlıdan günümüze birçok değerli bilim ve siyaset adamı topluma yön vermiş, sosyo-kültürel ve dini hayatta rol model olabilmıştır. Safranbolulu Sadrazam İzzet Mehmet Paşa, Gümüşhânevî halifelerinden Safranbolulu İsmail Necati Efendi ve Safranbolulu Halvetî-Şa'bânî Şeyhi Yazıköylü Mehmed Emin Efendi gibi güzide şahsiyetlerin din ve edep dünyasına katkıları asla göz ardı edilmemelidir. Ancak bu tebliğde daha çok günümüzde Karabük üniversite gençliğine yönelik kendi tarih, kültür, din ve ahlak eğitimini üstlenen sivil toplum kuruluşları ve faaliyetleri tanıtılacaktır. Bu çerçevede ulusal ve uluslararası STK'lardan ENSAR, TÜRGEV, İLİM YAYMA CEMİYETİ, TUGVA ve KADEM başta olmak üzere Karabük il ve ilçelerinde üniversite gençliğine yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşları tanıtılacaktır. Onların sosyo-kültürel ve dini hayattaki yeri ve önemi ortaya çıkarılacaktır. Böylelikle gerek öğrenci ve öğretim üyelerinin gerekse Karabük halkının söz konusu STK'lara destek vermesi hususunda dikkatler çekilecektir.

Anahtar Kelimeler: Karabük, Üniversite, Gençlik, Din, Kültür, Sivil Toplum Kuruluşları.

In the Context of University Youth
**The Role and Importance of Civil Society Organizations in
 Karabuk Socio-Cultural and Religious Life**

Abstract

Paper will be built on two basic topics, one of which is history and the other is current. The first of these is the influence of Muslim scholars on the identity of Karabuk city, the second is the activities of university youth and non-governmental organizations (NGOs) based on socio-cultural and religious experience. It is very important to determine the status of socio-cultural and religious life in Karabuk when transforming from an industrial city to a university city. Islamic civilization is a foundation civilization based on volunteering. It has always been in favor of the society to put forward the good, right and beautiful aspects and to be an example to others, and to identify the bad, wrong or good

sides and develop solutions for the problems. Because it is not possible to make a final decision or reach the right result about an immeasurable matter. Therefore, firstly, after determining the role of Karabuk scholars in socio-cultural and religious life, the current situation should be revealed. Within this framework, although it was founded a short time ago, Karabuk University, which is preferred by many students and is among the most successful in its category, strives to provide the best opportunities for its students. We follow this kind of activities and practices of Karabuk University with press and social media. However, almost everywhere in the world education and training, especially higher education can succeed with the cooperation of many institutions. Particularly in countries where opportunities are limited, voluntary organizations that provide opportunities to better educate students are even more important. In this context, the importance of NGOs that try to provide services to sociocultural and religious life beyond the accommodation of university students cannot be debated.

Karabuk has gone through many periods or development processes since history and of course the social structure, socio-cultural and religious life has changed accordingly. It has succeeded to become a neighborhood, village, town, industrial city and finally a modern university city. Many valuable scientists and politicians have given direction to the society since the Ottoman Empire and have been role models in socio-cultural and religious life. In paper, the contributions of eminent figures such as the Izzet Mehmet Pasha, the Grand Vizier of Safranbolu, Ismail Necati Efendi of Safranbolu and Halvetî-Şa'bânî Shayh of Yazıköylü Mehmed Emin Efendi will be revealed. Secondly, non-governmental organizations and activities that undertake their own history, culture, religion and morality education for the youth of Karabuk will be introduced. Within this framework, non-governmental organizations that are active for university youth in Karabuk provinces and districts, especially ENSAR, TÜRGEV, SCIENTIFIC DISTRIBUTION SOCIETY (İYC), TUGVA and KADEM will be introduced. Their place and importance in socio-cultural and religious life will be revealed. In this way, attention will be drawn to the support of both the students and faculty members and the people of Karabuk to these NGOs.

Keywords: Karabuk, University, Youth, Religion, Culture, Non-Governmental Organizations.

Cumhuriyet Dönemi İlk İstanbul Müftüsü Safranbolulu Mehmet Fehmi Ülgener

Mehmet Emin MAŞALI

Prof. Dr. İstanbul İl Müftüsü

eminmasali@gmail.com

Özet

Osmanlı Devleti, altı asır süren mevcudiyetiyle tarihin en uzun ömürlü devletleri arasında yer almıştır. Köklü müesseseleri sayesinde sınırları içerisinde farklı din, dil, örf ve adetlere mensup toplulukları bir arada huzur içerisinde barındırmıştır. Bu müesseselerden birisi de Şeyhülislamlık ve sonrasında Diyanet İşleri Başkanlığı çatısı altında günümüze kadar varlığını sürdüren İftâ Teşkilatı'dır. İftâ makamında görevli olan ve fetva mercii olan kişiler ise müftülerdir. İlmiye sınıfına mensup olan müftüler, fetva vermenin dışında idari, ictimai ve askeri pek çok alanda söz sahibi olmuşlardır. Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyetine geçiş döneminde Bâb-ı Meşihat'ın bulunduğu mekân İstanbul Müftülüğü olmuştur. Türkiye Cumhuriyetinin ilk İstanbul Müftüsü ise Safranbolulu Mehmet Fehmi Ülgener'dir.

Tebliğimiz, "Cumhuriyet döneminin ilk İstanbul Müftüsü Mehmet Fehmi Ülgener'in hayatı", "Düşünce Yapısı ve Eserleri" ve "Mehmet Fehmi Ülgener'in İstanbul Müftüsü olduğu dönemdeki İcraatları" olmak üzere üç başlıktan oluşmaktadır. Bu bağlamda tebliğimiz Cumhuriyet Dönemi İstanbul müftülük tarihini araştırmak isteyenlere yol gösterecektir.

Anahtar Kelimeler: İstanbul Müftülüğü, Safranbolulu Mehmet Fehmi Ülgener, Müftülük.

First Istanbul Mufti of the Republican Period Mehmet Fehmi Ülgener from Safranbolu

Abstract

The Ottoman Empire was one of the longest-lived states in history with its six centuries of existence. Thanks to its deep-rooted institutions, it accommodated communities belonging to different religions, languages, traditions and customs in peace. One of these establishments is the Organization of İftâ, which has survived to the present day under the roof of Şeyhülislamlık and the Presidency of Religious Affairs. The persons who are in charge of the iftâ authority and the fatwa authority are the muftis. The muftis, who belonged to the ilmiye class, have had a say in many administrative, administrative and military fields besides giving fatwa. Place during the transition period of the Ottoman Empire from the Bab-i Meshikhat the Republic of Turkey has been found in Istanbul Mufti. The first Istanbul Grand Mufti of the Republic of Turkey Mehmet Fehmi is Safranbolul Sabri Ülgener.

Our Communiqué consists of three chapters: The life of Mehmet Fehmi Ülgener, the first Istanbul Mufti of the Republican "Structure of Thought and Works "and "The Performances of Mehmet Fehmi Ülgener when he was the Mufti of Istanbul". In this context, our communiqué will guide those who want to investigate the history of the Mufti's Office in Istanbul during the Republican Era.

Keywords: Istanbul Mufti Office, Mehmet Fehmi Ülgener from Safranbolu, Mufti

Türkiye Diyanet Vakfının Tarihçesi ve Faaliyetleri

Mehmet Fatih SÖNMEZ

Türkiye Diyanet Vakfı İstanbul Şube Yöneticisi

mehmet.sonmez@tdv.org

Özet

Medeniyetimizin sahip olduğu tarihi ve kültürel mirasın en önemli kaynaklarından olan vakıflar, sadece sosyal fonksiyonları ile değil, ekonomik gelişmenin sağlanmasında, insanın korunmasında ve toplum yaşamının devamının sağlanmasında içinde bulunduğumuz yüzyılda da yeni ve farklı misyonlara sahiptir. 40 yılı aşkın tecrübesiyle hayata yeni bir anlayış getiren Türkiye Diyanet Vakfı; Genel Merkez ve şubeleriyle birlikte köklü medeniyet mirasımızı idrak etmiş, ümmetin derdiyle dertlenen, özgüveni yüksek, alanında uzman nesiller yetiştirmek için çalışmalarını tüm hızıyla sürdürmektedir. Yeryüzünde iyiliğin hâkim olması için insanlara ve kurumlara maddi-manevi destek olmak misyonuyla yola çıkan vakfımız, ülkemizde ve yedi kıtada insanlığa önemli hizmetler sunmaktadır. Günlük hayatla sıkı bir bağlantısı bulunan ve sosyal yaşayış üzerinde derin etkiler bırakan Türkiye Diyanet Vakfı, eğitime yapılan yatırımların, geleceğe yatırım olduğunun bilinciyle, eğitim alanındaki çalışmalara büyük önem vermekte ve kalpleri insan, vatan, ümmet ve din sevgisiyle dolu nesiller yetiştirmek için çaba sarf etmektedir. Bu anlamda Türkiye Diyanet Vakfı, uluslararası İmam-Hatip ve İlahiyat programı, eğitim koordinatörlükleri, eğitim yardımları, yükseköğrenim öğrenci yurtları ve Kur'an kursu hizmetleri gibi eğitim hizmetleri ile gençleri ortak gayeler etrafında toplamak suretiyle onları millet vasfına yükselmekte ve ferdi ve sosyal kabiliyetlerini ve bedii zevklerini ortaya çıkarmaktadır. Bir yandan Eğitim Koordinatörlüğü, şubelerimizin desteği ile öğrencilerimizin ihtiyaçlarını karşılamakta ve öte yandan İlahiyat Akademi Programı, Lisansüstü İlahiyat Programı, Özel Akademi Programları ve Yurt Destepleri gibi alanlarda faaliyetler/programlar yürütülmektedir. Uluslararası Kuran Kursu, Dini Yüksek İhtisas Merkezi (Haseki), öğrenci konukevleri ve hizmet içi eğitim kursları ile eğitim hizmetini tüm birimlere ulaştırmaktadır.

Tebliğimiz "Türkiye Diyanet Vakfının Kuruluşu ve Misyonu", "Türkiye Diyanet Vakfının Faaliyet Alanları" ve "Türkiye Diyanet Vakfı İstanbul Şubesinin Eğitim Alanındaki Çalışmaları" olmak üzere üç başlıktan oluşmaktadır. Türkiye Diyanet Vakfı'nın kuruluş serüveni, çalışma alanları, hedefleri izah edilmek suretiyle tebliğimiz, vakfımızdan yararlanmak isteyen veya vakfımıza destek vermek isteyen eğitim fedailerini için bir kılavuz olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Diyanet Vakfı, İstanbul Şubesi, Eğitim Faaliyetleri.

History and Activities of the Religious Foundation of Turkey

Abstract

Foundations, which are one of the most important sources of the historical and cultural heritage of our civilization, have new and different missions not only with their social functions but also in providing economic development, protecting human and maintaining the life of society. It brought a new concept to life with over 40 years of experience in Religious Foundation of Turkey; Headquarter and branches with our deep-rooted heritage of civilization, grasped by the problems of the Ummah, high confidence in the field, continues to work in order to educate generations of experts. Our foundation, which set out with the mission of providing material and moral support to the people and institutions in order to dominate the goodness of the earth, provides important services to humanity in our country and seven continents. Daily life with a firm commitment and profound impact on the social lives leaving Religious Foundation of

Turkey, the investment in education, awareness that it is investing in the future, the field of education in the studies attaches great importance to the hearts of people, the country is making efforts to educate generations filled the nation, love and religion. In this sense, Religious Foundation of Turkey, international Imam Hatip and Theology program, training coordinator, training aids, higher education student dormitories and by Koran courses services such as collect educational services to young people around a common goal are rising to attribute them to the nation and the individual and social capabilities and Bedii reveals the pleasures. On the one hand, the Education Coordination Department meets the needs of our students with the support of our branches, and on the other hand activities / programs are carried out in fields such as Theology Academy Program, Graduate Theology Program, Special Academy Programs and Dormitory Supports. The International Qur'an Course provides education services to all units with the Center for Religious Specialization (Haseki), student guesthouses and in-service training courses.

Our Communiqué "Religious Foundation of Turkey and Mission Organization", "Operating Area Religious Foundation of Turkey" and "Studies in Education of the Religious Foundation of Turkey Istanbul branch" consists of three titles, including. Turkey Religious Foundation of the organization adventure, study areas, our essay to be explained by the targets, who want to benefit from our educational foundation, or who want to support our foundation will be a guide for bouncers.

Keywords: Religious Foundation of Turkey, Istanbul Branch, Education Activities.

Safranbolu Türkülerinde Usûl

Mehmet GÖNÜL

Doç. Dr. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

mgonul@gmail.com

Özet

Geçmiş Milattan Önce 3000 yılına kadar tarihlenebilen ve tarih boyunca farklı pek çok devlet yönetimi uhdesinde kalan Safranbolu, bu bağlamda pek çok kültüre ev sahipliği yapmış, önemli bir yerleşim merkezi olmuştur. Özellikle Selçuklulardan, Osmanlı İmparatorluğuna ve günümüze kadar Türk egemenliği altında kaldığı dönemlerde Safranbolu'nun kültür sanat hayatı, mimariden, mûsikîye pek çok alanda İslâm kültürüyle bezenmiş, nâ-mütenâhi eserler Safranbolu'da vücut bulmuştur.

Günümüzde, yirmi iki tanesi TRT repertuarında yer almak üzere, farklı derleme çalışmaları ve kaynakların da katılmasıyla Safranbolu yöresine atfedilen edilen elli sekiz kadar Türküye ulaşılabilmektedir. Bu türkülere ilişkin notalar repertuarlarda ve/veya kaynaklarda iki zamandan - on beş zamana kadar tespit edilmiş farklı ölçü sayıları ile yer almaktadır.

Bu çalışmada, Türk mûsikîsi usûl geleneği bağlamında Safranbolu yöresine ait türküleri irdelenmiştir. Çalışmanın sonucunda yöreye ait kaynak icrâ kayıtlarından yola çıkılarak eserlerin usûl tespitleri yapılmış, eserler usûllere göre tasnif edilmiş, muhtemel ölçüm ve usûl hatalarına değinilerek eserlerin usûl ve velveleleri hakkında önerilerde bulunulmuştur

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, Türk Mûsikîsi, Yöre Mûsikîsi, Türkü, Usûl.

The Usuls in Safranbolu Folk Songs (Turku)

Abstract

History Safranbolu, which can be dated up to 3000 years and has been under the responsibility of many different state administrations throughout history, has hosted many cultures in this context and became an important settlement center. Safranbolu's cultural and artistic life was adorned with Islamic culture in many fields from architecture to music, especially during the times when Seljuks remained under Turkish rule until the Ottoman Empire and to the present day.

Today, up to fifty eight Turks identified as Safranbolu can be reached with the help of different compilation studies and sources, including twenty two of them in TRT repertoire. The notes regarding these songs take place in the repertoires and / or sources with different number of measurements determined from two to sixteen times.

In this study, folk songs belonging to Safranbolu region were examined in the context of Turkish music Usul tradition. As a result, the procedures of the works were determined based on the source execution records belonging to the region, the works were classified according to the usûls, and suggestions were made about the methods of the works by making suggestions for correcting the measurement and errors.

Keywords: Safranbolu, Turkish Music, Regional Music, Folk Music, Usûl.

Karabük İli Safranbolu İlçesi Perde ve Sedir Dantelleri

Aysen SOYSALDI, Meltem GÖKSEL

Prof. Dr. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

asoysalster@gmail.com

Arş. Gör., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

meltem.goksel88@gmail.com

Özet

El sanatları geçmişten günümüze Anadolu'nun kültürünü yansıtan ayna niteliğindedir. El sanatları başlangıcında korunma ve ihtiyacı karşılamak amacıyla yapılırsa da zamanla yaşanan çevreyi güzelleştirmek, gelenek ve görenekleri yaşatmak için yapılmıştır.

Bu sanatlardan biri olan dantel bir örme çeşididir. Fransızca "Çengel" manasına gelen "Crochet" olarak adlandırılırsa da Anadolu'da "Dantel" veya "Tentene" olarak kullanılmıştır. Bu sanat da diğer el sanatlarımız gibi modern çağ ile birlikte gereken ilgiyi göremediğinden dolayı unutulmaya yüz tutmuştur. Sanayileşmenin sonucunda yapılan el örgüsü danteller yerini fabrikalarda üretilen makine işi dantellere bırakmıştır. Dantel örücülüğünün eski önemini kazanması, kültür varlıkları ve mirasına sahip çıkılması açısından önem arz etmektedir.

Kültür mirasımız olan Safranbolu geleneksel evleri ve bu evlerin döşeme biçimleriyle Türk-İslam yaşam tarzına örneklik eden önemli bir merkezdir. Bu anlamda ev döşemesinin önemli bir parçası olan perde ve sedir dantelleri araştırmaya konu olarak seçilmiştir.

Araştırmanın amacı Karabük ili Safranbolu ilçesi perde ve sedir dantellerinin kataloğunu oluşturmak, dantellerde uygulanan örgü tekniklerini ortaya koymak, Safranbolu yöresi perde ve sedir dantellerinin malzeme, araç-gereç, model ve motif özelliklerini belgelemektir. Aynı zamanda çalışma ile motif desenleri çizilerek desen kataloğu oluşturulmaktadır. Araştırmanın yöntemi tarama modelinde bir betimleme çalışmasıdır. Bu bağlamda kaynak kişi görüşmeleri ve gözlem formu ile veri toplama yapılmış ve yörenin genel dantel özellikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır

Anahtar Kelimeler: Dantel, Tentene, Dantel Örücülüğü.

Curtain and Cedar Lace in Safranbolu of Karabuk Province

Abstract

Handicrafts are a mirror reflecting the culture of Anatolia from past to present. Although handicrafts were made to meet the needs of protection and needs at the beginning, it was made to beautify the environment which is lived in time and to keep the traditions and traditions alive.

One of these arts, lace is a knitting variety. In French, it is called "Crochet" which means "Çengel" but it is used as "Lace" or "Tentene" in Anatolia.

With modern age this art, like other handicrafts, has been forgotten. The hand-knitted lace which was produced as a result of the industrialization was replaced by the machine work produced in the factories. Lace knitting is of great importance in terms of gaining the importance of cultural heritage and heritage.

Safranbolu, our cultural heritage, is an important center that exemplifies the Turkish-Islamic lifestyle with its traditional houses and the laying forms of these houses. In this context, curtain and cedar laces, which are an important part of house flooring, were chosen as the subject of the

research.

The aim of the study is to create the catalog of curtain and cedar lace in Safranbolu district of Karabük province, to reveal the knitting techniques applied in laces, to document the materials, tools, models and motif features of curtain and cedar laces in Safranbolu region. At the same time, by drawing motif patterns, a pattern catalog is created. The method of the study is a description of the screening model. In this sense, data gathering was done with source person interviews and observation form and it was tried to reveal general lace properties of the region.

Keywords: Lace, Tentene, Lace Knitting.

2018 Yılı Hadrianoupolis Güney Nekropolü Çalışmaları

Mevlüt ELİÜŞÜK

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

mevluteliusuk@karabuk.edu.tr

Özet

Paphlagonia Hadrianoupolis'i olarak adlandırılan antik kent bugün Karabük ili, Eskipazar ilçesi sınırları içerisinde. Karabük ili ve çevresi erken dönemlerden beri iskân edilmiştir, ancak kent özellikle Roma İmparatorluk Dönemi'nde bölgedeki kurulmuş olan önemli yerleşim merkezlerindedir. Paphlagonia Bölgesinin kaya mezarları açısından zengin bir bölge olduğu bilinmektedir. Hadrianoupolis antik kentinde 2003 yılından günümüze kadar yapılan arkeolojik çalışmalar sonucunda çeşitli mezar tipleri ortaya çıkarılmıştır. Bu mezar tiplerinden sayıca en fazla olan ise kaya mezarlarıdır. 2018 yılı kazı çalışmalarında nekropol çalışmaları kentin Güney Nekropolü'nde gerçekleştirilmiştir. Güney Nekropolü, Kilise B'nin 300 m güneyinde, Hamam A yapısının 100 m güneydoğusunda halk tarafından "Balkayası" olarak adlandırılmış yüksek bir kayalık alanda yer almaktadır. Kayalık yükseltinin batı cephesine oyulmuş yedi adet kaya mezarı mevcuttur. Mezarlar yoğun bir tahribata maruz kalmıştır. Kazı çalışmaları Güney Nekropolü'nün üst kısmında yer alan düz kayalık alanda yapılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucu 19 adet mezar gün yüzüne çıkarılmıştır. Mezarların büyük bir çoğunluğu tahrip edilmiştir. Güney Nekropolü'nde ortaya çıkan mezarlar farklı tiplere sahiptir. Mezarların 14'ü kamosorion, 3'ü ön odalı kaya mezarı, 1'i oda mezar ve 1 tanesi de ön odalı kamosorion tipindedir. Mezarlardan ön odalı kaya mezarı, oda mezar ve kamosorion ikinci bir kullanım görmüştür. İlk kullanıma ait arkeolojik veriler yok denecek kadar az olmasına rağmen, içerisinde ve hemen çevresinde ortaya çıkan seramik parçalar, mezarlara ilk gömünün MS 2-4. yüzyıl aralığında yapıldığını gösterir. İkinci gömünün ise tam olarak ne zaman yapıldığı anlaşılmamakla birlikte, MS 7. yüzyılda kentin boşalmaya başlaması sonucunda ikinci kullanımın, MS 7. yüzyıla ait olduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hadrianoupolis, Paphlagonia, Kaya Mezarı, Ölü Gömme Geleneği, Roma.

2018 Hadrianoupolis Southern Necropolis Studies

Abstract

The ancient city, called Paphlagonia Hadrianoupolis, is today within the borders of Eskipazar district of Karabük province. Karabük province and its environs have been inhabited since early times, but the city was one of the most important settlements in the region, especially during the Roman Imperial Period. Paphlagonia Region is known to be rich in rock tombs. As a result of archaeological works carried out in the ancient city of Hadrianoupolis since 2003, various types of tombs were unearthed. Rock tombs are the most numerous of these tomb types. In the excavations in 2018, necropolis works were carried out in the Southern Necropolis of the city. The Southern Necropolis is located 300 m south of Church B, 100 m southeast of the Turkish Bath A, in a high rocky area called "Balkayası (Honeyrock)" by the public. There are seven rock tombs carved on the west side of the rocky elevation. The tombs have been subjected to intense destruction. Excavations were conducted on a flat rocky area at the upper section of the Southern Necropolis. As a result of the works, 19 tombs were unearthed. The majority of the tombs have been destroyed. The tombs unearthed in the Southern Necropolis have different types. 14 of the tombs are kamosorion, 3 of them are rock tombs with front chambers, 1 of them is chamber tomb and 1 of them is kamosorion with a front chamber. Of the tombs, the one with a front chamber, the chamber tomb and the kamosorion have experienced a second

use. Although the archaeological data for the first use were almost nonexistent, the ceramic fragments that appeared in and just around show that the first burial in the tombs were made between 2-4th century AD. Although the exact date of the second burial was not understood, it is understood that the second use was in the 7th century AD as a result of the beginning of the evacuation of the city in the 7th century AD.

Keywords: Hadrianoupolis, Paphlagonia, Rock-cut Tombs, Burial Customs, Roman.

Osmanlı Tefsir Geleneğinde Huzur Dersleri ve Karabüklü Âlimlerin Bu Geleneğe Katkıları

Muhammet Sacit KURT

Dr. Öğr. Üyesi Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Osmanlı Devleti 700 yılı aşkın bir süre dünyada hüküm sürmüş büyük bir devlettir. Ardında büyük bir kültür ve medeniyet bırakan bu ülkenin padişahları da aklî ve naklî ilimlerde, şiirde, sanatta son derece iyi eğitim almışlar, ciddi bir donanım elde etmişlerdir. Hatta padişahların aldığı bu eğitimleri belirli zamanlara hasredip kurumsal bir müessese tesis ettikleri dahi görülmektedir. Tebliğde ele alınacak olan "Huzur Dersleri" de böyle bir müessesedir. Kısaca padişahlar huzurunda Ramazan aylarında yapılan tefsir dersleri olarak tarif edebileceğimiz huzur dersleri padişahların ve derslere katılan âlimlerinin bilgi seviyelerini göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Padişah huzurunda yapılan dersler olması hasebiyle yalnızca ilmî derinliğe sahip âlimlerin yer aldığı bu derslerde Karabüklü pek çok âlim baş mukarrir, mukarrir ve muhatap olarak görev almıştır. Sunulacak tebliğde de ilk olarak huzur dersleri ve derslere katılanların görevlerine kısaca temas edilecek, ardından huzur derslerine katılan ve Karabüklü olan âlimlerin tespitine çalışılacak, imkanlar nispetinde tespit edilen bu âlimler hakkında tarihi bilgiler verilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tefsir, Osmanlı, Huzur dersleri, Karabüklü Âlimler

The Course of *Huzur* (Tranquility) in the Ottoman Exegetical Tradition and The Contribution of the Scholars from Karabuk

Abstract

The Ottoman Empire was a great state that ruled the world for more than 700 years. The sultans of this country, which left behind a great culture and civilization, were also very well educated in intellectual and transport sciences, poetry and art and obtained a serious equipment. In fact, it is seen that the sultans have devoted these trainings to certain times and established an institutional establishment. The "Huzur Lessons" which will be discussed in the communiqué is also such an institution. In short, in the presence of the sultans in the Ramadan months can be described as tafsir lessons. Huzur courses are very important in terms of showing the level of knowledge of the sultans and the scholars participating in the classes. Because of the fact that there were lectures held in the presence of the sultan, many scholars of Karabuk took part as chief mukarrir, mukarrir and interlocutors in these courses, which included only scholars of scientific depth. In the communiqué to be presented, firstly the huzur courses and the tasks of the participants will be briefly touched upon, then the scholars of Karabuk who attend the huzur courses will be tried to be determined, and the historical information about these scholars will be given.

Keywords: Tafsir, Ottoman, the Course of Huzur, Scholars from Karabük.

Anadolu'da Karabük Adını Taşıyan Yerlere Mukayeseli Bir Bakış

Muhittin ELİAÇIK

Prof. Dr. Kırıkkale Üniversitesi

meliacik63@kku.edu.tr

Özet

Anadolu coğrafyasında birbirlerinden uzak ve farklı bölgelerde kurulmuş Karabük adını taşıyan birçok yerleşim yerleri olduğu görülmektedir. Bu adlar muhtemelen, Karabük adını taşıyan oymak, cemaat ya da aşiretin çadır kurup yerleştiği yerleri olmasından veya herhangi bir şekilde o bölgeyle ilişkisinden dolayı verilmiş olmalıdır. Anadolu'da buna benzer şekilde farklı bölgelerde, Hacılar, Karakeçili, Kuzugüden, Tomarza vb. aynı adı taşıyan pek çok yerleşim yeri bulunmaktadır. Bu durum, Anadolu'ya akın akın gelen Türkmenlerin, kollara ayrılarak uygun gördükleri yerlere yerleştiklerinin bir göstergesidir. Anadolu coğrafyası sadece bu yönden incelendiğinde yüzlerce farklı oymak, cemaat veya aşiret ortaya çıkmaktadır. İşte Karabük adı da bunlardan birisi olup Osmanlı arşiv belgeleri incelendiğinde bazılarında birkaç adet olmak üzere Eskişehir, Antalya, Amasya, Adana, Sivas, Elazığ, Trabzon ve Kastamonu'da 14 ayrı Karabük adını taşıyan köy veya mezra adına rastlanmıştır. Bu yerler birbirlerine çok da yakın olmayıp bazıları hayli uzak mesafede bulunmaktadır. Bu durum mukayeseli biçimde incelendiğinde kollara ayrılarak yerleşilen yerlerin iklim ve coğrafyalarına dair de bazı bilgilere ulaşılmaktadır. Biz bu bildirimizde Karabük adlı yerleşim yerlerini, öncelikle arşiv belgelerini önümüze koyarak ve güncel kaynakları da dikkate alarak mukayeseli olarak incelemeyi ve ortaya yeni bilgiler koymayı hedefliyoruz.

Anahtar Kelimeler: Karabük, toponimik, Anadolu, yerleşim yeri, kara, bük.

Comparative View of The Karabuk Names in Anatolia

Abstract

It is seen that there are many settlements bearing the name of Karabük established in different regions in Anatolia. The reason for these names is probably toponymic and it means Kara-Bük, which means black bushes on the edge of the stream. Although it is thought that this name was given to a community or tribe named Karabük, it seems to be a weak possibility. When the Ottoman archival documents are examined, it is possible to identify nearly 30 settlements bearing the name Karabük in different regions of Anatolia. It is clear that this number will increase even more if it is considered that there may be places that have not been included in the documents. According to the archival documents, some 24 villages or hamlets named Edirne, Tokat, Kastamonu, Eskişehir, Antalya, Amasya, Adana, Sivas, Elazığ, Trabzon, Çorum, Bursa and Konya were identified. When these places are examined in a comparative way, important information about the climate and geography of the settled places is obtained. In this paper, Karabük settlements in Anatolia, archival documents and current sources are handled together and examined in comparative form.

Keywords: Karabük, toponymic, Anatolia, settlement, kara, bük.

**Safranbolulu Mehmet Emîn Halvetî'nin Mir'âtü'l-
Âşıkîn'deki Manzûmelerinde 'Seyr u Sülûk'**

Murat AYAR

MEB, Ankara; Doktora Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi

ayarmuratt@gmail.com

Özet

Tasavvufî yaşamın temel motivasyonu aşk; amacı ise rızâ-yı İlâhîdir. Bu iki misyonun vizyona dönüşmesi kişinin bu yoldaki seyriyle mümkün olur. Allah'a olan manevî yolculuk, pek çok mutasavvıfın eserlerinde işlediği temel konudur. Çalışmamız, Safranbolulu Mehmet Emîn Halvetî'nin Mir'âtü'l-Âşıkîn adlı eserinin manzûm kısımlarındaki seyr u sülûk mertebeleri ve hallerinden bahsedilen bölümleri tanıtma amacını güder. Ahlakî bir pratik olarak da ifadelendirilebilecek seyr ü sülûk, bir Halvetî azîzi olan Mehmet Emîn'in şiirlerinde bu kavram ve çerçevesi içerisinde bahis konusu edilmiştir. Eserin mensûr kısımları olmasına karşın sadece manzûm kısımlardaki öğretilere dikkat çekilmiştir. Bu incelemeyle manevî seyirdeki kişinin nefsin yedi mertebesi ve hallerine yönelik kazanımları, riskleri ve dikkat edilmesi gereken tarafları âyet, hadis ve geçmiş âriflerin tecrübeleri referans alınarak aktarılmıştır. Arûz vezninin değişik kalıplarıyla gazel, kıt'a ve murabba olarak yazılan; nasihat amaçlı olmaları dolayısıyla daha ziyade manzûme olarak nitelendirilebilecek bu şiirlerin edebî yönü zayıf; kimilerin vezinleriyse kusurludur. Ama her şeye rağmen tasavvufî bir ıstılahın manzûm bir şekilde yazılması bu pratiğe dair hafızayı diri, sağlam ve güncel tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sufî, Ahlâk, Seyr u Sülûk, Manzum.

Safranbolulu Hacı Reşid Paşa'nın Fıkıh Tarihine Bakışı

-Rûhu'l-Mecelle'nin Mukaddimesi Özelinde-

Murat ŞİMŞEK

Doç. Dr. Necmettin Erbakan Üniversitesi

muratsimsek76@hotmail.com

Özet

Hacı Reşid Paşa son dönem Osmanlı devlet ve ilim adamıdır. Mecelle-i Ahkâm-i Adliyye'nin bütününi kapsayan az sayıdaki Türkçe şerhlerden biri olan Rûhu'l-Mecelle'nin yazarıdır. Rûhu'l-Mecelle'nin girişinde fıkıh tarihi ve fıkıh usulüne dair bir bölüm yer almaktadır. Yazar diğer Mecelle şerhlerinden bu ölçüde bulunmayan bu bölümü Mecelle'nin 1. maddesindeki fıkıh tarifine ilişkin açıklamalarını ve devamında doksan dokuz küllî kaide ile Mecelle'nin daha iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla yazdığını belirtmektedir. Girişin fıkıh tarihiyle ilgili kısmında İslâm'dan önceki şeriatlardan başlayıp fıkıh mezheplerinin doğuşuna, oradan günümüze uzanan kısa bir teşrî' tarihine yer verilmekte, Hanefî mezhebinde kabul gören sınıflandırmaya göre fikhî meselelerin ve fakihlerin tabakalarına temas edilmektedir. Osmanlı uygulamasında fetva makamı, şeyhülislâmın faaliyetleri ve fetvada esas alınan belli başlı eserlerle bazı kanunnâme ve nizamlar hakkında kısa bilgilerin yer aldığı bu bölümde Mecelle'nin gerekçeleri ve hazırlık safhaları üzerinde durulması Mecelle şerhleri içindeki ayrıca vasfını temsil etmektedir. Hacı Reşid Paşa'nın fıkıh usulü bölümünde dört delile ilaveten beşinci delil olarak sadece istihsânı zikreder. O, bunun ardından "edille-i müteferria" başlığı altında istishab, tahkim, fiqdân-ı delil, taklid ve şehadet-i kalpten müteşekkil hukuk prensiplerine yer verir. Hüküm konusunu izah ederken Batı hukuku ile mukayeseler yapar ve İslam hukukunu savunur. Özellikle kanunların yaptırım gücü ve husün kubuh meselelerine değinir.

Anahtar Kelimeler: Safranbolulu, Reşid Paşa, Fıkıh, Fıkıh tarihi, Rûhu'l-Mecelle.

Safranbolulu Hadji Reshid Pasha's Perspective on Fiqh History -In the Special of the Rouh al-Medjelle-

Abstract

Hadji Reshid Pasha is a statesman and scholar in Ottoman Empire. He is the author of Rouh al-Medjelle, one of the few Turkish commentaries covering the whole of al-Medjelle. At the introduction of Rouh al-Medjelle there is a section on the history of fiqh and the fiqh methodology. The author states that he wrote this introduction in order to provide a better understanding of al-Medjelle. In the section about the history of fiqh is given a short history starting from the sharia before Islam to the present date and on the fiqh sects. According to the classification accepted in the Hanafî sect, the strata of fiqh issues and the jurists are touched. This section contains brief information about the fatwa council in the Ottoman practice, the activities of the sheikh al-Islam and the major works based on the fatwa and some laws and regulations. In addition, the reasons and preparation stages of al-Medjelle were emphasized. In the fiqh methodology section, he cites only the istihsân as the fifth evidence in addition to the four evidences. Then, under the title "adilla al-mutafarri'a", he includes the principles of law consisting of istishâb, tahkim, fiqdân al-dalîl, taqlîd and shahâdah al-qalb. While explaining the subject of judgment, he makes comparisons with Western law and defends Islamic law. In particular, it deals with the sanction power of the law and the issues of the husn and qubh..

Keywords: Safranbolulu Hadji Reshid Pasha, Fiqh, History of Fiqh, Ottoman, Rouh al-

Medjelle.

Safranbolu İzzet Mehmed Paşa Vakfı'na Ait Hicri 1224 (Miladi 1809 - 1810) Tarihli Muhasebe Defteri Üzerine Bir Değerlendirme

Mustafa CAN

Arş. Gör. Dr. Gazi Üniversitesi

27mustafacan@gmail.com

Özet

Muhasebe, hesap verilebilirliğin sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda Osmanlı vakıf muhasebe kayıtları, vakıfların işleyişinde şeffaflığın sağlanması açısından büyük rol oynamışlardır. Osmanlı Devleti'nde vakıf muhasebesi üzerinde oldukça titiz bir biçimde durulmuş; vakıf muhasebelerinin kaydedilmesi sonucu vakıf muhasebe defterleri ortaya çıkmıştır. Vakıfların dinamik yönünü ortaya koyan en önemli kaynaklar olan muhasebe defterleri, bu açıdan vakıf araştırmalarında kullanılacak önemli bir kaynak türüdür. Osmanlı vakıf muhasebe defterleri 19. yüzyılın başlarına kadar merdiven muhasebe yöntemine uygun bir biçimde tutulmuştur. Aynı hususlar Safranbolu İzzet Mehmed Paşa Vakfı'na ait H. 1224 / M. 1809-1810 tarihli muhasebe defterinde de görülmektedir. İlgili defter, Osmanlı vakıf muhasebe defterlerine güzel bir örnek teşkil etmekte ve bir muhasebe defterinden beklenebilecek hususlar hakkında tatmin edici bilgiler vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, İzzet Mehmed Paşa, Vakıf, Muhasebe.

Abstract

Accounting is of great importance in terms of ensuring accountability. In this regard, the accounting records of the Ottoman foundations played a major role in ensuring transparency in the functioning of the foundations. In the Ottoman Empire, foundation accounting was emphasized very meticulously; as a result of the recording of the foundation accounts, the foundation accounting books were created. Accounting books, which are the most important sources revealing the dynamic aspect of foundations, are an important type of resource that can be used in foundation researches. The Ottoman foundation accounting books were kept in accordance with the stairs accounting method until the beginning of the 19th century. The same points can be seen in the accounting book dated 1224 / AD. 1809-1810 of İzzet Mehmed Pasha Foundation of Safranbolu. The book mentioned is a good example of Ottoman foundation accounting books and provides satisfying information about the issues that can be expected from an accounting book.

Keywords: Safranbolu, İzzet Mehmed Pasha, Foundation, Accounting.

Yaygın ve Yerel Basında Kardemir'in Kuruluş Süreci

Mustafa İNCE

Doç. Dr. Karabük Üniversitesi

mustafaince@karabuk.edu.tr

Özet

Türkiye'nin ilk ağır sanayii olması sebebiyle, Kardemir Demir Çelik Fabrikaları'nın kurulması, Türkiye Cumhuriyeti'nin kalkınmasında ve sanayileşmesinde önemli bir yere sahip olmuştur. 1923 yılında Cumhuriyetin kurulmasıyla başlayan sanayileşme ve endüstrileşme hareketinin bir ürünü olan Kardemir Demir-Çelik Fabrikası, 3 Nisan 1937'de; İsmet İnönü'nün başbakanlık döneminde kurulmuştur. 'Fabrikalar kuran fabrika' olarak değerlendirilen Kardemir'in kurulması, Türkiye'nin diğer büyük önemli tesislerinin kurulmasına da öncülük etmiş, adeta Türk ağır sanayisinin lokomotifi olmuştur. Bu pozisyonu sebebiyle Kardemir'in kuruluşu, başta Karabük olmak üzere, bölgede ve tüm ülkede büyük heyecan ve sevinç yaratmıştır. Bu heyecan, söz konusu dönemin en önemli kitle iletişim aracı olan gazeteler tarafından sayfalarına taşınmış ve kamuoyuyla paylaşılmıştır.

Bu çalışmada, Türkiye'nin ilk ağır sanayii olan Kardemir Demir Çelik Fabrikaları'nın kuruluş sürecinin yaygın ve yerel basında nasıl yer aldığının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında söz konusu (kuruluş) dönemde yayımlanan ulusal ve yerel gazetelerin ilgili sayılarına ulaşılarak çalışmaya konu haber ve yazılar incelenerek değerlendirilmiştir. Çalışmada, konuyla ilgili literatürden de faydalanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kardemir, ilk ağır sanayii, yerel basın, basında Kardemir.

The establishment process of KARDEMİR in national and local press

Abstract

Because it is the first heavy industrial plant, the establishment of Kardemir Iron and Steel Plant has had an important place in the development and industrialization of the Republic of Turkey. Kardemir Iron and Steel Plant, a product of the industrialization movement started with the establishment of the Republic in 1923, was established on April 3, 1937 during the prime ministry period of İsmet İnönü. The establishment of Kardemir known as "the factory that builds factories" led to the establishment of key facilities of Turkey's other major plants and has been the locomotive of the Turkish heavy industry. Due to this position, the foundation of Kardemir has created great excitement and joy in the region and in the whole country, especially in Karabük. This excitement was conveyed to the pages and shared with the public by the newspapers, which was the most important mass communication tool of the period in question.

In this study, it was aimed to evaluate how the founding period of the Kardemir Iron and Steel Plant took place industry in the local and national press. Within the scope of the study, the local and national newspapers published in the relevant (establishment) period were reached and evaluated by reviewing the news and articles. In the study, the relevant literature was also used.

Keywords: Kardemir, the first heavy industry, local press, Kardemir in the press.

Safranbolu ve Çevresinde Tarihsel Süreç İçerisinde Dinler

Mustafa YİĞİTOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

mustafayigitoglu@karabuk.edu.tr

Özet

Safranbolu yöresi, tarihten günümüze pek çok din mensubunun yaşamını sürdürdüğü bölge olmuştur. Burada yapılan arkeolojik kazılarda antik dönemden kalma birçok mezar, ibadet mekânını ortaya çıkarmıştır. Hıristiyanlığın doğuşundan kısa bir süre sonra Kapadokya'dan bu bölgeye gelen Hıristiyanlar başta Hadrianapolis şehri olmak üzere diğer yerleşim yerlerini kurmuştur. Aynı dönemlerde veya Anadolu'nun Türkler tarafından fethinden önce Hıristiyan Türklerin buralara gelerek yerleştikleri iddia edilmektedir. Fetihle birlikte Anadolu'nun müslümanlaşma çabası içerisinde bulunan Horasan bölgesinden gelen Erenlerin uğrak yeri olmuştur. Günümüz de bunların kabir ve türbeleri hala bulunmakta ve insanlar tarafından ziyaret edilmektedir. Osmanlı döneminde yörede Müslüman ve Hıristiyan nüfus birlikte yaşamıştır. Şer'iyye Sicillerinde buna dair pek çok hukuki örneklere rastlanmaktadır. I. Dünya savaşı ve sonrasında ise gerçekleşen mübadelede bu bölgede yerleşik Hıristiyan nüfus zorunlu tehcire tabi tutulmuştur. Bundan sonra bölgenin demografik yapısı değişikliğe uğrayarak tamamen Müslüman bir nüfus profili ortaya çıkmıştır. Aynı dönemde ayakta kalan kiliseler camiye dönüştürülmüştür. Bu çalışmada Safranbolu yöresinde bulunan dinler ve gruplar hakkında genel bilgiler verilerek Safranbolu'nun tarihsel dini hayatına dair malumatlar sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, Hıristiyan, Karaman, Horasan Erenleri, Tehcir.

Religions in The Historical Process in Safranbolu And Its Surroundings

Abstract

Safranbolu region has been the region where many members of religion have lived. During the archaeological excavations, many tombs dating from the ancient period revealed the place of worship. Shortly after the birth of Christianity, the Christians who came to Cappadocia from this region established other settlements, especially the city of Hadrianapolis. It is claimed that Christian Turks came here and settled in the same periods or before the conquest of Anatolia by the Turks. Together with the conquest, the Eren from the region of Khorasan, which is in the effort of Islamization of Anatolia, has been frequented. Today, their tombs and tombs still exist and are visited by people. Muslim and Christian population lived together in the Ottoman period. There are many legal examples in the Sharia Registers. During the World War I and the aftermath of the exchange, the Christian population settled in this region was subjected to forced relocation. After that, the demographic structure of the region was changed and a completely Muslim population profile emerged. The churches that survived in the same period were turned into mosques. Today, there is no official-active church in this region. In this study, general information about the religions and groups in Safranbolu region will be given and information about Safranbolu's historical religious life will be presented.

Keywords: Safranbolu, Christian, Karaman, Khorassan Dervish, Relocation.

Safranbolu'nun Yetiştirdiği Üç Mümtaz Âlim; Ahmed Rıfat, Hüseyin Fevzi ve Mehmed Kâmil Efendi

Nevzat SAĞLAM

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

nevzatsaglam@karabuk.edu.tr

Özet

Bugün Karabük'e bağlı bir ilçe olan Safranbolu'nun tarihi eski çağlara kadar gitmektedir. Bu süreçte pek çok milletlerin ve devletlerin idaresinde kalmıştır. Yıldırım Bayezid zamanında 1392'de Osmanlı idaresine geçmiş ise de Fetret döneminde (1402-1423) tekrar Osmanlıların elinden çıkmış bulunan Safranbolu, 1416'da Çelebi Mehmet tarafından bir daha çıkmamak üzere Osmanlı hâkimiyetine girmiştir. Osmanlı döneminde önemli bir yerleşim merkezi olan kaza, Zağferanbolu, Taraklıborlu ve Safranbolu gibi adlarla anılmıştır.

Safranbolu'da başta İzzet Mehmet Paşa, Kazasker Hüseyin Efendi (Cinci Hoca) olmak üzere birçok devlet adamı ve âlim yetişmiştir. Bunlar arasında özellikle son dönemde kadılık, müderrislik, nâiblik ve müftülük gibi görevlerde bulunmuş onlarca âlime rastlanmaktadır. Biz bu sempozyumda bu âlimlerden üç tanesi üzerinde durmak istiyoruz. Bunlardan biri Mehmet Kâmil Efendi (1268-1332/1852-1916), Hüseyin Fevzi Efendi ve Ahmet Rıfat Efendi'dir. Mehmet Kâmil Efendi Safranbolu'ya bağlı Çerçen köyünde doğmuştur. İlk tahsilini tamamladıktan sonra 1284/1868'de İstanbul'a gelmiş, Büyük Ayasofya Medresesi'nde ilim tahsiline başlamış ve Bayezid dersiamlarından Hâfız Eşref Efendi'den icazet almıştır. 1891'de de Mekteb-i Nüvvab'dan mezun olmuştur. İlk olarak Kandıra kazası naipliği ve Bidayet Mahkemesi Reisliği'ne tayin edilmiştir. Bilahare Gönen, Ayvack, Gerece, Mudurnu, Kırcaali, Doyran, Yalova ve Safranbolu naipliklerinde bulunmuştur. 12 Temmuz 1322/25 Temmuz 1916 tarihinde vefat etmiştir.

Hacı Muratoğlu Hüseyin Fevzi Efendi, 1269/1852 senesinde Safranbolu'nun Bulak köyünde doğmuştur. İstanbul'da Süleymaniye dersiamlarından Trabzonlu Mehmed Efendi'nin ders halkasına devam etmiştir. Preveze'de muallimlik ve Kale-i Hakânî Camii'nde imam-hatiplik yapmıştır. Ardından Şuhut ve Eflani naipliklerinde bulunmuştur. Kuzat'tan Ali Efendi-zâde Hacı Numan Efendi'nin oğlu olan Ahmet Rıfat Efendi de 1263/1847'de Safranbolu'nun Bulak köyünde doğmuştur. Reisü'l-ulemâ Tikveşli Yusuf Ziyaeddin Efendi'den usul-i fıkıh, fıkıh, meâni okumuştur. Fetvahane Mektubi kaleminde göreve başlamış, Çerkeş, Giresun kazası naipliklerinde bulunmuştur. Bilahare Kırşehir, Bolu, Mekke-i Mükerrerme naipliklerinde bulunmuştur. 1911'de Kudüs naipliğine tayin edilmiş, vefat ettiği 9 Şubat 1912 tarihine kadar bu görevde kalmıştır.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, Taraklıborlu, Zağferanbolu, Osmanlı, Ulema, Naiblik.

Three Valuable Scholars Grown in Safranbolu; Ahmed Rıfat, Hüseyin Fevzi ve Mehmed Kâmil Efendi

Abstract

Safranbolu, which is a district of Karabük today, dates back to ancient times. During this period, it remained under the administration of many nations and states. During the reign of Yıldırım Bayezid in 1392, he was under Ottoman rule in 1416. In 1416, Safranbolu, which had been taken from the Ottomans again under the rule of Fetret (1402-1423), came under Ottoman rule by Çelebi Mehmet. The accident, which was an important settlement center in the Ottoman period, was named as Zagferanbolu, Taraklıborlu and Safranbolu.

Many statesmen and scholars, especially Izzet Mehmet Pasha, Kazasker Hüseyin Efendi (Cinci Hoca), were raised in Safranbolu. Among these, there are dozens of scholars who have performed duties such as kadi/judge, professor, judge and muftis. In this symposium we want to focus on three of these scholars. One of them is Mehmet Kâmil Efendi (1268-1332 / 1852-1916), Hüseyin Fevzi Efendi and Ahmet Rıfat Efendi. Mehmet Kâmil Efendi was born in the village of Çerçen in Safranbolu. After completing his first education, he came to Istanbul in 1284/1868, he started to study science at Büyük Ayasofya Madrasah and got diploma from Hâfız Eşref Efendi, one of the Bayezid lectures. In 1891, he graduated from the Mekteb-i Nuvvab. Firstly, she was appointed as regent of Kandira District and Chief of Bidayet Court. Later, Gonen, Ayvacik, Gerede, Mudurnu, Kardzhali, Doyran, Yalova and Safranbolu judges were found. He died on 12 July 1322/25 July 1916.

Hacı Muratoglu Hüseyin Fevzi Efendi was born in 1269/1852 in the village of Bulak in Safranbolu. He attended the classes of Mehmed Efendi, a Trabzon professor from Suleymaniye. He was a teacher in Preveza and imam orator in Kale-i Hakânî Mosque. He was then judged by Suhut and Eflani. Ahmet Rıfat Efendi, the son of Ali Efendi-zâde Hacı Numan Efendi from Kuzat was born in Bulak village of Safranbolu in 1263/1847. He studied procedural fiqh, fiqh and meaning from Tikveşli Yusuf Ziyaeddin Efendi Reisu'l-ulema. He started to work in Fetvahane and was a judge in Çerkeş and Giresun. Later in Kirsehir, Bolu, judges Mecca-i Mukerreme. He was appointed as the judge of Jerusalem in 1911 and remained in this post until his death on 9 February 1912.

Keywords: Safranbolu, Taraklıborlu, Zagferanbolu, Osmanlı, Ulema, Judge.

Tarım Sektörünün Temel Sorunları ve İstihdam Yapısının Analizi-Karabük İli Örneği

Nihat ALTUNTEPE

Dr. Öğr. Üyesi Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

nihataltuntepe78@gmail.com

Özet

Bu çalışmada tarım sektörünün temel sorunları ve istihdama olan katkısı incelenmiştir. Çalışmada Karabük ili merkez köyleri ve Safranbolu ilçesi köylerinde mülakat şeklinde görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sonucunda elde edilen bilgiler analiz edilerek Karabük ili merkez köyleri ve Safranbolu ilçesi köylerindeki üreticilerin temel sorunları ve istihdama olan katkıları tespit edilmiştir. Buna göre tarım sektörünün istihdama olan katkısının istenilen seviyede olmadığı ortaya çıkmıştır.

Jel Kodları: E24, E62

Anahtar Kelimeler: İstihdam, İşsizlik, Tarım, Karabük.

Abstract

In this study, the main problems of the agricultural sector and their contribution to employment are examined. In this study, interviews were conducted in the central villages of Karabük and in the villages of Safranbolu. The information obtained from the interviews was analyzed and the main problems of the producers in central villages of Karabük and Safranbolu districts and their contribution to employment were determined. According to this, it is revealed that the contribution of the agricultural sector to employment is not at the desired level.

Jel Kodları: E24, E62

Keywords: Employment, Unemployment, Agriculture, Karabuk

Bilimsel Hesaplama: Bilimsel Araştırma İçin Yeni Bir Yaklaşım

Osama RAYIS

Africa City of Technology

rayis@hotmail.com

Özet

2010'da başlayan son on yıl, yeni disiplinlerarası ve özel araştırma çalışmalarının ortaya çıkmasını tetikleyen Bilgi ve İletişim Teknolojilerindeki (BİT) üssel gelişmelerle şekillenmiştir. BİT artık bir lüks değil, artık bir gereklilik değil, o var oluşumuzun bir parçasıdır. Siber alan şimdi varlığımızdaki fazladan bir alanı karakterize ediyor. İnsan uygarlığı şimdi yeni bir dünyada yeni bir yaşam deneyimlemektedir ve aynı zamanda paradigma kaymaları birçok disipline gözlenmektedir. Bilişim Teknolojileri, sorunlara çözüm sunmanın yanısıra yeni çözüm alan ve ortamları da üretmiştir. Bu makale gelecekteki trendleri hakkında öngörüler sunmayı ve aynı zamanda e-bilimler, e-sosyoloji, akıllı eğitim, dijital kültür, akıllı yönetim, dijital işletme, iş analitiği gibi yeni alanları tetikleyen hesaplamalı bilgi keşfi ve istihbarat, akıllı sürdürülebilir şehirler, geomatik, yeni ekonomi, güvenlik, dijital katılım ve sosyal ağlar gibi yeni araştırma alanlarını incelemeyi hedeflemektedir. Yeni araştırma perspektifi bu hesaplama yaklaşımının özelliklerini taşır. Bu yaklaşım şu anda klasik teorik ve deneysel araştırma yaklaşımlarının yanında tanınmaktadır. Araştırma metodolojileri en azından geçen yüzyıl boyunca istikrarlı ve olgunluk kazanmış bir konumdaydı. Bilimsel bilgi işlem artık tüm sahaları etkisine almıştır. Bu makale, bahsi geçen yaklaşımın genel özelliklerini ana hatlarıyla çizmeye çalışmaktadır. Ayrıca, bu yaklaşımı kullanan bazı başarı öykülerine de kısaca yer verilecektir.

Jel Kodları: E24, E62

Keywords: Employment, Unemployment, Agriculture, Karabuk

Scientific Computing: A New Approach for Scientific Research

Abstract

The current decade started at 2010 had been characterized by exponential developments in ICT that had triggered the emergence of new interdisciplinary as well as specialized research works. ICT is no more a luxury, it is no more a necessity, it is part of our existence. The cyber space is now characterizing an extra sphere in our existence. Human civilization is now experiencing a new life in a new globe and paradigm shifts are seen in many disciplines. ICT introduced solutions seeking for problems, as well as introducing new solution domains and spaces. This paper will try to draw a future trends foresight as well as investigating new research areas like computational knowledge discovery which in turn triggered new areas like e-sciences, e-sociology, smart education, digital culture, smart governance, digital business, business analytics and intelligence, smart sustainable cities, geomatics, new economics, security, digital inclusion and social networks. The new research perspective is characterized by this computational approach. This approach is currently being recognized beside the classical theoretical and experimental research approaches. Research methodologies had been stable and mature for at least the past century. Scientific computing is now affecting all of the arena. This paper tries to draft an outline of the general characteristics of the approach. Also, some success stories using the approach was reported in brief.

Anahtar Kelimeler: ICT, scientific computing, research methodologies, digital culture.

Safranbolu Şer'iyeye Sicilleri 2116 Numaralı Defterde Devletin Piyasalara Müdahalesi

Ömer Faruk HABERGETİREN
Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi
ofhabergetiren@karabuk.edu.tr

Özet

Osmanlı Devleti'nde her vilayette kadı veya naibler tarafından gerçekleştirilen hukuki işlemler, Şer'iyye Sicilleri adı verilen defterlere kaydedilirdi. Ayrıca merkez ve taşra arasında yapılan yazışmaların bir örneği de bu defterde yer alırdı. Yeni atanan görevlilere önceden gönderilen emirlerin ve olayların bir özeti sunulur, böylelikle yönetimde süreklilik sağlanırdı.

Sorumlu oldukları bölgede meydana gelen hukuki anlaşmazlıkları giderme, merkezden gelen emirlerini uygulama, vergi tahsilatı yanında çarşı-pazarın düzenlenme ve denetlenmesi, karşılaşılan problemlerin çözülmesi Kadı ve Naiblerin görevleri arasında bulunmaktadır. Piyasalarda görülen aksaklıklar yerel idarecilerce çözülür, geneli etkileyen durumlarda ise merkezi otoritenin müdahalesi beklenirdi. Bu durumlarda bizzat padişah devreye girerek sorunu çözmeye çalışırdı. İncelemesi yapılan 1216 numaralı defterde devletin Safranbolu yöresinde mal ve para piyasalarına müdahale örnekleri bulunmaktadır. Bu müdahaleler doğrudan alım, tavan fiyat koyma ve tedavülde bulunan paraların standardını sağlama şeklindedir. Toplumun maslahatını gözeten bu müdahaleler sınırlı bir şekilde gerçekleştirilmiş, tüm piyasayı etkileyecek şekilde genele yayılmamış ve süreklilik göstermemiştir. Bu bildiride defterde yer alan müdahale örnekleri ve nedenleri belirlenmeye çalışılacaktır. Ayrıca müdahale şekline İslam hukukunun bakışına kısaca değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Safranbolu, Şer'iyeye Sicilleri, Piyasalara müdahale, Narh.

State Intervention in The Markets in Safranbolu's Legal Records -Book No: 2116

Abstract

In every province in the Ottoman Empire, legal proceedings performed by kadi or naibs were recorded in the so-called Sharia Registers. In addition, a copy of the correspondence between the center and the countryside was included in this book. The newly appointed officers were provided with a summary of past orders and events, thus ensuring continuity in management.

The Kadi and Naibs are among the duties of Kadi and Naibs to solve the legal disputes in the region they are responsible for, to apply their orders from the headquarters, to organize and supervise the market-market as well as tax collection. In the markets, the local authorities would solve the problems and in general,

the central authority would be expected to intervene. In these cases, the sultan personally stepped in and tried to solve the problem. In the book numbered 1216 examined, there are examples of intervention in the goods and money markets in the Safranbolu region of the state. These interventions are in the form of direct purchase, ceiling price setting and the standard of money in circulation. These interventions aiming at the charge of society have been limited, not widespread in a way that affects the whole market and have not shown continuity. In this paper, the examples and reasons of intervention will be tried to be determined. In addition, the approach of Islamic law will be briefly mentioned.

Keywords: Ottoman Empire, Safranbolu, Legal Records, Intervention in The Markets, Ceiling Price.

Cumhuriyet Dönemi'nde Safranbolu'da Safran Yetiştiriciliği (1923- 1990)

Recep ARSLAN

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

receparslan@karabuk.edu.tr

Özet

Dünyanın en pahalı baharatlarından biri olan safran gıda, boya, kozmetik ve ilaç üretiminde kullanılmaktadır. Nitekim safran, İstanbul Kapalı Çarşısı baharat dükkânlarının en önemli ticari ürünüdür. Osmanlılar Dönemi'nde başta Safranbolu'da olmak üzere Anadolu'da safran üretilmekle beraber, Osmanlı dışarıdan da safran ithal edilmiştir. Osmanlı Dönemi'nde önemli bir safran ekim alanı olan Safranbolu, Cumhuriyet'in ilanından sonra Anadolu'da safran tarımı yapılan ender noktalardan biri haline gelmiştir. Türkiye'de safran üretiminin azalması ve pazarlanmasında yaşanan sıkıntılar üzerine Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan "TS 2644 Safran Standardı" Bakanlar Kurulu'nca 19 Eylül 1977 tarihinde kabul edilmiş ve 4 Ocak 1978'de Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Adı geçen standart safran üretimi ve pazarlanması hususunda bazı kurallar getirmiştir. Hükümet tarafından alınan bu tür önlemlere rağmen, yıllar içinde safran ekimi ve üretimi çok gerilemiştir. Safran tarımı bugün Safranbolu'nun sadece birkaç köyünde yapılmakta ve yapılan üretim Türkiye'ye yetmemektedir. Safran üretiminde başarı sağlamak için Safranbolu gibi safran tarımına uygun bölgelerde üretimin teşvik edilmesinin yanında, üretim için yeni saha arayışına da girilmelidir. Safranbolu'nun dünya miras şehri olması, Safranbolu safranının pazarlanması açısından büyük bir avantaj sağlayabilir. Çünkü şehri farklı ülkelerden turistler ziyaret etmektedir. Öncelikle elde edilen ürünler, özel ambalajlarda Safranbolu ziyaretçilerine sunulabilir. Yine Safranbolu safranını Türkiye'nin turistik bölgelerine kooperatif yapılanması ile ulaştırılabilir. Böylece yörede yetişen safran hızlı bir şekilde dünyaya tanıtılabilir. Bu bildiride Cumhuriyet Dönemi'nde Safranbolu'da safran üretimi üzerinde durulmuş, safran üretimi ve pazarlanması yönünde değerlendirme yapılmıştır. Çalışmanın hazırlanmasında arşiv belgelerinden, resmi yayınlardan ve tetkik eserlerden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, Safran, Cumhuriyet Dönemi, Üretim, Pazarlama.

Saffron Cultivating During Reppuclican Period In Safranbolu (1923- 1990)

Abstract

Saffron, which is one of the most expensive spices in the world, is used in food, paint, cosmetics and pharmaceutical production. As a matter of fact, saffron is the most important commercial product in spice shops, which are located in Istanbul Grand Bazaar. Saffron was produced in Anatolia, especially in Safranbolu during the Ottoman period, even so saffron was imported from outside of the Ottoman geography. Safranbolu, which is an important saffron cultiwating area in the Ottoman period, became one of the rare points of saffron agriculture in Anatolia after the proclamation of the Republic. Saffron production in Turkey has emerged in distress and decreased marketed. "The TS 2644 Saffron Standard" was prepared by the Turkish Standards Institute and it was adopted by the Council of Ministers on 19 September 1977 and published in the Official Newspaper on 4 January 1978 and entered into force. Saffron Standard has introduced some rules for the production and marketing of saffron. Despite such measures taken by the government, saffron cultivation and production have declined over the years. Saffron cultivation practice in just a few village of Safranbolu and production is not sufficient to

needs of Turkey. In order to ensure success in the production of saffron, in addition to encouraging production in the regions suitable for saffron agriculture, such as Safranbolu, a new field for production should be sought. Safranbolu which is on the world heritage city and it can provide a great advantage in terms of marketing Safranbolu saffron. Because the city is visited by tourists from different countries. Firstly, the products obtained can be presented to the visitors of Safranbolu in special packages. Safranbolu saffron via cooperative can deliver to Turkey's touristic areas. Thus, saffron grown in the region can be introduced quickly to the world. In this paper, we focused on the production of saffron in the Republican Period and evaluated production and marketing of saffron. In the preparation of the study were used archive documents, official publications and examination works.

Keywords: Saffron, Safranbolu, Republican Period, Cultivation, Marketing.

Candarođlu İsmail Beyin Hulviyat İlmihalinde Cemaatle Namazın Hikmet ve Faziletler

Recep ÖZDİREK

Dr. Öğr. Üyesi Kastamonu Üniversitesi

rozdirek@kastamonu.edu.tr

Özet

Candarođlu İsmail Beyin Hulviyat isimli ilmihali Türkçe yazılmış ikinci ilmihaldir. Bu kitap Fıkıh kitaplarında ilmihal konularıyla ilgili bilgileri detaylı bir şekilde ve delilleriyle birlikte ele almaktadır. İlmî bir eser olması yönüyle aldığı bilgilerin kaynaklarını vermektedir. İlmihallerde genellikle ibadetlerin fazilet ve hikmetleri, psiko-sosyal faydaları ya çok az zikredilir veya hiç zikredilmez. Hulviyat ibadetlerin psiko-sosyolojik faydalarını genişçe ele alması yönüyle Gazâlî'nin İhyau ulumiddin isimli eserine benzer bir yol izlemiştir. İlmihal içerisinde özellikle mecsitlere ait hükümler başlığı altında cemaatle namazın önemi geniş bir şekilde ele alınmıştır. Ayrıca cemaatle namazın fazilet ve hikmetleri ele alınmıştır. Bu tebliğimizde Hulviyat'ın mecsitlere ait hükümler başlığı altında bulunan bilgiler tahlil edilecek maddeler halinde verilen fazilet ve hikmetlerin şerh ve izahı yapılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İlmihal, Candaroğulları Beyliği, Candarođlu İsmail Bey, Hulviyat, Cemaatle namaz, Cami, Hikmet, Fazilet, Kastamonu, Safranbolu, Vakıf.

Wisdom and Virtues of Prayer in Congregation in the Book of Hulviyat for Candarođlu İsmail Bey

Abstract

Candarođlu İsmail Bey's catechism called Hulviyat is the second catechism written in Turkish. This book deals with the information about the issues of catechism in fiqh books in detail and together with the evidence. It gives the sources of the information it receives in terms of being a scientific work. In the catechism, the virtues and wisdom, psychosocial benefits of worship are often cited little or not at all. Hulviyat has followed a similar path to Ghazali's İhyau ulumiddin in terms of its broad coverage of the psycho-sociological benefits of worship. In the catechism, the importance of prayer with the congregation has been discussed extensively under the headings of the masjids. In addition, the virtues and wisdom of prayer were discussed with the community. In this communiqué, the information under the title of the provisions of Hulviyat's assemblies will be analyzed and the explanations and explanations of the virtues and wisdom will be tried to be made.

Keywords: Catechism, Candaroğulları Principality, Candarođlu İsmail Bey, Hulviyat, Congregational prayer, Mosque, Wisdom, Virtue, Kastamonu, Safranbolu, Foundation.

Hacı Şerif Ahmed Reşid Paşa'nın (ö. 1918) Ruhu'l-Mecelle Adlı Eserinde Mecelle'nin 14 ve 39. Maddelerine Getirdiği Şerhler

Recep DEMİR

Doç. Dr. Ondokuz Mayıs Üniversitesi

receptemir55@gmail.com

Özet

Safranbolulu bir ailenin çocuğu olan Hacı Şerif Ahmed Reşid Paşa 25 Şâban 1274'te (10 Nisan 1858) İstanbul'da doğdu. Farklı hocalardan aldığı derslerden sonra Mekteb-i Hukuk'u bitirdi. Hacı Reşid Paşa Osmanlı devletinin çeşitli kademelerinde alt düzey memuriyet vazifesinden sonra Halep, Adana, Mersin, Musul ve Hicaz valiliği görevlerinde bulundu. 14 Ekim 1918'de vefat etti. Hacı Reşid Paşa, Ruhu'l-Mecelle yanında birçok eser de telif etmiştir. Onun kaleme aldığı Mecelle şerhi, Mecelle-i Ahkâm-i Adliyye'nin bütününe kapsayan az sayıdaki Türkçe şerhlerden biridir. Toplam sekiz ciltten oluşan şerh, küçük boyda 2000 sayfayı aşan hacmiyle Ali Haydar Efendi'nin (Küçük) Dürerü'l-hükkâm'ından sonra en geniş şerh olma özelliğine sahiptir. Eser İstanbul'da basılmıştır (1326-1328). Bu tebliğimizde Mecelle'nin 39. maddesinde yer alan "Ezmânın tegayyürü ile ahkâmın tegayyürü inkâr olunamaz." kaidesine Hacı Reşid Paşa'nın getirdiği yorumlar üzerinde durulacaktır. Bu maddede yer alan "ahkâm" kelimesiyle bütün hükümler mi kastedilmiştir? Yoksa her ne kadar bu maddede açıkça bir kayıt olmasa da erbabinca bilinen bir kayıt var mıdır? Eğer ahkâm değişiyorsa bu sadece zamanın değişmesine mi bağlıdır? Ahkâmın değişmesinde başka etkenler de var mıdır? Bu sorulara Hacı Reşid Paşa'nın yorumları çerçevesinde cevaplar verilmeye çalışılacaktır. Günümüzdeki tarihselcilik tartışmalarıyla da ilişkilendirilerek konunun aktüel boyutu üzerinde kısaca durulacaktır. Bu konuyla yakın ilgisi olan bir diğer madde ise "Mevrid-i nasta ictihada mesağ yoktur" (Madde, 14) kaidesidir. Bir bakıma değişimin de hangi hükümlerde olabileceğine ışık tutan Mecelle'nin 14. Maddesine Hacı Reşid Paşa'nın getirdiği açıklamalara da yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Safranbolulu Hacı Şerif Ahmed Reşid Paşa, Mecelle, Şerh, Tegayyür, Nass, İctihad.

Haji Sharif Ahmed Reşid Pasha's (d. 1918) Commentaries on Mecelle's Articles 14 and 39 in his work Ruhu'l-Mecelle

Abstract

Haji Ahmed Reşid Pasha, who was the son of a family from Safranbolu, was born in Istanbul on 25 Saban 1274 (10 April 1858). He graduated from faculty of Law (Mekteb-ı Hukuk) after the courses he took from different teachers. Haji Reşid Pasha served as the governor of Halep, Adana, Mersin, Musul and Hejaz after serving as a lower level civil servant at various levels of the Ottoman state. He died on 14 October 1918. Haji Reşid Pasha has also copyrighted many works besides Ruhu'l-Mecelle. The Mecelle commentary he wrote is one of the few Turkish commentaries covering the whole of Mecelle-i Ahkâm-i Adliyye. The commentary consisting of a total of eight volumes is has the most extensive commentary after the (small) Dürerü'l-hakkam of Ali Haydar Efendi with a volume exceeding 2000 pages in small size. The work was published in Istanbul (1326-1328). It will be emphasized that Haji Reşid Pasha commented on the rule which it is inevitable to change the rules with the change of time in Mecelle's 39th law. Was all the provisions meant by the word "provisions" in this law? or is there a limitation known to experts, although there is no explicit limitation in this law? If the provisions change, does this only depend on the change of time? Are there other factors in changing the

provisions? It will be tried to give answers to these questions within the framework of Hacı Reşid Paşa's comments. The current dimension of the subject will be briefly discussed in relation to the current historical debates. Another rule that has close relevance to this issue is this: "there is no place for personal opinion in the place where there is a verse and hadith" (al-Mecelle 14). Hacı Reşid Pasha's statements regarding the 14th provision of Mecelle, which reveals the provisions of the change, will also be included.

Keywords: Hacı Ahmed Reşid Pasha, al-Mecelle, Commentary, Alteration, el-Nas, Case law

Temettuat Defterine Göre Safranbolu Arıcık Köyü'nün Sosyo-Ekonomik Yapısı (1845)

Rümeysa ÜZMEZ

Yüksek Lisans Öğrencisi Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

uzmezrumeysa@gmail.com

Özet

Osmanlı Devleti'nde gelire göre vergi alınması kuralı, Tanzimat'ın getirdiği önemli yeniliklerden biridir. Kuralın sağlıklı ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi için öncelikle Tanzimat'ın uygulamaya konulduğu bölgelerde mal ve mülk sayımı yapıldı. Temettuat defterleri bu sayımların sonucunda oluşturulmuştur.

Temettuat defterleri şehir, kaza ve köylerdeki Müslim ve gayrimüslim halkın menkul ve gayrimenkulleri ile yetiştirdikleri ürünleri, besledikleri hayvanları ve bunların fiyatlarını içermektedir. Bu defterler, nüfus ve tarımsal ekonomi, sosyo-ekonomik hayat ile ilgili bütün karakteristik özellikleri kapsamaktadır. Osmanlı sosyo-ekonomik tarihinin -özellikle Tanzimat'ın ilk yılları için - mühim kaynakları olan bu defterler, dönemin sosyal tarih araştırmacılığı için hayati verilerle ilgili bilgi vermektedir. Çünkü tahrir kâtipleri tarafından kaydedilen temettuat defterlerinden, vergi mükelleflerinin meslekleri, adları, lâkapları hakkında da bilgi alabiliyoruz. Dolayısıyla temettuat defterleri bu özellikleri itibarıyla iktisat ve yerel tarih çalışmalarında birinci elden kaynak olma özelliği taşımaktadırlar.

Bu çalışma, Safranbolu Kazası Arıcık Köyü'nün Miladi 29 Aralık 1845 (Hicri 29-12-1261) senesine ait Başbakanlık Osmanlı Arşivinde kayıtlı BOA, ML. VRD. TMT.d. kodlu 4547 sayılı temettuat defteri esas alınarak hazırlanacaktır. Bu deftere göre Arıcık Köyü'nün nüfus yapısı, meslek durumları, taşınır taşınmaz mal durumları üzerinden sosyo-ekonomik bir değerlendirmesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Safranbolu, Temettuat Defteri, Arıcık Köyü.

Socio-Economic Structure of Safranbolu Arıcık Village According to the Temettuat Book (1845)

Abstract

The rule of tax according to income in the Ottoman Empire is one of the important innovations introduced by the Tanzimat. In order for the rule to be implemented in a healthy and efficient manner, first of all the goods and properties were counted in the regions where Tanzimat was implemented. Temettuat books were created as a result of these counts.

Temettuat books include the real estate and property of Muslim and non-Muslim people in the cities, townships and villages, the products they raise, the animals they feed and all of their prices. These books cover all characteristics related to population and agricultural economy, socio-economic life. These books, which are important sources of Ottoman socio-economic history, especially for the early years of the Tanzimat, provide information on vital data for the social history research of the period.. Because we can also get information about the professions, names and nicknames of taxpayers from temettuat books recorded by the tahrir clerks. Therefore, temettuat books are the first-hand sources in economic and local history studies.

This study was carried out based on the code BOA, ML. VRD. TMT.d. number 4547 registered in the Prime Ministry Ottoman Archive of the year 29 December 1845 (Hijri 29-12-1261) of Arıcık Village of Safranbolu District. According to this book, a socio-economic evaluation of

Arıcık Village carried out on the basis of population structure, occupational status, and movable and immovable properties.

Key Words: Ottoman, Safranbolu, Temettuat Book, Arıcık Village.

Safranbolu'ya Yapılması Planlanan Bir İskân

Sami AĞAOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

samiagaoglu@karabuk.edu.tr

Özet

Bulgaristan'ın Rodop dağlarında bulunan Dospat, Nevrokop (Gosta Delcev) taraflarından, yapılan saldırı ve zulümler nedeniyle göçerek Anadolu'ya sığınan ve yaşadıkları bölgeden dolayı kendilerine Dospatlılar denen Türklerden bir kısmının 21 Temmuz 1908 (8 Temmuz 1324) tarihinde Safranbolu'ya iskân edilmesi uygun görülmüştür. Halen Trakya, Tekirdağ, Balıkesir, İzmir ve Çanakkale'de yaşayan Pomakların bir kolu olan Dospatlar, kültürel yapılarını korumuşlardır. Pomaklar: Bulgaristan'da yaşadıkları köy ve bölgelere göre Anadolu'da isimlendirildiklerinden Dospatlar, Karabulaklılar, Furugovalılar, Jijivaliler olarak bilinmektedirler.

Belgeye göre 295 haneyi bulan bu ailelerin Keskin'e iskân edilmesi düşünülmüş fakat yer bulunamaması üzerine Kastamonu veya Çankırı'ya iskân edilmeleri kararlaştırılmıştır. Daha sonra havasının güzelliği ile bilinen, toprağının verimliliği her çeşit hububatı yetiştirmeye çok müsait olan Safranbolu'ya yerleştirilmeleri uygun görülmüştür. Bunlar için 295 bina ve 683 dönümü bahçe olmak üzere 1951 dönüm arazi ve sekiz dükkânın temin ve tahsisine gidilmiştir. İskân edilecek olan bu muhacirlerin Kastamonu'da toplandığı ve bir günde tamamını nakledecek vasıtaların temin edilmesine çalışıldığı anlaşılmaktadır.

A Settlement Planned to Safranbolu

Abstract

Safranbolu was suitable to be settled for some of the Turks called Dospatians, who named because of the region they live in, migrated to Anatolia because of the attacks and atrocities from the Rhodope mountains of Bulgaria, Dospat, Nevrokop (Gosta Delcev) side. The Dospats, a branch of the Pomaks still living in Trakya, Tekirdağ, Balıkesir, İzmir and Çanakkale, have preserved their cultural structure. Pomaks are known as Dospats, Karabulaks, Furugovans, Jijivalans because they are named in Anatolia according to the villages and regions where they live in Bulgaria.

According to the document, these families, who had 295 households, were thought to be resettled to Keskin, but it was decided that they should be resettled in Kastamonu or Çankırı because a place could not be found there. Later, it was decided appropriate for them to resettle in Safranbolu, which is known for the beauty of its air and is very suitable for growing all kinds of cereals with the productivity of its soil. 295 buildings and 1951 acres of land, which 683 acres of them gardens and eight shops allocated for them. It is understood that these immigrants, who will be resettled, gathered in Kastamonu and was tried to provide the means to transport all of them in one day.

Keywords: Bulgarian immigrants, Pomaks, Dospatians, Safranbolu.

Klasik Şiirde Âşıkları Sevda Rengine Boyayan Bir Hastalık Çiçeği: “Sarı Safran”

Selim GÖK

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

selimgok@karabuk.edu.tr

Özet

Safran, eski tabirle “za’ferân” görüntüsü, rengi ve kokusuyla meşhur; edebiyat ve sanata ilham kaynağı olmuş nadide bir çiçektir. Çünkü sembolik dünyasıyla klasik şiir geleneği, âşıkları sevgiliye kavuşturmak yerine onları dertli ve marazlı sevdalılar olarak sunmayı tercih etmiştir. Bu nedenle sevgiliden ayrı düşmüş, yemeden içmeden kesilmiş âşıkların yüzleri ve bedenleri de baştan aşağı sararıp solmuştur. Zaten ağır hastalar için kullanılan “sararıp solmak” tabiri de bahsedilen bu hastalık haliyle ilgilidir. Klasik şiir geleneğinde safranın sarı rengi, âşğın bu bítap ve acınası durumunu tarifen bir benzetmelik olarak kullanılmıştır. Bu durum, temelde onun çok etkili ve kalıcı bir renk olmasıyla ilgilidir. Çünkü miktarından binlerce kat fazla sıvı boyayabilen safran, bu özelliği ile bícare âşıkların bedenlerini saran aşk marazının şiddetli etkisine benzetilmiştir. Ayrıca şekli, kokusu ve yetiştiği ortam nedeniyle de kendine has özellikleri olan bu çiçek, klasik şiirin sevgili-âşık sergüzeşinde yer bulmuştur. Sonuç itibarıyla bu çalışmada; aşk hastalığının alâmeti olarak şiirlerde kullanılan safran sarısının misalli bir değerlendirmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: sarı safran, âşık, klasik şiir, hastalık çiçeği, sevda.

In the Classical Poetry, Lovers Who Is Painted To Love Colour

An Illness Flower: “Yellow Saffron

Abstract

Saffron, in the old expression za’ferân is a rare flower that is famous for its appearance, color and smell; inspired literature and art. Because classical poetry tradition with its the symbolic world has been prefer to offer them as distressed and sickly lovers instead of bring together lovers to beloved. So, the faces and bodies of the lovers who is far apart from the beloved and is stop eating through and through wither up. Already the “wither up” which is used for severe patients, is related to this affection that speak. Yellow color of saffron in classical poetry tradition, it was used as a metaphor to describe this exhausted and pathetic state of minstrel.. This case, essentially, is interest in saffron yellow is that a very effective and permanent color. Hence, saffron, which can paint thousands of times more liquid than its amount, is likened to the violently effect of the love sickness that surrounds the bodies of lovers. This flower, which is its own characteristic due to its shape, smell and environment where its grow, hass been found in the beloved-lover escapade of classical poetry. Finally, in this study was made an evaluation of saffron yellow used in poems as an omen of love disease.

Keywords: yellow saffron, lover, classical poetry, illness flower, love.

XIX. Yüzyılda Safranbolu'da Para Vakıfları

Selma TURHAN SARIKÖSE

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

selmatsarikose@karabuk.edu.tr.

Özet

Osmanlı medeniyetinin bir vakıf medeniyeti olduğu bilinmektedir. Osmanlı Devleti, kuruluş yıllarından itibaren Selçuklu ve Beylikler dönemlerine ait vakıfları devam ettirdiği gibi aynı zamanda birçok yeni vakıf tesis etmiştir. Genelde padişahlar, devlet adamları, hanım sultanlar ve hayırsever Osmanlı vatandaşları tarafından cami, mescit, mektep, medrese, darüşşifa ve imaret gibi vakıf eserleri inşa edilmiştir. Bu hayır kurumları uzun asırlar hizmetlerini vakıflar sayesinde devam ettirmiştir. Vakıflar, Osmanlı sosyal, ekonomik ve kültür hayatına büyük katkı sağlamıştır.

Osmanlı Dönemi'nde tesis edilen vakıf türlerinden biri de Nukud Evkafı olarak bilinen para vakıflarıdır. XVI. yüzyılda para vakıfları ile ilgili olarak Osmanlı'da ulema arasında yaşanan tartışmalardan sonra para vakıflarının sayısında hızlı bir artış yaşanmıştır. XIX. yüzyılda Osmanlı coğrafyasının farklı yerlerinde birçok para vakfı kurulmuştur. Bu bağlamda Safranbolu'da da birçok para vakfının kurulduğu arşiv belgelerinden anlaşılmaktadır. Safranbolu Şer'iyye Mahkemesi'nde tescil edilen para vakıflarının vakfiyeleri Şer'iyye Sicillerine kaydedilmiştir. Para vakıflarından borç alan kişilerin borç para aldıkları vakıfların isimlerine de arşiv belgelerinde ulaşılmıştır.

Bu çalışmada XIX. yüzyılda Safranbolu'nun merkez mahallelerinde tesis edilen para vakıfları Safranbolu Şer'iyye Sicilleri'ne göre tespit edilerek Safranbolu'nun sosyal ve ekonomik hayatına katkıları değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, XIX. Yüzyıl, Osmanlı, Para Vakfı, Ekonomi.

Monetary Foundations in Safranbolu in XX'th Century

Abstract

It's known that Ottoman civilization is a foundation civilization. Ottoman State had continued the foundations from Seljuk and Anatolian Emirats and new foundations established by Ottoman's at the same time. Foundation institutions like mosque, masjid, school, madrasah, hospital and soup kitchen established usually by sultan, administrators of government, lady of dynasty and helpful persons. This charity institutions had continued their activity by this foundations along centuries. Foundations had a big contribute to Ottoman social, economic and cultural lives.

A kind of foundations are known monetary foundations which were established in Ottoman Period. Monetary foundation's number had increased speedly afer the argues between the Ottoman scholars abouth monetary foundations in XVI'th century. A lot of monetary foundations were established in the different geography of Ottoman's in XIX'th century. At the same time it is uderstood that a lot of monetary foundations had established in Safranbolu. Register of monetary foundations were registered in Safranbolu Şeria Court established in Safranbolu. It is reached that the name of the persons who took the debt money form monetary foundations from archival documents.

Monetary foundations which were established in the district of city center of Safranbolu's and the effects of foundations to social and economic life of Safranbolu will be evaluated according to Safranbolu Şeria Court Registers in this research.

Keywords: Safranbolu, XIX'th Century, Ottoman, Monetary Foundations, Economy.

Geçmişten Günümüze Safranbolulu Milletvekilleri ve Siyasi Faaliyetleri

Serhat SİPAHİ

Arş. Gör., Karabük Üniversitesi

serhatsipahi@karabuk.edu.tr

Özet

Ticari ve kültürel ilişkileriyle Osmanlı Dönemi'nde önemli bir konuma sahip Safranbolu kazası, Cumhuriyet Dönemi'nde, 1927 yılında Zonguldak iline bağlı bir kaza olarak belirlenmiş ve önemini korumaya devam etmiştir. 3 Nisan 1937 tarihinde Karabük Demir Çelik Fabrikası'nın temelini atılmasıyla Karabük'ün hızlı gelişimi, Safranbolu'nun öneminin Cumhuriyet Dönemi'nde ikincil bir duruma gelmesine sebep olmuştur. Kendine bağlı birçok köy ve belde de Karabük'e bağlanmıştır. İlerleyen yıllarda Karabük'ün hızla kentleşme sürecine girmesi, idari anlamda geri planda kalan Safranbolu'nun geçmiş yıllardan gelen dokusunu korumasını sağlamıştır. Geçmiş birikimi ve zenginliği nedeniyle 1976 yılında Safranbolu için korunma kararı alınmış ve 1994 yılında ise Unesco tarafından Dünya Miras Listesi'ne alınmıştır. Bundan sonra yapılan çalışmalar neticesinde Safranbolu, kültürel ve yapısal dokusunu canlandırabilmiş, ekonomik ve sosyal yönden hızla gelişmeye başlamış ve 1995 yılında da Karabük'ün il olması ile Karabük'e bağlanarak, Karabük'ün en büyük ve en gelişmiş ilçesi olmuştur.

Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze kadar, demokrasinin ve ulusal temsiliyetin en önemli unsurlarından olan milletvekilleri, ait oldukları kültür ve bölgenin dinamiklerini, siyasi yaşamlarına da taşımışlardır. Zengin sosyal ve kültürel birikimi ile Safranbolu'da da, bir ilçe olmasına rağmen, Cumhuriyet Dönemi'nde birçok siyasi şahsiyet yetişmiştir. Buradan hareketle, bu çalışmada Cumhuriyet Dönemi boyunca Safranbolu'da doğan ve siyasette yer alan milletvekillerinin kısa biyografileri verilerek, Safranbolu özelinde ve ulusal anlamda siyasi hayata katkıları değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, Safranbolulu milletvekilleri, T.B.M.M., Siyasi Faaliyetler.

Abstract

Safranbolu district, which has an important position in the Ottoman Era with its commercial and cultural relations, was identified as an district in the province of Zonguldak in the Republican Era in 1927 and kept its importance position. With the establishment of the Karabük Iron and Steel Factory on April 3, 1937, the rapid development of Karabük caused the importance of Safranbolu to decrease in the Republican Period. Many villages and towns of Safranbolu were transferred to Karabük. The rapid urbanization process of Karabük in the following years has enabled Safranbolu to preserve the fabric of the past which was ignore by the administration. Due to its past accumulation and richness, Safranbolu was listed in protection list 1976 and in the World Heritage List by Unesco in 1994. As a result of the studies carried out thereafter, Safranbolu was able to revive its cultural and structural texture, started to develop rapidly in economic and social terms and became a province of Karabük in 1995 and became the largest and most developed district of Karabük.

From the first years of the Republic to the present day, deputies, who are one of the most important elements of democracy and national representation, have carried the dynamics of the culture and region to their political lives. Although Safranbolu is a district with its rich social and cultural accumulation, many political figures were raised during the Republican Period. From this point of view, in this study, short biographies of MPs born in Safranbolu and

involved in politics during Republic Period will be given and their contributions to political life in Safranbolu and national sense will be evaluated.

Keywords: Safranbolu, MPs of Safranbolulu, T.B.M.M., Political Activitie.

İslam Uygarlık Gelişmesinde Türk Alimleri ve Sultanlarının Büyük Hizmetleri

Shukurillo UMAROV

Dr., Özbekistan Bakanlık kurumu altındaki İmam Buhari uluslararası
araştırma merkezi başkan yardımcısı

umarov.sh71@gmail.com

Özet

Bu bilimsel makale, Türk bilim adamlarının dünyadaki İslam kültürünün yayılması ve gelişimindeki rolünü vurgulamaktadır. Orta Çağ'da Orta Asya âlimleri din ve seküler bilimlerin gelişiminde etkili olmuştur. İslam teorisini uygulayarak büyük bilimsel ve pratik başarı elde etmişlerdir. Evren, Dünya, Tıp, nisbi bilimler üzerine temel eserler yarattı ve bugün hala kullanılıyor.

Türk kavmleriden yetişen âlimler mirasının öğrenilmesi ve incelenmesi sonradan gelen halefler, Sultanlar ve bilginler tarafından korunmuştur. Özellikle Osmanlı padişahları, İslam'ın gelişmesinde ve Avrupa çapında yayılmasında büyük rol oynamıştır. İslam kültürü ve mirasının eserleri ve el yapımları korunarak gelecek için yetiştirilmiştir.

Çağımız Türkiyeli bilim adamları, İslam dinine ait olan kaynakları modern bir şekilde inceleyerek, Karabük ve Safranbolu kentlerinin tarihi ve kültürel ortamı hakkında bilimsel olarak sağlam bilgiler veriyorlar.

Anahtar Kelimeler: İslam, Uygarlık, Türk Âlimleri, Türk Sultanları.

The Great Services Of Turkic Scholars And Sultans in The Development Of Islamic Civilization

Abstract

In this scientific article are described the role of the spiritual and scientific heritage of Turkic scholars in the spread and development of Islamic culture over the world. In the Middle Ages, with unique works of scholars of Central Asia have been done instrumentally in the development of religious and secular science. They have achieved great scientific and practical success in practice by implementing the theory of Islam. They have created fundamental works on the universe, the earth, medicine, the exact sciences, and they are still in use today.

The studies and preservation of the heritage of the Turkic tribes have been protected by the Sultans and scholars. The Ottoman Sultans played a great role in the development of Islam and its expansion over Europe. They had protected and preserved of Islamic culture, heritage and monuments until the next period.

And were given in this article at present time by Turkish scholars scientifically-grounded information on contemporary studies of Islamic sources and the history and cultural environment of the cities of Karabuk and Safranbolu.

Keywords: Islam, Civilization, Turkish Scholars, Turkish Sultans.

Tarihte İnsan-Mekan Etkileşiminin Safranbolu Kentleşme Kültürüne Etkisi

Sinan DOĞAN

Uzman, MEB

s.sinan1339@hotmail.com

Özet

Türk evi, Anadolu'da kendine özgü karakterini oluşturmuştur. Osmanlı Devleti'nin sınırlarını genişletmesiyle de Avrupa'nın belirli yerlerinde kökleşen Türk evi, 15. ve 16. yy.dan itibaren mevcut diğer tiplerin yerine geçmiştir. Safranbolu, üstün ekonomik ve kültürel düzeyine Osmanlı Devleti döneminde ulaşmıştır. Türk Beylikleri ve Osmanlı hâkimiyeti altında kaldığından dolayı, Türk yaşam biçiminin baskın olduğu ve Safranbolu'yu şekillendirdiği söylenebilir. Türk-İslam geleneği içinde mekân algısını belirleyen "benimseme", "aidiyet" ve "kimlik" kavramlarıdır. İnsanın ve insana dair olanın oluşumunda ve gelişiminde sosyal çevre ile fiziki çevrenin önemli bir yeri bulunmaktadır. İnsanların kolektif bellekten gelen verilerle, çevrelerindeki mekânı kendilerine özgü bir yaşam alanı olarak kurgulamasıyla aidiyet değerine ulaşmışlar. Mekân-insan arasındaki "benimseme", "aidiyet" ve "kimlik" değerleri ile karşılıklı etkileşim yaşanmasıyla, mekân "anlam ve önem" kazanmaya başlar. Toplumsal ilişki ağlarının, düşünsel ve kültürel imgelerin sahnesi olan kent, aynı zamanda yaşanan toplumsal süreçlerin de temel unsurlarından biridir. Mekânın somut ifadesi olan mimari formun anlamını ve insan-mekân ilişkilerinin anlamını sorgulamaya yönelik bir yöntem olarak kullanılmaktadır. Mekânın sembollerle inşa edildiğini, bireylerin de bu sembolleri yorumlayarak onlara anlam yüklerler. Bireylerin mekâna yüklenen anlamlara göre kendisi için bir "durum tanımlaması yaptıktan sonra eyleme geçtiklerini düşünülebilir. Demografik karakterli ve kültür temelli bir biçimde ortaya çıkan kentleşme kültüründe, mekânın kullanım şekli ve amacı ortak toplumsal karakterini yansıtır. Türklerin çevreye kattığı bu özellikler, donatılar ve oluşan eylemler sonucunda Anadolu'da kendine özgü yapı ve yerleşim karakterini taşıyan kentlerden biri de Safranbolu'dur. İnsan-çevre ilişkilerini mekân üzerinden anlamak ve okumak için farklı disiplinler içinde de yer alan ve konunun anlaşılmasını kolaylaştıracak olan, aidiyet, sahiplenme ve kimlik gibi kavramları mekânla ilişkilendirilerek, mekân-insan etkileşiminin Safranbolu kent kültürüne etkisi makalenin kavramsal çerçevesi oluşturulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, fenomenoloji, kolektif bellek, demografik, kültür.

The Effect of Human-Space Interaction in History on Safranbolu Urbanization Culture

Abstract

The Turkish House first formed its own character in Anatolia. With the expansion of the borders of the Ottoman Empire, it is rooted in certain parts of Europe. Turkish house has replaced other existing types since the 15th and 16th

centuries. Safranbolu has reached its highest economic and cultural level in the Ottoman period. It can be said that the Turkish life style was dominant and shaped Safranbolu because it was under Turkish domination and Ottoman rule. The concepts of "adoption eme," belonging belir and mekân identity "which determine the perception of space within the Turkish-Islamic tradition. Social environment and physical environment play an important role in the formation and development of human and human. They reach the value of belonging with the data that comes from the collective memory of the people and the space around them as a unique living space. The space starts to gain meaning and importance through interaction between "adoption önem, mekân belonging yaşan and leri identity" values. The city, which is the scene of social

relations networks, intellectual and cultural images, is also one of the basic elements of the social processes. The concrete expression of space is used as a method to question the meaning of the architectural form and the meaning of human-space relations. They say that the space was built with symbols, and that individuals interpreted these symbols and added meaning to them. It can be thought that by making a definition of a situation and acting according to it. In the culture of urbanization, which emerged in the form of a demographic and culture-based form, the use and purpose of the space reflect the common social character. Safranbolu is one of the cities that has the character of a unique structure and settlement in Anatolia as a result of these characteristics, equipment and actions that Turks have added to the environment. To be able to understand and understand human-environment relations through space, and to integrate concepts such as belonging, ownership and identity within the different disciplines that will facilitate the understanding of the subject. The effect of space-human interaction on Safranbolu urban culture will be the conceptual framework of the article..

Keywords: Safranbolu, phenomenology, collective memory, demographic, culture.

Osmanlı Taşra Medreseleri: Safranbolu Örneği

Sümevra TURAN, Nuran ÇINAR

Arş. Gör. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

skoksal@nku.edu.tr

Arş. Gör. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

ncinar@nku.edu.tr

Özet

Medreseler, Osmanlı Devleti'nin en önemli eğitim kurumlarından biridir. Devletin kuruluşundan itibaren merkezde ve taşrada çeşitli medreseler kurulmuş; buralarda yetişen öğrenciler devletin farklı kademelerinde görevler almışlardır. Osmanlı Devleti'nin teşekkülünde ve devamında önemli misyona sahip olan medreselerin farklı yönleriyle ele alınması, geçmişle olan bağlantımızı diri tutmak ve bugünümüzü şekillendirmemiz açısından elzemdir.

Akademide medreselere dair çalışmaların daha çok Osmanlı Devleti'ne çeşitli dönemlerde başkentlik yapmış olan Bursa, Edirne, İstanbul gibi şehirlerdeki medreselere yoğunlaştığı, taşradaki medreselere dair ise daha az sayıda çalışma yapılmış olduğu görülmektedir.

Tarihe şahitliği açısından ele alındığında köklü bir yerleşim yeri olan ve Bolu ve Kastamonu gibi iki önemli merkez arasında yer alan Safranbolu'da medreselerin kurulması beylikler dönemine dayanmaktadır. Safranbolu'da ilk medrese 14.yüzyılın ilk çeyreğine rastlayan dönemde Candaroğulları Beyliği döneminde yapılmıştır. Nitekim seyahatnamesinde İbn Battûta, Safranbolu'da bir medresede konakladığını ve bu medresede Hanefi mezhebi temelinde bir eğitim yürütüldüğünü aktarmaktadır. Bursa, Edirne ve İstanbul gibi merkez medreselerden daha uzun bir geçmişe sahip olduğu görülen Safranbolu medreselerinin, bu kurumların tarihine yönelik yapılan çalışmalara ışık tutacağı aşikârdır.

Bu çalışmada beylikler döneminden Osmanlı Devleti'nin yıkılışına kadar olan sürede Safranbolu merkezinde ve bağlı kazalarında kurulan medreseler, kuruluş ve gelişimleri, müfredatları ve okutulan eserler bağlamında incelenecek ayrıca Safranbolu medreselerinin merkez medreselerle arasındaki ilişki tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, Medrese, Müderris, Talebe, Taşra.

Abstract

Madrasahs are one of the most important educational institutions of the Ottoman Empire. Since the establishment of the state, various madrasahs were established in the center and in the provinces; The students who grew up in these places were assigned to different levels of the state. The madrasahs, which have an important mission in the formation and continuation of the Ottoman Empire, are dealt with in different aspects, in order to keep our connection with the past alive and shape our present.

It is seen that the madrasahs in the academy are mostly focused on the madrasahs in cities such as Bursa, Edirne and Istanbul, which were the capital of the Ottoman Empire in various periods and there are fewer studies on the madrasahs in the provinces.

In terms of witnessing history, the establishment of madrasahs in Safranbolu, which is a well-established settlement and located between two important centers such as Bolu and Kastamonu, dates back to the principalities. The first madrasah in Safranbolu was built during the Candaroğulları Principality during the first quarter of the 14th century. As a matter of fact,

Ibn Battûta states in his travel book that he stayed in a madrasah in Safranbolu and that this madrasa was based on a Hanafi school. It is clear that Safranbolu madrasas, which are seen to have a longer history than the central madrasas such as Bursa, Edirne and Istanbul, will shed light on the studies conducted on the history of these institutions.

In this study, the madrasas established in Safranbolu center and its connected townships during the period from the principalities to the fall of the Ottoman Empire will be examined in the context of their establishment and development, their curricula and the works taught.

Keywords: Safranbolu, Madrasah, Mudarris, Student, Country.

Karabük'ün Manevî Kurucusu Ârif Sultan

Şenol SUSOY

Öğretmen, MEB

senolsusoy@gmail.com

Özet

Anadolu'nun fethi esnasında Bizanslılarla Türkler arasında sık sık el değiştiren Karabük yöresi, XIII. yüzyıl başlarından itibaren Türklerin kesin olarak yerleşmesine sahne olmuştur. Bizans ile sınır olmasından dolayı bir uç bölgesi olan Karabük yöresine yerleşen birçok Türkmen aşiretinin dışında Türk ve İslâm dünyasından, her sınıftan ve meslekten birçok kişi de gelmiştir.

Uç bölgelerine yerleşenler arasında şeyhler, fakırlar, Gaziyân-ı Rum ya da Alp Erenler de mevcuttu. Bu kişilerden olan şeyhlerin, genellikle boş topraklar üzerinde kurdukları zaviyeler yavaş yavaş bir köy, bir kültür ve tarikat merkezi haline gelmiş ve Anadolu'nun Türkleşmesine hizmet etmiştir.

Bu sufi ve dervişler Anadolu beyleri ve diğer yöneticilerle iyi ilişkiler kurmuşlardır. Onlar da bu kişilere yardım etmiş, zaviyeler açtırmış, vakıflar kurdurmuş, buldukları köydeki zaviyede gelene geçene hizmet karşılığında vergilerden muaf tutmuşlardır. Bazı bilim adamlarımız tarafından "kolonizatör Türk dervişleri" adı verilen bu kişilerden biri de Karabük köyüne yerleşen Şeyh Gazi Arif Sultan'dır.

Belgelerden gazi olduğu öğrenilen Arif Sultan'ın Candaroğulları ve daha sonra da Osmanlı erkânıyla iyi ilişkiler kurduğu anlaşılmaktadır. Karabük köyünün bulunduğu mevkiye zaviye kuran Arif Sultan burayı vakfetmiş ve ondan sonra da Arif Sultan'ın ahfâdı 20. Yüzyılın başlarına kadar burada hizmet vermeye devam etmişlerdir.

Bu çalışmamızda gazi dervişlerin Anadolu'ya gelip kurdukları zaviyelerin zamanla bir yerleşim yeri haline gelmesi ile Anadolu'nun Türkleşmesine yaptıkları katkılar anlatılarak bu kişilerden birinin de Arif Sultan olduğu belirtilmiş, onun kurduğu vakıf ve tekkesinde görev yapanlar hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca Karabük'ün manevi kurucusunun kim olduğu üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Arif Sultan, Karabük, Şeyh, Zaviye, Vakıf.

Arif Sultan, The Spiritual Founder Of Karabük

Abstract

Karabük region, which changed hands frequently between the Byzantines and the Turks during the conquest of Anatolia, has witnessed the definite settlement of Turks since beginning of the 13. century. Except for many Turkmen tribes who settled in Karabük which is a borderland due to its border with Byzantine, many people from various social group and professions has come from Turkish and Islamic world. Among those who settled in the border areas were sheikhs, faqih, Gaziyân-ı Rum or Alp Erenler. The sheikhs often built zawiyas on empty land. These zawiyas gradually became a village, a cultural and sect center. Thus, it served to the Turkification of Anatolia.

These sufis and dervishes established good relations with the Anatolian Beys and other rulers. These governors helped sufies, let them open zawiyas and established foundations. The sufies were exempted from the

tax by the governors in return for serving the passer-by. Some of scientists called these sufis as "colonizer Turkish dervishes". One of them is Sheikh Gazi Arif Sultan who settled in Karabük

village.

It is learned from the documents that Arif Sultan is a veteran. It is understood that Arif Sultan has good relations with Candaroğulları and later the Ottoman statesmen. Arif Sultan, who established a zawiya in Karabük village, dedicated this place. Arif Sultan's grandchildren continued to serve here until the beginning of the 20th century.

In this study, the contributions of the dervishes, which became the settlements of the zawiya they established, to the Turkification of Anatolia were explained. Arif Sultan, who was one of these people, and the people who worked in his zawiya were introduced. In addition, the spiritual founder of Karabük who has been emphasized.

Keywords: Arif Sultan, Karabük, Sheikh, Zawiya, Foundation.

Safranbolulu Divan Şairleri

Şerife AĞARI

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

serifeagari@karabuk.edu.tr

Özet

Klasik Türk şiiri çok köklü bir geleneğe sahiptir. Bu gelenek içerisinde pek çok şair yetişmiştir. Bu şairler Osmanlı coğrafyasının hemen her bölgesinden ve çok farklı meslek gruplarından. Özellikle mutasavvıflar tasavvufi düşüncelerini daha etkili ifade etmek için şiirden faydalanmışlardır. Bu yüzden klasik Türk şiirine katkı sağlamış pek çok mutasavvıf şair bulunmaktadır. Ayrıca farklı devlet görevlerinde bulunup da şiirler yazıp divan tertip eden şairlerimiz de vardır. Onlar da hem devlet vazifesi yürütmüşler hem de edebî sahada önemli eserler bırakmışlardır.

Safranbolu önemli tarihî şahsiyetlerin yetiştiği yahut buraya gelip hizmet ettiği şehirlerimizden biridir. Farklı görevlerde bulunan bu şahsiyetlerin içerisinde klasik Türk şiiri sahasında eser vermiş şairler ve mutasavvıflar bulunmaktadır. Bunlardan bazıları divan sahibiyken bazılarının sadece belli kaynaklarda yer alan şiirleri vardır. Ancak her biri bu şehirde yaşayan insanlar üzerinde önemli etkiler bırakmıştır.

Bu tebliğde Safranbolulu olan ya da Safranbolu'da yaşamış dört divan şairinden ve eserlerinden söz edilecektir. Bunlar Ebu Rıdvan Sadık Vicdani, Hayri Mehmed Efendi, Ziya Efendi ve Yazıköylü Emin Efendi'dir.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, divan şairi, şair, mutasavvıf.

Diwan Poets of Safranbolu

Abstract

Classical Turkish Poem has deep rooted tradition. There had been alot of poets belonging this tradition. These poets were of different regions of Ottoman geograpy and different professions. Especially, mystic personalities used poem as an instrument of affectively expressing of their ideas. So there were alot of poets contributing Classical Turkish Poem. At the same time, there were poets working on different positions of the state, writing poems and composing diwan. They worked for the state and composed important Works on poem.

Safranbolu is one of the important cities growing up many important poets. Of all these poets, there poets composing many important Works for Classical Turkish Poet. Just as some of them have diwans, on the other hand, the others have only poems. But all has important affect on the city and citizens.

In this paper, we would mention on four diwan poets, living in Safranbolu. They are Abu Rıdwan Sadık Vicdani, Hayri Mehmed Efendi, Ziya Efendi and Emin Efendi of Yazıköy.

Keywords: Safranbolu, diwan poet, poet, mystic personality.

Hadisleri Açısından Safranbolulu Mehmed Emin Efendi'nin *Mir'ât ve Mîzân'ı*

Taha ÇELİK

Dr. Öğr. Üyesi Necmettin Erbakan Üniversitesi

celik.taha@hotmail.com

Özet

Halvetî yolunun önemli kollarından Şabânîyye'ye mensup olduğu kaydedilen Safranbolulu Mehmet Halvetî, Karabük yöresi irfânî geleneğinin önemli temsilcilerindendir. Hayatı hakkında oldukça kısıtlı malumat bulunan Mehmed Emin Efendi'nin, Geredeli Halil Efendi'nin tedrisinden geçtiği, Halvetîliğin özellikle Batı'ya açılan yüzü olduğu, çok sayıda talebe yetiştirdiği, talebeleri aracılığıyla Batı'da Halvetî yolunun önemli bir etki alanı kazandığı ve 1283/1867 yılında Safranbolu'da vefat ettiği ifade edilmiştir. Halvetî silsilede yer edinen Mehmed Emin Efendi'nin *Mir'âtü'l-Âşîkîn* ve *Mîzânü'l-Âşîkîn* isimlerini taşıyan iki eseri günümüze ulaşmıştır. Halvetî yolu mensuplarına seyr-ü sülûk esnasında yol göstermesi maksadıyla kaleme alınmış olan bu iki risalede Mehmed Emin Efendi'nin konuları serdederken ilgili ayetlere yer verdiği ve sonrasında hadislerden istişhadda bulunduğu görülmektedir. Tebliğde sıhhat ve delalet açısından Mehmed Emin Efendi'nin istifade etmiş olduğu hadisler değerlendirilecek, sûfî gelenekte el kitabı mahiyeti arz eden söz konusu eserler çerçevesinde hadis-tasavvuf ilişkisine dair tespitlerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hadis, Şabaniyye, Mehmed Emin Efendi, *Mir'ât-ül-Aşîkîn*, *Mîzân-ül-Aşîkîn*.

Safranbolulu Mehmed Emin Efendi's *Mir'at* And *Mizan* in Terms of Hadiths

Abstract

Mehmed Emin Efendi from Safranbolu who was recorded as a members of the important branches of Şabânî Halveti way is one of the important representatives of the wisdom tradition of Karabük. Mehmed Emin Efendi, whose life is very little known, was educated by Geredeli Halil Efendi and he became the face of the Halveti road, which opened up especially to the West, and raised many students. Through his students, the Halveti way gained a significant influence in the West. He died in 1283/1867 in Safranbolu. Mehmed Emin Efendi who took an important place on the Halveti road, has two works named *Mir'at al Aşîkîn* and *Mizan al Aşîkîn* have survived to the present day. These works were written in order to guide the members of the Halveti way during the seyr u suluk. In these two treatises, it is seen that

Mehmed Emin Efendi used the relevant verses in writing the topics and supported them with hadiths. In this paper, the hadiths that Mehmed Emin Efendi has benefited will be evaluated in terms of authenticity and evidence and the determinations about the relationship between hadith and sufism will be made within the framework of the works which are counted handbooks in mystic tradition.

Keywords: Hadith, Şabaniyye, Mehmed Emin Efendi, *Mir'at al Aşîkîn*, *Mizan al Aşîkîn*.

Osmanlı Devleti'nin Son Dönemlerinde Safranbolu'ya Yapılan Sürgünler

Tahir BİLİRLİ

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

tahirbilirli@karabuk.edu.tr

Özet

Osmanlı Devleti yazılı ve sözlü kuralları olan bir devlettir. Bu kurallara uymayan kişiler devlet tarafından çeşitli şekilde cezalandırılmıştır. Bu cezaların en yaygını ise hapsedilme, idam edilme ve sürgün cezası şeklinde olmuştur. Sürgünler zaman olarak süreli veya süresiz olarak ikiye ayrılırken, genellikle bu sürgünler zorla gerçekleşmiş bazen de gönüllü olarak gerçekleştiği olmuştur. Sürgün devletin sınırları içerisinde bir yere yapıldığı gibi sınır dışında bir yere de yapılmıştır. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren artan siyasi olaylarla birlikte, diğer cezalar da olduğu gibi sürgün cezalarında da bir artış söz konusu olmuştur. Sürgün, özellikle yönetime muhalif olanların İstanbul'dan uzaklaştırılması için kullanılırken buldukları yerde huzursuzluk çıkaran kişilere de uygulanmıştır. Bu sürgün yerlerinden birisi de Safranbolu olmuştur.

Bu bildiri Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde özellikle 19. yüzyılın ikinci yarısından son dönemine kadar geçen sürede Safranbolu'ya yapılan sürgünler konu olarak ele alınacaktır. Kimlerin sürgün edildiği, hangi nedenlerden sürgüne tabi oldukları, sürgün süreleri gibi konular işlenmeye ve Safranbolu'nun bu sürgünler üzerinden bir sürgün yeri olup olmadığı değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Safranbolu, Sürgün, Nefy.

Exile to Safranbolu in the last period of the Ottoman State

Abstract

The Ottoman State is a state which has written and oral rules. Those who do not comply with these rules have been punished in various ways by the State. The most common of these penalties were imprisonment, execution and exile. The exile is divided into two as a period of time or indefinitely. These exiles usually have been forced, and sometimes they have been voluntary. Exiles were carried out inside the borders of the state as well as outside the borders. Since the second half of the 19th century, with increasing political incidents, there was an increase in exile penalties as well as other penalties.

Exile was especially applied to those who oppose the administration to remove them from Istanbul, where they are used to cause unrest was also applied to the people. One of these places of exile was Safranbolu.

In this declaration, the last periods of the Ottoman Empire i.e. 19. century with 20. at the beginning of the century, the deportations to Safranbolu were discussed as subjects. Subjects such as who was exiled, for which reasons they were subject to exile, their periods of Exile were tried to be evaluated. Whether Safranbolu is a place of exile over these exiles has been evaluated.

Keywords: Ottoman, Safranbolu, Exile, Nefy.

Bir Sûre Üzerinden Kur'ân'ı Tefsir Etmek: Safranbolu Kadı Vekili, Müftî Adalı Hoca ve Vakıa Süresi Tefsiri

Tuğrul TEZCAN

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

ttezcan@karabuk.edu.tr

Özet

Kaynakların verdiği sınırlı bilgilere göre aslen Ankaralı olan ancak Adapazarı'na yerleştiği için Adalı hoca diye bilinen Muhammed b. Osman Hilmi, müftülük dahil olmak üzere kadılık ve kadı vekilliği görevlerinde bulunmuş, ömrünün son idarî görevi olan kadı vekilliğini de safranbolu'da ifa etmiş ve 1862 yılında yine Safranbolu'da vefat etmiş olan bir ilim ve devlet adamıdır. Zira 1836-1841 yılları arasında Huzur derslerinde Muhatap olarak bulunmuş, ayrıca Mufassal Tefsir-i Sûreti'l-Vakıa, Keşfü'l-Ferâiz, Haşiye-i Mufassala alâ Hâşiye-i Karatepeli, Risâle alâ Bahsi't-Teşbîh min Karatepeli şeklinde tefsir ve belağata dair eserleri mevcuttur.

Bu çalışma Adalı hocanın Mufassal Tefsir-i Sûreti'l-Vakıa isimli eserini incelemeye yöneliktir. Yetmiş sekiz kısa ayetten oluşan Vakıa Suresini dört yüz elli altı başlık altında incelemeyi başaran müellif, dikkatleri günümüze değin üzerine çekmemiş olması şaşırtıcıdır. Üzerinde detaylı bir inceleme henüz yapılmayan eser ile ilgili ilk tesbitlerimize göre, başlık tercihinde sûreden bağımsız hareket ettiği görülür. Genelde başlıkları İnanç, ibadet, ahlak ve muamelat temel konularına taksim edilebilir. Eserde tefsir, fıkıh ve tasavvuf ilimlerine dair açıklamalar yoğunluktadır. Yaklaşık elli küsur kaynaktan istifade ettiği görülen müellifin ağırlıklı olarak Bursevî, Hadimî, Beydâvî gibi müfessirlerin eserlerinden istifade ettiği görülür.

Genelde tesbit ettiği başlık ile ilgili görüşleri eserlerde araştırarak konulu tefsirin küçük örnekliğini sergiler. Konuların ilgili olduğu ayetler Kur'an bütünlüğünde ele alınır. Bu bir yönüyle bir sureyle Kur'ân'ın tamamını tefsir etme çabası olarak görülebilir. "Li nemki'l-fakîr" başlığı altında da konunun mahiyetine uygun olarak kendi görüşlerini açıklar.

Anahtar Kelimeler: Adalı Hoca, Ankara'lı, Safranbolu Kadı Vekili, Huzur Dersi Muhatabı, Vakıa Süresi Tefsiri

Exegesis of The Quran Through A Surah: Deputy Kadi of Safranbolu,

Muftî, Adalı Hodja and His Vakıa Surah Exegesis

Abstract

According to the limited information provided by sources, Muhammad b., Who was originally from Ankara but was known as Adalı teacher for settling in Adapazarı. Osman Hilmi is a scholar and statesman who served as a kadı and kadı deputy, including mufti, who performed the last administrative duty of his life in safranbolu and passed away in 1862 in Safranbolu. Because, between 1836-1841 in Huzur classes as an addressee was found. In addition, the author, Mufassal Tafsir-i Sûreti'l-Vakıa, Kashf al-Ferâiz, Haşiye-i Mufassala alâ Hâşiye-i Karatepeli, Risâle alâ Bahsi't-Teşbîh min Karatepeli that are related to commentary and eloquence.

This study aims to examine Adalı Hodja's book Mufassal Tefsir-i Sûreti'l-Vakıa. Surprising that it does not attract attention. Because he succeeded in examining Surah Vakıa, which consists of

seventy-eight short verses, under four hundred and fifty-six titles. According to our first findings regarding the work that has not been examined in detail yet, it is seen that it acts independently of the surah in the title preference. In general, the titles Faith, worship, morality and treatment can be divided into the basic issues. In this work, explanations about commentary, fiqh and mysticism are intense. It is seen that the author, who has benefited from approximately fifty more sources, has benefited mainly from the works of commentators such as Bursevî, Hadimî and Beydâvî. In general, he views his views on the title he finds and exhibits a small sample of the commentary on the subject. The verses to which the subjects are concerned are dealt with in the integrity of the Qur'an. In one aspect, this can be seen as an attempt to interpret the whole Qur'an in a surah. Under the title of 'Li Nemki'l-Fakir' he explains his views in accordance with the nature of the subject.

Keywords: Adalı Hodja, Ankara'lı, Deputy Kadı of Safranbolu, Interviewer for Huzur Lessons, Exegesis of Surah Al-Waqia.

Güney Paphlagonia Bölgesi Mezar Tipolojisi ve Terminolojisi

Tuna AKÇAY

Dr. Öğr. Üyesi Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

akcaytuna@gmail.com

Özet

Paphlagonia bölgesi Demir Devri, Hellenistik Dönem, Roma İmparatorluk Dönemi ile Geç Antik Çağ'da mezar tipolojisi bakımından zengin bir çeşitliliği yansıtır. Çalışmamızda öncelikle bölgedeki mezar tiplerinin kısa bir tanıtımı yapılmaktadır. Bölgedeki mezarlar konusunda yapılmış değerli çalışma ve yayınlar bulunmaktadır. Ancak, bu yayınlarda kullanılan terminolojinin belli bir esasa uygun olarak oluşturulmadığı, daha çok mezarların tanımlamalarına dayandığı görülmektedir. Bölgedeki mezarlarla ilgili çalışmaların, kazıların ve ölü kültürü araştırmaların gelişmesi mevcut mezar tipolojisinin zenginleşmesi ile bilinenlere yeni mezar tipleri de eklenmiştir. Bu durumda bölge için mezar tipolojisinde ortak bir dilin, terminolojinin geliştirilmesi zorunlu hale gelmiştir. Çalışmamız konu ile ilgili mevcut durumu dile getirmekte ve bu bağlamında öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mezar, Tipoloji, Terminoloji, Paphlagonia bölgesi.

Typology and Terminology of Paphlagonia Tombs

Abstract

Paphlagonia presents a rich range of Iron Age, Hellenistic, Roman and Late Antique tombs. This study primarily gives a brief account of various tomb forms in the region. A great deal of valuable studies on the tomb forms at the region was published. A survey on these publications reveals the absence of a consistent terminology. The necessity of producing a common terminology appeared after the progress of the studies on the tombs at the region and especially after the recent discoveries of some new tomb types. The aim of this study is not only to put forward the current situation but also to present appropriate suggestions.

Keywords: Tombs Typology, Terminolog, Paphlagonia Region.

Safranbolu Kentinin Yerel Kalkınma Üzerindeki Etkisi

Ümmügülsüm ŞAHİN

Yüksek Lisans Öğrencisi Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

glsmsahn06@gmail.com

Özet

Jeopolitik konumundan dolayı üç kıtayı birbirine bağlayan Türkiye, yüzyıllardır çeşitli kültürleri bir araya getirmiştir. Dünya'nın diğer yörelerinden farklı olarak çok fazla tarih ve kültür zenginliği bulunmaktadır. Dolayısıyla turistlerin oldukça ilgisini çekmiş bir ülkedir. Ülke'nin yerel kalkınma sürecinde turistik değerlerin pek çok önemli etkileri olmuştur. Yerel kalkınma sadece ekonomik değil sosyal, kültürel, politik unsurları da kapsamaktadır. Ülke kaynaklarının etkin kullanılması, uluslararası rekabet üstünlüğünü ve ülkenin kalkınmasını beraberinde getirmektedir. Safranbolu, 1994 yılında UNESCO tarafından Dünya Miras Şehirler Listesi'ne eklenen bir kettir. Kentin tarihi boyutu ve konakları pek çok turistin ilgisini çekmiştir. Özellikle geleneklerine bağlı olan Japonların Safranbolu kentini ziyaret edenlerin arasında ilk sırasında yer aldığı söylenebilir. Safranbolu konaklarında menüler dikkatleri üzerine çekmiştir. Konaklarda yöresel yemek menüsünde; peruhi, yöresel erişte, oturak fasulye yemeği, etli yaprak dolması, Safranbolu bükmesi, güveç, ev baklavası ve zerde bulunmaktadır. Yaklaşık 25 yıllık turizm tecrübesine sahip olan Safranbolu, döviz ve istihdam arttıran özelliği ile ekonomik kalkınmaya oldukça faydası vardır.

Anahtar Kelimeler: Yerel kalkınma, Safranbolu, Dünya Miras Şehri, konak, turist.

The Impact of Safranbolu on Local Development

Abstract

Turkey has brought together various cultures for centuries due to its geopolitical location linking three continents. Unlike other parts of the world, there is a lot of wealth of history and culture. Therefore, it is a country that attracts the attention of tourists. Touristic values have had a significant impact on the country's local development process. Local development includes not only economic but also social, cultural and political elements. Effective use of the country's resources brings along the international competitive advantage and the development of the country. Safranbolu was added to the World Heritage Cities List by UNESCO in 1994. The historical dimension of the city and its mansions attracted many tourists. It can be said that especially the Japanese, who are traditionbound, place on the top among those who visited Safranbolu. The menus in Safranbolu mansions have attracted attention. Local food menu in the mansions; peruhi, local noodles, oturak bean dish, vine leaves with meat and rice stuffing, Safranbolu bukme, stew, homemade baklava and zerde. Safranbolu, which has nearly 25 years of tourism experience, has a great benefit to economic development with its ability to increase foreign exchange and employment.

Keywords: Local development, Safranbolu, World Heritage City, mansion, tourist.

Safranbolu Türkülerinin Makam Unsurları Bakımından Tahlili

Vasfi HATİPOĞLU

Doç. Dr. Üyesi Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

vsf.hatipoglu@gmail.com

Özet

Bu çalışmada; Safranbolu türkülerinin gelenekte var olan makam anlayışı temel alınarak makam unsurları bakımından tahlil edilmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada, veriler kaynak tarama ve arşiv tarama veri toplama teknikleri kullanılarak elde edilmiştir. Ulaşılan tüm Safranbolu türküleri ele alınarak tahlil gerçekleştirildiğinden araştırmanın evreninde çalışılmış ve ayrıca bir örneklem belirlenmemiştir. Elde edilen türküler üzerinde seyir, ses alanı, merkez perdeler, kalış yapılan perdeler vb. unsurlar dikkate alınarak kategorisel içerik tahlili yapılmıştır.

Çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda; Safranbolu türkülerinin geleneksel makam anlayışında var olan unsurlar ve bu unsurların kullanım biçimi ile benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşılmış ve Safranbolu türkülerinin Türk müziği nazariyatı vb. derslerde eğitim-öğretim öğretim materyali olarak kullanılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk Müziği, Safranbolu Türküleri, Makam Unsurları, Tahlil.

The Analysis of Safranbolu Folk Songs in Terms of Authority Elements

Abstract

In this study; It is aimed to analyze Safranbolu folk songs in terms of maqam elements based on the understanding of maqam existing in tradition. In this study, data were obtained by using source scanning and archive scanning data collection techniques. Since all Safranbolu ballads were analyzed a sample was not determined. Categorical content analysis was performed by taking into consideration the elements such as seyir, sound field, center drapes, and staying drapes. According to the findings obtained in the study; It is concluded that Safranbolu folk songs have similarities with traditional elements and their usage. It is suggested that Safranbolu folk songs should be used as teaching and learning material in courses such as Turkish music theory.

Keywords: Turkish Music, Safranbolu Folks, Maqam Elements, Analysis.

Safranbolulu Mehmed Emin Şükrü Efendi'nin Mir'atü'l- Aşikîn İsimli Eserinde Zikrettiği Hadislerin Tahlili

Yakup KOÇYİĞİT

Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

yakupkocyigit@karabuk.edu.tr

Özet

Sünnet İslam Dini'nin dayandığı iki asıldan bir tanesidir. Kur'an'ın uygulanması bağlamında Peygamber'in (s.a.v) ortaya koyduğu hayat tarzı ve yolu diye tarif edebileceğimiz sünnetin söz ve yazıyla ifadesine ise hadis denilmektedir. Bu dinin insanlara ilk tebliğinden itibaren Peygamberin söyledikleri, yaptıkları ve tutumu inananlar için çok önemli olmuştur. Rasulullah daha hayatta iken Müslümanlar, Peygamberin sözlerini ve kendisiyle ilgili durumları öğrenmişler ve muhafaza etmişlerdir.

Asırlar boyunca Müslümanlar hayatlarının tanziminde Peygamber'e benzemeyi ve onun söylediklerine uymayı büyük bir erdem olarak görmüşlerdir. Dini veya gayri dini her alanda onun sözlerini birbirlerine hatırlatmışlardır. Çünkü O, Allah'ın (c.c) işareti doğrultusunda güzelin en güzelini ortaya koymuş, insanlara hikmeti öğretmiştir.

İslam tarihi boyunca Dini kitapların dışında bile yazılan her eserde, her konuda Peygamber'in sözleri nakledilmiştir. Gerek tıp, coğrafya, astronomi gibi bilim alanlarında yazılan eserlerde, gerek edebi eserlerde peygamberin sözlerinden insanlar kendilerine dayanak aramışlar ve O'nun sözlerini nakletmişlerdir. Aslında onun sözlerini nakletmenin de bir üslubu vardır.

Elbette bu konunun detayları incelendiği zaman Peygamber (s.a.v) sözlerinin toplanmasında naklinde bazı aksamalar olmuştur. Peygamber adına yalan söyleyen bazı bedbahtlar da var olagelmıştır. Ama kendi sistematiki içerisinde bunlar değerlendirilmiş, doğrusu yanlış, O'na ait olanla olmayan ayırt edilmeye çalışılmıştır.

Her alanda olduğu gibi, insanları arındırıp kemale erdirme iddiasında ve gayretinde olan mutasavvıflar insanları irşat ve tezkiye için geliştirdikleri sistemi Peygamber'in uygulamalarına dayandırmaya, bu maksatla yazdıkları eserlerde Hz. Peygamberden sözler nakletmeye özen göstermişlerdir. Ancak yapılan nakiller Hadis ilmi ile uğraşanlar tarafından çoğu zaman tenkit edilmişlerdir.

19 yy. mutasavvıflarından olan Safranbolu'lu Mehmet Emin Şükrü Efendi, Tasavvuftaki seyr-u sülük ile ilgili yazdığı Mir'atü'l-âşikîn isimli eserinde kâmil ve mükemmil olmanın yollarını anlatırken bazı hadisler zikretmiştir. Bu çalışmada bu hadislerin sıhhat değerleri ve hangi bağlamda kullanıldığı ile ilgili değerlendirmeler ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hadis, Mir'atü'l-âşikîn, Tasavvuf, Seyr-u sülük, Ahlak.

Safranbolulu Mehmed Emin Şükrü Efendi and the Analysis of the Hadiths in His Work Mir'atü'l-Asikîn

Abstract

The Sunnah of the Prophet(p.b.u.h) is one of the two origins on which Islam is based. We can define Sunnah as the way of living the Prophet (p.b.u.h) put forward in terms of practicing the message of the Quran. And the Hadith can be described as the verbal and written expression of the Sunnah. Since the beginning, the Prophet's words, actions and attitudes have been very important for believers. While the Messenger of Allah was still alive, Muslims learned and preserved the words of the Prophet and any information about him.

Throughout the centuries, Muslims have regarded it as a great virtue to resemble the Prophet and obey his words in their ways of life. They reminded each other of his words in every field, religious or non-religious. Because, with Allah's message, the Prophet (p.b.u.h) has showed the zenith of beauty and virtue and taught people the meaning of wisdom.

Throughout the history of Islam, the words of the Prophet were quoted in every book, even in where the primary topic is not about religion. Both in the works written in the fields of science, such as medicine, geography and astronomy, and in literary works, people sought a basis in the words of the Prophet (p.b.u.h) and conveyed his words. In fact, there is a proper way to convey his words.

Of course, when the details of this matter is examined, there were some cases where there are disruptions in the transmission of the words of the Prophet (p.b.u.h). There are also some misfortunates that lied on behalf of the Prophet (p.b.u.h). But within the systematic of the Hadith tradition, these have been evaluated and each claim has been differentiated to whether it is true of false.

As in all fields, the Sufis, who endeavor to help people purify themselves and become the best versions of themselves, have also tried to base their system for the guidance of people on the practices of the Prophet (p.b.u.h). In this regard they have imparted the words of the Prophet (p.b.u.h) extensively. However, the transmissions were often criticized by Hadith scholars.

19th century Sufi Mehmet Emin Şükrü Efendi from Safranbolu, mentioned some Hadiths in his book *Mir'âtü'l-Âşıkîn* which is about explaining the ways of being reaching the Kemal state. In this study, these Hadiths will be evaluated and their context will be explained in more detail..

Keywords: Hadith, *Mir'âtü'l-Âşıkîn*, Sufism, Seyr-u Suluk, Morality.

Türkiye Diyanet Vakfı –Oş Devlet Üniversitesi/Kırgızistan İşbirliği Çerçevesinde Gerçekleştirilen Faaliyetler Üzerine Bir Değerlendirme

Zaylabidin ACİMAMATOV

Doç. Dr. Oş Devlet Üniversitesi

zaynabidina@mail.ru

Özet

Türkiye Diyanet Vakfı, Oş Devlet Üniversitesi ile 1993 Senesinde protokol anlaşması yaparak Orta Asya'daki ilk ilahiyat fakültesini açmıştır. Kırgızistan daha yeniden bağımsızlığına kavuşmuş ve siyasî, sosyal, ekonomik ve dinî birçok eksiklikler ve sıkıntılar ile karşı karşıyaydı. Kırgızistan bağımsızlığına kavuştuğunda ilk el uzatan ülkelerden biri Türkiye Devleti olmuştur. O dönemlerde Kırgız toplumunun dinî bilgisi çok zayıftı ve dinî eğitim veren bir kuruma ihtiyaç çok büyüktü. Aynı zamanda devleti yönetenlerin ateist zihniyetleri devam etmekteydi ve herhangi bir üniversitede ilahiyat fakültesi açmak kolay bir iş değildi.

Türkiye Diyanet Vakfı Kırgızistan'da ilahiyat fakültesi açma girişiminde bulunmuş ve başkent Bişkek'teki birkaç üniversiteye teklifte bulunmuştur. Fakat Türkiye Diyanet Vakfı'nın bu teklifleri geri çevirilmiştir. Son çare olarak Kırgızistan'ın resmî ikinci başkenti olan Oş şehrindeki Oş Devlet Üniversitesi ile görüşülmüş ve bu teklif kabul edilmiştir. Türkiye Diyanet Vakfı Oş Devlet Üniversitesi ile 17 Kasım 1993 Senesinde protokol anlaşması yaparak ilahiyat fakültesini açmıştır. Protokol anlaşmaya göre hazırlık ve birinci sınıf öğrenciler iki sene Türkiye'de eğitim göreceklere ve ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci sınıfları Oş Devlet Üniversitesinde tamamlayacaklardı.

Oş Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi 1998 Senesinde ilk mezununu vererek bugüne kadar 600 den fazla mezun vermiştir. Kırgızistan'da günümüzde de istihdam sorunu olmasına rağmen Oş Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi başarıyla eğitime devam etmektedir. Türkiye Diyanet Vakfı'nın Oş Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesine verdiği hem maddî, hem de manevî desteği çok büyüktür ve hala da devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Diyanet Vakfı, Oş Devlet Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Kırgızistan, Din.

The Analysis of Safranbolu Folk Songs in Terms of Authority Elements

Abstract

Religious Foundation of Turkey and Osh State University by protocol agreement in 1993 opened the first faculty of theology in Central Asia. Kyrgyzstan was yet independent and faced many political, social, economic and religious deficiencies and difficulties. One of the first hand extends when the country gained independence Kyrgyzstan has been Turkey's State. The religious knowledge of Kyrgyz society was very weak at that time and the need for an institution providing religious education was very great. At the same time, the atheist mentality of the governors continued, and it was not an easy task to open a faculty of theology at any university.

Religious Foundation of Turkey has attempted to open a faculty of theology in the capital of Kyrgyzstan, and has made an offer to a few universities in Bishkek. But Turkey's Religious Foundation's this proposal was rejected. As a last resort, Osh State University in Osh, the

second official capital of Kyrgyzstan, was negotiated and accepted. Religious Foundation of Turkey and Osh State University by protocol agreement in 1993 opened the faculty of theology. According to the protocol agreement preparation and freshmen will see two years of education in Turkey and the second, third, fourth and fifth classes would finish in the Osh State University.

Oş State University Faculty of Theology gave its first graduate in 1998 and has given more than 600 graduates to date. Although there are still employment problems in Kyrgyzstan, Osh State University Faculty of Theology continues its education successfully.

Keywords: Religious Foundation of Turkey, Osh State University Faculty of Theology.

Çeşmelerde Maşallah'ın Yeri: Safranbolu Örneği

Zeliha Mahinur AYDINLATAN, Zeynep Mehlika ULUÇAM KIRBAĞ
Yüksek Lisans Öğrencisi, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

zlmhnr1@gmail.com

Arş. Gör. Dr. Selçuk Üniversitesi

zmulucam@selcuk.edu.tr

Özet

Anadolu'nun birçok bölgesinde yer alan mimari eser, kültürel değerlerin ve dini inançların geleceğe aktarılmasında önemli role sahiptir. Safranbolu'da bulunan yapıların da bu duruma örnek teşkil ettiği görülmektedir.

İlçedeki sivil ve dini mimarinin yanı sıra su mimarisi, özellikle çeşmeler, bezemeleriyle adeta birçok değeri günümüze ulaştırma görevini üstlenmektedir. Bu süslemelerin inançlarla ilişkisini çeşmelerin kilit taşlarında yer alan " ما شاء الله " (maşallah) ile açıklamak mümkündür. Bu tezyinat İslam inancının kültüre, kültürün de mimariye yansımalarıdır.

Nazar değmesine engel olduğuna inanılan maşallah ünleminin Kur'an ve hadislerdeki yeri tetkik edildiğinde, çeşme motiflerine konu olması yadsınamayacak bir durumdur. Zira söz konusu ifadeye, Kur'an-ı Kerim'de toplam beş müstakil surede rastlanır. Aynı zamanda nazar ve nazardan korunma meselesinin hadislerde de yer aldığı görülür. Buna örnek teşkil eden rivayetlerden biri de İbrahim, İshak ve İsmail peygamberlerin göz değmesinden/nazardan Allah'a sığındığı bahsidir.

İslam dinin temel kaynaklarında yer alan nazar ve nazardan korunma vesilesinin çeşmelerde yer alma sebebi sadece bezeme amaçlı değildir. Süsleme kompozisyonunda bu yazının yer almasını iki şekilde yorumlamak mümkündür. Bunlardan ilki, yapıları, kötü, kıskanç veya beğeni dolu bakıştan sakınma, ikincisi ise çeşmeden akan suyun bereketli olması ve kurumaması temennisidir.

Anahtar Kelimeler: Maşallah, Safranbolu, Çeşme.

The Place of Mashallah in Fountains

Abstract

Architectural works in various regions of Anatolia have an important role in terms of transferring cultural values and religious beliefs to the future. It is seen that the structures in Safranbolu serve as an example for this situation.

In addition to the civil and religious architecture in the district, aqua architecture, especially fountains, has brought many values to the present with their ornaments. It is possible to explain the relationship between these ornaments and beliefs with " ما شاء الله " (mashallah) seen on the keystones of the fountains. This decoration is the reflection of Islamic belief on culture and the culture on the architecture.

When the place of mashallah exclamation which is believed to prevent the evil eye from being touched, in the Qur'an and the hadiths is examined, it is inevitable for being the subject of fountain motifs. The expression is found in a total of five independent surahs in the Holy Quran. Moreover, the issue of protection from evil eye is seen in the hadiths. One of the narratives as an example is the statement that the prophets Abraham, Isaac and Ismail took refuge in Allah from the evil eye.

The issue of evil eye seen in the main sources of Islamic religion is not only for ornamentation in the fountains. It is possible to interpret the writing in two different ways. The first is to protect the structures from the poor, jealous or admirable look, and the second is to wish that the water flowing from the fountain is fertile and does not dry out.

Keywords: Masallah, Safranbolu, Fountain

Safranbolu Mimarisine Yansıyan İnanç

Tuzcupınar Çeşmesi

Zeynep Mehlika ULUÇAM KIRBAĞ

Arş. Gör. Dr. Selçuk Üniversitesi

zmulucam@selcuk.edu.tr

Özet

Safranbolu tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, mimari yapılarıyla Dünya Mirası Listesine adını yazdırmıştır. İlçe sivil ve dini mimarinin yanı sıra çeşme ve mezar yapılarıyla da kültürel değerlere sahiptir. Ancak bu eserler arasında diğer su mimarilerinden bezemesi ile sıyrılan Tuzcu Pınar Çeşmesi'dir.

Çeşme Hicri 1229 (M.1814) yılında inşa edilmiştir. Aynı dönem içerisinde yapıldığı tespit edilen ilçedeki diğer tarihi öneme sahip yapıların süslemelerinden farklı olarak nesnel bezemesi ile dikkat çekicidir.

Tuzcu Pınar'ın aynalık kısmında çift minareli tek şerefeli, tek kubbeli bir cami tasviri bulunmaktadır. İlçe sınırları içerisinde, vaaz kürsüsü, kürsü merdiveni, kubbeden aşağı sarkan kandili ile detaylandırılarak çeşme yüzeyine işlenen cami ve kümbet su mimarisine yansıyan tek süsleme örneğidir.

XVIII. yüzyıl sonrası Anadolu topraklarına ulaşan barok etki ile mimari yapıların yine mimari yüzey süslemeleri için tasvir edilerek bezeme tasarımlarında yer aldığı bilinmektedir. Ancak Tuzcu Pınar Çeşmesi'ndeki bu dini mimari kompozisyonun bir inanç sembolü olarak nakşedildiği yorumunu yapmak yanlış olmayacaktır.

Her ne kadar, yaşamın idamesi için su, bir kentin var olmasında hayati öneme sahipse de İslam inancına göre çeşmelerin "hayrat" amacı güdülerek inşa edilişi bu yapıların önemini arttırmıştır. Bu yüzden olsa gerek ki Anadolu'nun farklı bölgelerinde olduğu gibi Safranbolu'da da çeşmelerin sayısı oldukça fazladır. Bu düsturla inşa edilen Tuzcu Pınar Çeşmesi'ne İslam inancının bir sembolü olan caminin tasvir edilerek işlenişi, mimarinin inanışlardan etkilenecek yapıldığının/yapıldığına kuşku götürmez kanıtı niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Safranbolu, Çeşme, Cami tasviri.

Reflection of Faith on Safranbolu Architecture

Tuzcu Pınar Fountain

Abstract

The city of Safranbolu has been home to many civilizations throughout ages. Noted for its architectural structures, the city was inscribed on the World Heritage List. Safranbolu has many cultural values, such as fountains and tombs, alongside its civil and religious architectures. However, Tuzcu Pınar Fountain is distinguished from the other auqa architectures by its ornament.

The fountain was built in the Hijri year 1229 (c.e.1814). Tuzcu Pınar Fountain stands out due to its objective ornament, as distinct from the other structures of historical importance in the city.

Tuzcu Pınar's stone slab has the illustration of a single-domed mosque with twin minarets and a single balcony. Within the borders of the district, this mosque with ambo, ambo staircase, minbar, and the lantern hung from the dome; cupola illustration and writing designed ceiling

on the fountain is the sole example of a aqua architecture, reflecting Islamic structures.

Due to the baroque influence that reached to Anatolia after the eighteenth century, architectural structures illustrated on surface ornamentation started to be seen in decorations. On the other hand, it would not be wrong to say that this religious composition on Tuzcu Pınar Fountain was engraved as a symbol of faith.

Even though water as the continuation of life, has a vital importance for any cities to be existed, the construction of fountains has been considered as an act of charity according to the Islamic faith, increasing the prominence of these structures. For this reason, there is a great number of fountains in various places of Anatolia as well as in Safranbolu. On the other hand, the engraving of a mosque, a symbol of the Islamic faith, on Tuzcu Pınar Fountain is undoubtedly the proof to the fact that architecture is affected by religious beliefs

Keywords: Safranbolu, fountain, mosque illustration.

**Uluslararası
Geçmişten Günümüze
Karabük ve Çevresinde
Dini, İlmî ve Kültürel Hayat
Sempozyumu**

karabuksempozyum2019.karabuk.edu.tr
karabuksempozyum2019@karabuk.edu.tr